

ותלויים בידו תמיד לשנותם
ולסדרם כרצונו יתברך"
(נפש החיים שער א' פרק ב')

"בכל יום צריך האדם
לחזק את בטחונו בד'
ואפילו בעת צרה אל יתיאש
מן הרהמים, ומי ששם בטחונו בד'
לא יכולים להזיקו כל בני העולם"
(זוה"ק וארא דף רכ"ד)

"האלוקים הוא בעל הכוחות
כולם שמשפיע בהם בהשגחה
פרטית הכח והגבורה בכל רגע

בטחוני בעודי הוא אוצרי

פסוקי קיווי יומיים מרבותינו זצוק"ל
הרמח"ל, המהר"ל, ור' זונדל מסלאנט
ופניני אמונה ובטחון מגדולי בעלי המוסר

מהדורה מיוחדת לזיכוי הרבים

מהדורה מיוחדת

להצלת והצלחת הלוחמים הי"ז
ולחשבת החטופים והנעדרים בקרוב ממש
במלחמת 'חרבות ברזל' ה'תשפ"ד 2023

ניתן להשיג במשרדינו
רחוב מתתיהו 10 בני ברק
בימים א'-ה'
בין השעות: 09:00-18:00
טל: 03-6777779

ארגון להפצת יהדות

הצטרפו עוד היום לזיכוי הרבים הגדול בעולם!

✉ main@shofar.tv ☎ shofar.tv 📞 055-9326868 (להודעות בלבד) 📠 03-6740578

☎ 03-6777779 | ☎ 02-3724787 שופר קול | 073-3376900 שידור חי

נר ה' נשמת אדם

לעילוי נשמתם של

ר' יחיא זכריא בן עוואד ז"ל

מרת רומיה בת סאלם ע"ה

ר' יוסף בן זהרה ז"ל

ר' חיים בן ברכה ז"ל

ר' דוד בן אסתר ז"ל

זכר צדיקים לברכה לחיי העולם הבא

ת.נ.צ.ב.ה.

המקוה להשי"ת עושה נקב וסדק מתחת לכסא הכבוד
ובשכר בטחונו נשמעת תפילתו ונשפעים עליו חסד
ורחמים ונמתקים מעליו הדינים ונגאל מצרתו"
(הרמח"ל זצוק"ל דרוש הקווי)

לישועתך קיויתי ה'

ענין הבטחון

מצות הבטחון הוא שידע עם לבבו כי הכל בידי שמים, וביד ה' לשנות הטבעים ולהחליף המזל, ואין לה' מעצור להושיע ברב ובמעט, וגם כי צרה קרובה, ישועתו קרובה לבוא, כי כל יוכל. ויבטח בהשם יתברך בכל צרה וחשיכה. וידע באמת כי הוא רב להושיע מכל צרה וישועתו כהרף עין, ועל כן יקוה לישועתו גם אם החרב מונח על צואר האדם, כענין שנאמר הן יקטלני לו איחל. ונאמר בטחו בו בכל עת, פרוש בכל עת: גם בעת שהצרה קרובה ולא ידע אדם דרך להנצל ממנה.
(רבינו יונה משלי ג' כ"ה)

ניתן לשמוע שיעורים באמונה ובטחון בטלפון 073-3718155
חיזוק יומי קצר בשלוחה 3, ועד שבועי שלוחה 1
ניתן להשיג את החוברת בטל: 052-7672739

תוכן עניינים

- 6 א. תפילה מהרב ר' מאיר מאפטא זצ"ל
- 8 ב. תפילה על אמונה ובטחון מהרב הומינר זצ"ל
- 10 ג. 7 יסודות הבטחון ע"פ חובת הלבבות
- 12 ד. תפילה לחיזוק יסודות האמונה והבטחון
- 14 ה. הקדמה - בטחוני בצורי ישראל בטח בה', עזרם ומגינם הוא
- 17 ו. פתיחה - דברי חיזוק לתקוה על ישועה
- הבטחון בה' מביא לישועה • הבוטח ממשיך חסד חינוך גם אם אינו ראויה
ציפית לישועה • הקיווי והצפיה לישועה היא התכלית ועליה יקבל שכר
- 23 ז. האמונה והבטחון שורש הכל.....
- הבטחון הוא הרבה יותר חזק מכח התפילה • כל ימיו צריך להתחזק
ולבטוח בה' • עיקר העולם הבא הוא לפי מדת הבטחון
- 26 ח. יסוד וענין התפילה.....
- בקשה מעומק הלב מתקבלת • לא יסתפק בתפילות הקבועות הח"ח
זצוק"ל • תפילה גדולה מן הקרבנות פלא יועץ צצוק"ל • כיצד לתקבל
התפילה לישועה • כל מה שנגזר בר"ה יכול להתהפך ע"י התפילה • איזו
תפילה נענת • האלוקים בעל הכוחות כולם
- 34 ט. מעלת אמירת פסוקי בטחון והודיה על ישועה.....
- חשיבות ההתבוננות והכוונה באמירת התהילים • מעלת אמירת פסוקי
הודאה להשי"ת על חסדיו איתנו • מלאכי מעלה מתקבצים ושומעים את
דיבורי ההודאה • בזכות מה זכתה שרה להפקד בזקנותה

י. פסוקי קיווי וביטחון לרמח"ל צוק"ל (ליום א-ה)..... 39

"הבוטח בה' תפילתו עולה בלי אמצעי ונותנת לו חיים" הרמח"ל צוק"ל

י"א. מעלת קריאת פסוקי בטחון ע"פ המהר"ל מפראג צוק"ל..... 86

ראוי לומר פסוקי בטחון בכל יום ויום • הבטחון בהש"ת משדד רוע
המזל • ביטחון בה' סיבה שיתהפך מצבו לטובה

י"ב. פסוקי קיווי וביטחון למהר"ל מפראג צוק"ל (ליום שישי)..... 87

י"ג. פסוקי קיווי וביטחון מהרב זונדל מסאלאנט צוק"ל (ליום שבת)..... 100

*"תחזור תמיד פסוקי השגחה בטחון וישועה ואז תלך בטח" רבי יוסף
זונדל מסלאנט צוק"ל*

י"ד . באורים במידת הבטחון..... 124

מהי מדרגת הבטחון • המקווה השי"ת עימו ועי"ז יוצא מכל הצרות • ביד
ה' לשנות הטבעים ולהחליף המזל כהרף עין • ע"י התקוה והצפיה להשי"ת
זוכים לישועות נוספות • התקוה להשי"ת היא רק מצד החסד והרחמים
שכן ארץ ורעה אמונה" (תהילים לז א) • כח המחשבה טוב בורא מלאך טוב
ולהיפך מלאך משחית • בטחון בה' למעשה ממרן הגראי"ל שטיינמן
צוק"ל • מחשבת האדם מפעילה את מדת הרחמים • בכל מחשבת ביטחון
מקיים מ"ע דאוריתא • התקוה לישועה גם למי שאינו ראוי • בשעת צרה
צריך לקוות לישועת ה' • המתלונן על מצבו בורא מלאך מקטרג • מידת
העצבות מזיקה לגוף • המתלונן על מצבו מעכב תפילותיו מלהתקבל

ט"ו. התפילה מבטאת אמונה ובטחון..... 139

תפילה מתוך שמחה. • מידת הבטחון נקנת בפניה ודיבור אל השי"ת • בכל
דרכיך דעהו והוא ישר אורחותך • בכל פעולה יאמר אעשה אם זה ירצה
ה' • יהיה שם שמים שגור בפיו הן לדבר מצוה הן לדבר רשות • יש צורך
לחזק את האמונה יום יום • צריך להתפלל בכל יום בפרטות על כל עניניו
וצרכיו • ידבר לה' ית' כבן אל אביו

ט"ז. כיצד נעלה בסולם האמונה והבטחון הרב אביגדור מילר צוק"ל
147.....

ידבר להשם יתברך כבן אל אביו • עקב בצד גודל • צביעות חיובית •
אמונה בחוש • דבר עם ה' • יהיו לך לבדך • עצירה להתרעננות

י"ז. מאמרי בטחון מחז"ל 153.....

כחומה על ידי הבטחון • להיות כלי קיבול לקבלת הברכה • מהי מידת
הבטחון הנכונה • כל דעבדי מן שמיא לטב • מגיעים לשלמות ע"י
עמידה בנסיונות • חשיבות עבודת הבטחון בפרטים קטנים • שכר
הבטחון הוא בטבע הבריאה • הביטחון הוא הסיבה לניסים - כגמול
על הביטחון • לישועתך קיותי ה' לא להתיאש מבקשת הרחמים
סימנים מן השמים לחיזוק הביטחון • הביטחון משען ומבטח לצדיקים

י"ח. דברי חיזוק לאמונה וביטחון לפני ביאת המשיח מהחפץ חיים
צוק"ל. 163

בא חבקוק והעמידן על אחת "צדיק באמונתו יחיה" • מידת הביטחון
אינה תלויה בזכויות • כל התולה בטחונו בהקב"ה, הרי הוא לו מחסה
בעוה"ז ובעוה"ב

י"ט. הבה נראה את יד השי"ת מהרב פרינלנדר זצ"ל..... 166.....

צדיק באמונתו יחיה מבחן הדורות האחרונים הוא באמונה
מכתב חיזוק לאמונה ובטחון במצב של נסיונות

כ. ה' - ה' שתי הנהגות של חסד הרב אביגדור מילר צוק"ל 171

כ"א. בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותך 191

• בכל יום • התפילה הדרך לבטחון • לבקש, לבקש, ושוב לבקש, • אבק
הלומים • שיעור בהלכות חיים • במעגל החיים

לישועתך קיויתי ה'

"ראוי לאדם שיקווה אל ה' תמיד, ועל זה אמרו חז"ל (שבת ל"א) שבתחילת דינו של אדם שואלים אותו ציפית לישועה? וזו היא ישועת כל האומה. והשנית שיקווה אל ה' שיישר דרכיו ברחמיו וברוב חסדיו ויצילהו מן הדבר שהוא רע ויבחר לו מה שהוא טוב ונאות לו. ויחשוב בלבו כי אין מעכב ביד ה' מלתת את שאלתו ולעשות את בקשתו כי יכולתו בלי תכלית ויש בידו להוציאו מצרה לרוחה ובזה יוסיף לקוות אל ה' שגאולתו תהיה על צד החסד בלבד. וידע שתושלם תקותו עם התפילה, אמר דוד (תהילים מ,ב) "קוה קיויתי ויט אליו וישמע את שועתי". ופירש המלבי"ם: על ידי שקיויתי בתמידות אל ה' ירד אלי למטה ממרומים שלא בדרך טבעית ושמע תפילתי והושיע אותי בהשגחה פרטית ובדרך ניסית רק מידו ממש. (ספר העיקרים מ"ח)

"אמר רבי יצחק הכל בקווי". הכל בקווי: כלומר שאפילו אין האדם כדאי זוכה לכל המתנות בזכות הקווי ועל זה אמר: לישועתך קיויתי ה' - שאפילו לא יהיו כדאים כל כך לגאולה וישועה מ"מ תהיה הישועה בזכות הקווי והבטחון, עכ"ל. (בראשית רבה פר' צ"ח, עץ יוסף) "אמר רבי חייא רבה כתיב (תהילים כז,ד) קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה', הוי מתפלל וחוזר ומתפלל, ויש שעה שיתנו לך". כי לפעמים עת גורם ששערי רצון נפתחים לפניו, כי אין רעיון האדם עומד על מעמד אחד ויתכן לפעמים שתפילתו תהיה בכוונה יותר ולכן נענה לו. אמרו רבנן מהו בכל קראנו אליו, יש תפילה שנענת לארבעים יום, ויש תפילה שנענת לכ' יום, ויש תפילה שנענת לשלושה ימים, ויש תפילה שנענת ליום אחד, ויש תפילה שנענת לעונה ממי אתה למד מדוד דכתיב (תהילים סט, יד) ואני תפילתי לך ה' עת רצון. (מד' רבה בראשית צ"ח,

ואתחנן פר' ב, י"ב, י"ז, עץ יוסף)

כתב מהר"ל מפראג: צריך האדם לבקש מהקדוש ברוך הוא שיזכהו להיות תמיד
חזק מאוד באמונה ובטחון כרצונו יתעלה.

תפילה על אמונה ובטחון מהרב ר' מאיר מאפטא זצוק"ל זי"ע

אשר הרב הק' מראדאמסק בעהמ"ח ס' תפארת שלמה זצוקלה"ה ה'ל רגיל לאומרה בכל יום
ערב ובוקר, ואמר שהיא סגולה נוראה לפרנסה ולהצלחה לאומרה בכל יום.

רבוֹן העוֹלָמִים, יִדְעֵתִי, כִּי הִנְנִי בְיַדְךָ לְבַד כְּחֹמֶר בְּיַד הַיּוֹצֵר,
וְאִם גַּם אֶתְאַמֵּץ בְּעֲצוֹת וְתַחֲבוּלוֹת, וְכָל יוֹשְׁבֵי תַבַּל יַעֲמְדוּ
לִימִינִי לְהוֹשִׁיעֵנִי, וְלִתְמוֹן נַפְשִׁי, מִבְּלַעֲדֵי עֲזָךְ וְעֲזָרְתְּךָ אֵין עֲזָרָה
וַיִּשׁוּעָה. וְאִם חֲלִילָה יִחְפְּצוּ כָּלֶם לְהַרְעוּ, אֲזֵ אַתָּה בְּחַמְלַתְךָ תִּשְׁיֵם
עֵינַיִךָ עָלַי, וְתִשְׁקִיף עָלַי לְטוֹבָה מִמְּעוֹן קְדוֹשְׁךָ, הִנֵּה חֲבָלִים
נִפְלוּ לִי בִּנְעֻמִים, וַיִּשׁוּעֵתִי בְּאֵהָ, וְעֲזָרְתִּי תִגְלֶהָ. לָכֵן עֲזָרְנִי רַבּוֹן
הָעוֹלָמִים לְהִיּוֹת עֵינַי פְּתוּחוֹת לְרֵאוֹת תְּמִיד אֲמַתוֹת הַדְּבָר הַזֶּה,
וַיְהִי תְקוּעַ וְקְבוּעַ אֲמוֹנַתְךָ בְּלִבִּי בְּכָל עֵת, לְבַל אֲסוּר לֹא בְּדַבּוּר
וְלֹא בְּמַעֲשֵׂה וְלֹא בְּמַחֲשָׁבָה לְעַבֵּד זוּלַתְךָ חֲלִילָה, כִּי אִם תִּרְדֹּף
נַפְשִׁי רְצוֹנְךָ הַטוֹב בְּאַמַּת. גַּם עֲזָרְנִי לְבַל יִמוּשׁ מִרְעִיוֹנִי וּמִלִּבִּי
גִּדְלַתְךָ וּגְבוּרוֹתֶיךָ וְהוֹפְעֵת חַיּוּתְךָ בְּכָל רִגְעוֹ, וְקִטּוֹן עֶרְפִּי בֵּין
מַעֲשֵׂיךָ, וּמַה נְחֻשָׁב אֲנִי בֵּין יְצוּרֶיךָ וּכְאֵין אֲנִי נֶגֶד בְּרוּאֵיךָ, אִם
גַּם הֵייתִי נֶקֶי מִכָּל חַטָּא, וּמַה גַּם כִּי עוֹנוֹתַי רַבּוּ לְמַעַלְהָ רֵאשׁ,
לְקַלּוֹתַי מִכָּל בְּרוּאֵיךָ, כִּי הֵם עוֹשִׂים רְצוֹנְךָ אֲשֶׁר לָכָּהּ נּוֹצְרוּ, וְאֲנִי

בגובה לבי מתעב לעיניך. ועזרני להיות מדת הכנעה ושפלות רוח דבוק בלבי וברעיוני בכל עת ובכל רגע, ותהיה יראתך על פני לבלתי אחטא, וישמח לבי תמיד בה אשר בראתני לכבודך ואהבתך תבער בקרבי בכל עת. ומחמתך תאציל עלי להיות נגד עיני גדלתך וגבורותיך, ומעוט ערכי וחסרון בנתי, ולא יגבה לבי ולא ארדף אחר הכבוד וגדלה ועשר, כי אם תכסוף נפשי לעשות רצונך הישר בעיניך. ואהיה מוכן בכל רגע למסר נפשי רוחי ונשמתי וגופי ומאדי על קדשת שמך. והסר כל המסכים המבדלים ביני לביני, והחזירני בתשובה שלמה לפניך. וינעם לי כל אשר תעשה עמדי, ולא יבלבלי שום ענין מעבודתך האמיתית, ולא תעלה קנאת אדם עלי ולא קנאתי על אחרים, ולא אתאונה לשום דבר זולת רצונך. והורני דרך חקך לעבדך בלב זך ובשמחה ורוח נמוכה ובאהבת עמך ישראל, ויתקדש שמך ע"י זרעי וזרע זרעי עד כל הדורות, ולא ימצא פסול בנו חלילה, וננצל מחלול השם, ונזכה לעסק בתורתך לשמה בתמידות מתוך הרחבה, בתשובה ובדעת ובשמחה ולב טהור, ונשמר מכל חטא ומכל עוון, ונשמח בדברי תורתך ובמצוותיך לעולם ועד, ונזכה לתקן את אשר העוינו, ולא נבוש בעוה"ז ולא נכלם לעולם הבא, אמן כן יהי רצון:

תפילה על אמונה וביטחון

אֲבִינוּ שֶׁבְּשָׂמִים יִדְעֵנוּ כִּי עֵיקַר וְיִסוּד הַיְהוּדוּת הוּא הָאֱמוּנָה הַשְּׁלֵמָה, וְכָל קַיִם עִמָּךְ יִשְׂרָאֵל, טוֹבָתוֹ וְהַצְלָחָתוֹ, הוּא בְּאֱמוּנָתוֹ הַטְּהוֹרָה וּבְשִׁלְמוֹת הַבְּטָחוֹן בְּשִׂמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ. חוֹבְתֵנוּ הִיא לְזִכֹּר תָּמִיד כִּי אַתָּה הוּא יוֹצֵר הַכֹּל, אֲדוֹן הַכֹּל וּמוֹשֵׁל בְּכֹל.

וְהַשְּׂגָחָתֶךָ עַל הַכֹּל לֹא יִפְּלֵא מִמֶּךָ דָּבָר וְאִין נִסְתָּר מִנְּגֵד עֵינֶיךָ. אַתָּה הַמְּגַדֵּל וּמְחַזֵּק לְכֹל, וְכָל טוֹבָתֵנוּ וְהַצְלָחָתֵנוּ וְחַיֵּינוּ מְסוּרִים בְּיָדֶךָ. אַתָּה לְבַדָּךְ עוֹזֵר וְסוֹמֵךְ, גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ, מִיִּטִּיב וּמְרַחֵם, זָן וּמְפָרֵס, וּמְכַלְכֵּל לְכֹל, וּבְיָדֶךָ לְמַלֵּא אֶת כָּל מַחְסוּרֵינוּ וְכָל מְשָׁלוֹתֵינוּ, יִדְעֵנוּ כִּי מִבְּלַעֲדֵי מֵאֲמָרֶיךָ וּגְזוּרֹתֶיךָ אִין שׁוֹם כַּח בְּעוֹלָם וְאִין יְכַלֵּת בְּשׁוֹם נְבִרָא לְהוֹעִיל וּלְהַזִּיק, לְהַרְעֵ וּלְהַטִּיב. אַתָּה הוּא עֹלֵת כָּל הָעֲלוֹת וְסִבַּת כָּל הַסְּבוֹת, אֲדוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים.

לְכוּ בְּאֵנוּ לְשִׁפְךְ שִׁיחַ וּתְחִינָה לְפָנֶיךָ, כְּדָלִים וּכְרָשִׁים דְּפִקְנוּ דְלָתֶיךָ. נָא אָב הַרְחֵמוֹן רַחֵם עָלֵינוּ וְתַטַּע בְּלִבֵּנוּ

וּבְלֵב כָּל עַמֶּה בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶהְבֶּתָּה וִירָאָתָּה, וְזָכְנוּ לְהֵאמִין
 בְּאַמוּנָה שְׁלֵמָה בָּךְ, בְּאַחֲדוּתָךְ וּבְמִלְכוּתָךְ וּבְהַשְׁגָּחָתָךְ
 הַפְּרָטִית וּבְתוֹרָתָךְ הַקְּדוּשָׁה וְהַתְּמִימָה. זָכְנוּ לֵהִיּוֹת
 בְּטָחוּנְנוּ בְּךָ תָּמִיד עַל כָּל דְּבַר, בְּטָחוֹן גָּמוּר וְשָׁלֵם, חֲזַק
 מְאֹד בְּלִי שׁוּם רְפִיּוֹן וְחֻלְשָׁה, וְלֹא נִדְאָג וְלֹא נִפְחַד כְּלָל.
 שְׁמַרְנוּ וְהִצִּילְנוּ מִקְּנָאָה, שְׁנֵאָה וְתַחֲרוּת, וְנִהְיֶה שְׂמִיחִים
 מְאֹד בְּטוֹבַת וְהִצְלַחַת אִישׁ יִשְׂרָאֵל.

אָבִינוּ שְׁבִשְׂמִים, הַשְּׁלַכְנוּ עֲלֵיךְ יְהִבְנוּ, נָא אֶתָּה תְּכַלְכֵּלְנוּ,
 חֲפָצְנוּ וּבִקְשָׁתְנוּ מֵלֵא בְּרַחֲמִים. בָּךְ תְּלִינוּ בְּטָחוּנְנוּ, רַחֲמֵיךָ
 מְהֵרָה יִקְדְּמוּנוּ. וּבְזָכוֹת אֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אֲבָרְהָם יִצְחָק
 וְיַעֲקֹב, וּבְזָכוֹת כָּל הַצְּדִיקִים וְהַחֲסִידִים וְהַתְּמִימִים
 וְהַיִּשְׂרָאֵלִים, שֶׁהֵאֱמִינוּ וּבְטָחוּ בְּךָ בְּכָל לֵבָם וּנְפֹשָׁם, חֲנִינוּ
 וְעֲנֵנוּ וְשִׁמְעוּ תְּפִלָּתֵנוּ. וְתִשְׁלַח בְּרַכָּה וְהִצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה
 יְדֵינוּ, וְהִכּוּ פְּרִנְסָתֵנוּ מִיַּד הָרַחֲבָה וְהַמְּלָאָה, וְלֹא יִצְטָרְכוּ
 עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל זֶה לְזֶה וְלֹא לְעַם אֲחֵר. וְתֵן לְכָל אִישׁ
 וְאִישׁ דֵּי פְּרִנְסָתוֹ וּלְכָל גּוֹיָה וְגוֹיָה דֵּי מַחְסוּרָהּ. וְתַמְהַר
 וְתַחֲשִׁי לְגֵאֲלֵנוּ, וְתַבְּנֶה בֵּית מְקֻדְּשֵׁנוּ וְתַפְאֲרֵתֵנוּ, וְתֵן
 חֵלְקֵנוּ בְּתוֹרָתָךְ, וְשֵׁם נְעֻבְדְּךָ בִּירְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים
 קְדָמוֹנִיּוֹת. יְהִיו לְרָצוֹן אֲמָרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יי צוּרֵי
 וְגֵאֲלֵי.

(להגר"ש הומינר זצוק"ל עולת תמיד פרק ל"א.)

7 יסודות הבטחון

טוב לשנן את שבעת יסודות הבטחון שכאשר יאמין בהם האדם באמונה שלמה יהיה בטחונו באלוקים מושלם.

על פי דברי רבינו בחיי בעל "חובת הלבבות"
שער הבטחון פרקים ב' וג'

אהבתו ורחמנותו עלי

1. הבורא יתברך אוהב אותי ומרחם עלי יותר מכל מרחם,
וכל הרחמים והחמלה שנמצאים מאחרים כלפי- כולם
נובעים מכח הרחמים שנתן השי"ת בלבם.

יודע מה טוב לי

2. הבורא יתברך לא נעלמים ממנו כל צרכי, הוא היודע
מה באמת טוב עבורי בעוה"ז ובעוה"ב. וגם אם ישועתי
מתמהמהת ולא אבין זאת, אני מאמין שכל מה שעושה איתי השי"ת
הוא לטובה, כמו שכתוב: "כי את אשר יאהב ה' יוכיח וכאב את בן
ירצה".

כל יכול

3. הבורא יתברך חזק מכל חזק, ושום כח בעולם לא ימנעהו
מלעשות חפצו ורצונו ובקשת הבוטח בו.

משגיח עלי

4. הבורא יתברך לא מסיח דעתו ממני. הוא משגיח עלי בכל רגע ורגע, ודואג לכל עניני הקטנים והגדולים, הנראים והנסתרים.

היחיד שיכול להועיל לי

5. אין יכולת ביד אף אחד מהברואים להועיל או להזיק לי כי אם רק ברשות הבורא יתברך. לכן אני לא מפחד ולא מצפה לאף אחד אלא רק להשם יתברך.

משפיע עלי תמיד טובות וחסדים

6. הבורא יתברך ברא אותי כדי להיטיב לי, עושה איתי בכל רגע ורגע טובות וחסדים רבים למרות שאיני ראוי לכך. הביא אותי לעולם בחסדים מופלאים, אף על פי שלא היו לי זכויות והוא לא היה זקוק לי. והכל רק מתוך נדבה, טובה וחסד. לכן אני נשען עליו ומאמין שבודאי לא יעזבני כל ימי חיי.

השי"ת מסובב כל הסיבות

7. כל המקרים בעולם הם גזירות השם יתברך, המסתיר את הנהגתו בסיבות טבעיות. וטרדת האדם לשנותם נובעת מחוסר ידיעתו שהם לטובתו ואי אפשר כלל להקדים או לאחר, לשנות, להרבות או להמעיט ממה שגזר הבורא יתברך.

"וכאשר יתברר זה להאדם ותתחזק הכרתו באמיתת חסד הבורא, יבטח בו, ויתמסר אליו, ויניח הנהגתו עליו".
(חובת הלבבות פרק ב')

תפילה לחיזוק יסודות האמונה והבטחון

אבינו שבשמים, מודה אני לך על כל החסדים שאתה עושה איתי בכל רגע ורגע. בראת אותי כדי להיטיב לי מתוך נדבה טובה וחסד. אתה אוהב אותי ומרחם עלי יותר מכל מרחם, ולא נעלמים ממך כל צרכי. אני מאמין שכל מה שקורה לי בכל עניני הקטנים והגדולים הם לטובתי בהשגחה פרטית, כי אתה יודע מה טוב לי בעוה"ז ובעוה"ב. אתה חזק מכל חזק ואין לך מעצור מלהושיע ברב או במעט. אין יכולת לאף אחד מהברואים להועיל או להזיק לי, כי אם רק ברשותך בלבד. וכל המאורעות שעוברים עלי הם גזירותך בלבד והשתדלותי לא תועיל מאומה. לכן אני מקווה רק אליך ובוטח בך ומצפה לרחמך וחסדך שתעזרני במתנת חנם כמו שכתוב "והבוטח בה' חסד יסובבנו". יהי רצון שתזכני להאמין בך ובהשגחתך הפרטית באמונה שלמה ולבטוח בך תמיד על כל דבר.

לישועתך קיוויתי ה'

הבוטח בה' ניצל מגזירות וחולאים רעים

"הבטחון הוא הבריח התיכון לכל המצוות ולכל התורה ומביא כל מיני השפעות ודוחה כל מיני פורענויות וכל מיני גזירות וממתיק הדינים, וזוכה על ידי הבטחון לשמחה ולצהלת פנים לדבקות התפילה ולטהרת המחשבה. ואפילו אם יש עליו או על בני ביתו או על הנלוים אליו איזו גזירה או כל מיני צער ה' ישמרנו - על ידי הבטחון ימתקו כל הדינים, ויתבטלו הגזירות ויזכה לאריכות ימים. מידת הבטחון דוחה כל מיני פחדים, כמו שכתוב (ישעיה י"ב ב) הנה אל ישועתי אבטח ולא אפחד". וגם אם נזדמנו לו פחדים ונסיונות - אם יעמוד בחוזק הבטחון אז בודאי יראה לו הקב"ה פלאות" עכ"ר השומר אמונים (תורת הבטחון פרק א, ח)

סביבת האדם ושאר מצביו נבראו בדיוק עבורו

"דע, הקב"ה יעד אותך להוולד דווקא בתקופה שבה נולדת, בסביבה שבה באת לעולם, להורים שהולידו אותך בנסיבות מיוחדות לך, מפגיש אותך עם אנשים מסויימים, נותן לך מורים מהם תלמד וידידים להם תתחבר או תתרחק, מעניק לך כוחות גוף ונפש במידה הנדרשת לצרכיך, מעמיד אותך במהלך חיך במצבים היחודיים לך. כל אלה מהווים עבורך את האמצעים הטובים ביותר כדי להגיע אל התכלית אליה נשלחת לעולם למלא את רצונו יתברך. אולם אם אכן תעשה רצון ה' או לא - דבר זה תלוי בך בלבד, כמאמר חז"ל הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים (עפ"י הרש"ר הירש זצ"ל בס' "חורב" חק התורות פרק ו')

בטחוני בצורי

חוברת בטחוני בצורי יוצאת לאור ע"י אברכי ועד "בטחוני בצורי" שמתקיים מידי שבוע מזה שנים רבות על ידי הרה"ג ר' מיכאל בוגנים שליט"א מחבר הספרים "אמונה" ו"בטחוני בצורי הוא אוצרי" שכוללים בתוכם אוצר פרקי חיזוק באמונה וביטחון. הספרים קבלו את הסכמתו של מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א שכתב: ספר "אמונה" והוא ספר נפלא מאוד ומחזק מאוד ליראה וביטחון ולהתמדת התורה.

החוברת מבוססת על ספרי האמונה והביטחון של הרב בוגנים שליט"א וכוללת בתוכה חיזוק במידת הביטחון וכן פסוקי ביטחון שנאמרים מידי יום ביומו לכל השבוע, סדר הפסוקים סודר ע"י הרמח"ל צוק"ל לה' ימי השבוע, והוספנו גם סדר פסוקים מהמהר"ל צוק"ל ור' זונדל מסלאנט צוק"ל, וסידרנום ליום ו' ושבת קודש לבל יחסר המזג.

שיחה שבועית נמסרת לקהל הרחב בכל שבוע שבעקבותיה התחזקו משפחות רבות באמונה וביטחון וזכו על ידי כך לראות השגחה פרטית ישועות וניסים מעל הטבע כפי שמובאת עדותם בספרים. השיחה נמסרת מידי שבוע ביום ראשון בערב בשעה 8:30 בשעון קיץ 9:00 ברחוב מהרש"ל 13 בבני ברק (ניתן לשמוע שינויים בהודעות הקו).

ניתן לשמוע את השעורים השבועיים או חיזוק יומי קצר בביטחון ואמונה. בטלפון ישיר 073-3718155 שלוחה 3 או במערכת 'קול הלשון' בטלפון 03-6171001 ע"י זיהוי קולי של רבנים לחיצה על (#*) ולבקש 'הרב מיכאל בוגנים' ניתן להשיג בטלפון 052-7672739

**יִשְׂרָאֵל בְּטַח בְּיַי, עֲזָרָם וּמִגָּנָם הוּא: בֵּית אֶהְרֹן בְּטַחוּ בְּיַי, עֲזָרָם
וּמִגָּנָם הוּא: יִרְאֵי יְיָ בְּטַחוּ בְּיַי, עֲזָרָם וּמִגָּנָם הוּא:** (תהילים קטו ט-יא)

דוד המלך ע"ה פונה לכל ישראל לפשוטי העם, לתלמידי חכמים, וליראי השם ודורש מהם שיבטחו בה' כיוון שהביטחון בה' אין מעלה כמותה, והיא המידה היותר גדולה אשר על ידה מגיעים לשלמות בעבודת ה', והיא יסוד כל התורה כולה. ובאשר האמונה היא יסוד כל התורה, בא חבקוק והעמידן (את התרי"ג מצוות) על אחת (אמונה) שנאמר (חבקוק ב ד) "וצדיק באמונתו יחיה" וכן דוד ע"ה אמר "כל מצוותך אמונה (תהילים קי"ט פ"ו). אבל מידת ומצוות הביטחון גדולה הימנה וכוללת אותה, כפי שכותב הרמב"ן ז"ל: "כל הבוטח יקרא מאמין, אך לא כל מאמין יקרא בוטח" כי האמונה כמו אילן, והביטחון כמו פרי. והפרי לאות על האילן ואין האילן לאות על הפרי כי יש אילנות שאינם עושים פרי אבל אין פרי בלא אילן עכ"ל (אמונה וביטחון פ"א). וכיוון שכן שבשביל לבטוח בה' באמת בלב שלם צריכה האמונה להיות חזקה ואיתנה עד מאוד. ולמרות רום מעלתה של מצות הביטחון בה' דורש אותה דוד המלך ע"ה מכל ישראל, צדיקים בינונים ורשעים, אף מרשע הוא דורש לבטוח בה' שנאמר "והבוטח בה' חסד יסובבנו" (תהי' לבי) וכוונתו היא "אפילו רשע ובוטח בה' חסד יסובבנו" (ילק"ש תהילים רמז תשיט). ואף שמצות הביטחון שייכת לכל אחד ואחד כבר כתבו רבים מגדולי ישראל, שבמדת הביטחון ישנם דרגות רבות וצריך כל אחד להשתדל ביותר לרכוש מדה זאת למען חייו בעוה"ז ובעוה"ב שנאמר "אומר לה' מחסי ומצודתי אלוקי אבטח בו לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכך" (תהילים צא

ב. י"א), הרי לנו שהבוטח בה' זוכה לעזר והגנה ממרום, וכפי גודל הביטחון בה' כן גודל העזר וההגנה כלשון המלבי"ם (שם קט"ו ט) **"שכל שיגדל הביטחון ומעלת הבוטח, כן יגדל העזר וההגנה"** ועל פי זה יובן היטב, מדוע נאמר בכל אחד ואחד עזרם ומגינם הוא, שלכל אחד העזר וההגנה לפי גודל בטחונו בה'. ועל ידי האמונה והביטחון נזכה לגאולה כפי שמובא במדרש "אין ביד ישראל אלא הקיווי (שנקרא ביטחון) כדאי הן לגאולה בשכר הקיווי (שוחר טוב תהלים מ) "בזכות הביטחון נגאלו ממצרים" (שם כב). וכן ע"י הביטחון נזכה לגאולה האחרונה בב"א.

שהרי בדור שלנו אנו נוטים לקטנות וייאוש ועצבות, והתרופה היותר טובה לכל זה הוא הביטחון בהשי"ת ובאמת כן מפורש בסוף מסכת סוטה (מ"ט:): בעיקבתא דמשיחא וכו' ועל מי יש לנו להשען, על אבינו שבשמים!

העורכים

פתיחה דברי חיזוק לתקווה וישועה

הביטחון בה' מביא לישועה

במבוכי החיים נתקל האדם לעיתים במצבי קושי וכאב, ואין הוא רואה את האור בקצה המנהרה. נראה כי אפסו כל הסיכויים, והישועה - מאין בכלל תצמח??? במיוחד כשהסבל נמשך או תוכפות הצרות, קל כל כך ליפול לזרועות הייאוש, ולחוש כי אין כבר למה לקוות או לייחל. אלא אם יתרחש כאן נס גלוי! ואני? כלום ראוי אני לניסים? וכי יש לי די זכויות? אינני בדרגה כה גבוהה? ...

אך האמת כה שונה, ברורה ומאירה!

הרי לנו מפורש בדברי קודשו של רבנו יונה שהמקווה והמצפה לישועת השם, אע"פ שאין לו זכויות, ויש לו עוונות רבים - מכל מקום, כשבאים עליו צרות, נכנע הוא מפני בורא עולם ובוטח בהשי"ת, ובכוח הביטחון זוכה לישועות!

ועד כמה שתולה תקווה ומצפה לישועת ה' - זוכה באותה מידת ביטחון לישועת השם כהרף עין. עצום! הרי זה פתח תקווה אדיר למצפים לישועה!

טמונים כאן יסודות נפלאים

ראשית, גם בחושך הכי גדול, יכול לבקוע אור של ישועת ה'. גם כשאין עפ"י דרך הטבע כל סיכוי, שהרי כתוב מפורש: "היפלא מה"

דבר". בכל מצב תמיד חייבים להמשיך לבטוח בה' ולקוות לישועתנו! וישועת ה' - כהרף עין! בן רגע, כהינד עפעף העין - הקב"ה יכול להפוך את כל המצב - אם רק תבטח! כמו שכתוב (תהילים קמ"ז) **"השולח אמרתו ארץ עד מהרה ירוץ דברו"** - "אפילו כאשר ה' גוזר גזירה אין היא מחייבת אותו כלל, ועד מהרה הוא מריץ פקודה הפוכה ואפילו אם מידת הדין מקפיאה את מי החסד ועוצרת את השפע לבוא ממעיני הישועה (והכל נראה כלאחר יאוש) הקב"ה יכול ברגע להפשיר את הכל ותגיע הישועה. עכ"ל המלבי"ם.

שנית, ככל שתבטח יותר, ותתלה עיניך בקב"ה, ותצפה לישועתו - ישועתך תהיה גדולה יותר! כי מידת הישועה תלויה במידת הביטחון בבורא יתברך.

ועוד נתבונן בדברים המאירים: אכן, אינך צריך להיות בדרגה של משה רבנו או אפילו הגאון מוילנא כדי לזכות לנס מאת הקב"ה, כמו שכתב רבנו יונה, **"אפילו שאין לו זכויות" ויותר מכך, ממשך רבנו יונה: "ויש לו עוונות", ולא סתם עוונות אלא "רבים" כפי שכותב רבנו יונה. כן! כל אחד יכול לזכות לישועה!**

בתנאי אחד

אבל יש תנאי! כותב רבנו יונה: "ובכח הביטחון זוכה לישועות" - צריך לבטוח בהקב"ה! ביטחון אמיתי. לדעת ולחוש באמת שהוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים, וכל השאר אך סיבות בעלמא!

ככל שאדם מאמין יותר בהשי"ת - כך מידה כנגד מידה השי"ת משגיח עליו ועל כל צרכיו.

כתב בספר אור יחזקאל אמונה, שאין לה' מעצור להושיע ברב או במעט, ואפילו שרואה חשיכה מוחלטת ואינו רואה מהיכן תבוא

אפשרות להצלה, צריך להאמין שהשי"ת בורא ומנהיג את כל הבריאה.

וכמו שידוע לנו שהשי"ת ברא את כל הבריאה עם כל צבאם, שמש ירח וכוכבים, ימים ונהרות, בני אדם - הכל לבד בלי שום שיתוף, כך צריך להאמין שהוא מנהיג כל הבריאה וכל הברואים והכל נעשה בהשגחה פרטית.

עד כמה שאדם מאמין יותר בהשי"ת, כך מידה כנגד מידה השי"ת משגיח עליו ועל כל צרכיו, כמו שכתוב "ה' צלך" - השי"ת מתנהג איתנו כמו צל, אם אתה מראה לו אצבע אזי גם הוא מראה לך רק אצבע, ואם אתה מראה לו את כל היד גם הוא מראה לך את כל היד, עתה"ד האור יחזקאל אמונה.

הבוטח ממשיך חסד חינוך גם אם אינו ראוי

כל יום אנו אומרים בתפילת שמונה עשרה: "כי מעולם קיוונו לך", דווקא בזכות הקיווי - אנו מצפים שימלא את בקשותינו, ואפילו שאיננו ראויים מצד מעשינו!

כתב בעל ספר העיקרים (מאמר רביעי פרק מו) שגם אם אינו ראוי מצד עצמו, מדרך הביטחון להמשיך חסד חינוך על הבוטחים בה', ובפרק מח כתב "אל לנו להתייאש מלקוות אל ה' בסיבת רוב העוונות, כי אין אנו עתידים להיגאל מצד זכויותינו כי לא יספיקו לך, אבל הגאולה ממעמקי הצרות תהיה על צד החסד לבד, ולזה ראוי ליחל אל ה' יתברך בלבד, ולא לזולתו, כי עם ה' החסד, ואין נמצא מן הנמצאים שיוכל לעשות חסד זולתו" עכ"ל.

בפרק מז כתב "אם אדם משער בעצמו שאינו במדרגה שיעשה ה' עמו חסד חינם, וחושב שלא ירצה האדון לתת את שאלתו, ובעבור זה אינו מקווה כראוי, לזה לא בא לו חסד, כי אילו היה מקווה כראוי, לא היה החסד נמנע מצד השי"ת, כי תמיד הוא רוצה להשפיע למקווה כראוי, עכת"ד.

השי"ת מיטיב לרעים ולטובים כך כתב החפץ חיים בספרו שמירת הלשון (חלק שני על פרשת שלח), על הטענה הראשונה שאמרו ישראל שהבטחת הקב"ה בנתינת הארץ, היא דווקא אם יהיו צדיקים, והיא טעות מעיקרא. "הקב"ה אינו מדקדק עם האדם לומר - אושיעך רק באופן שתהיה צדיק, רק אומר לו - לא אושיעך אם תהיה מורד חס ושלום. לכן סיימו יהושע וכלב ואמרו "רק בה' אל תמרדו", שכל זמן שאין אדם מורד בהקב"ה לעקור מצוותיו בכוונה, יוכל לקוות לכל טוב" עכת"ד החפץ חיים.

וכך כתב בספר חובות הלבבות (שער הביטחון פרק ב), וז"ל: "והשביעית - שיהיה מי שבטח עליו בתכלית הנדיבות והחסד, למי שראוי לו ולמי שלא ראוי לו", עכ"ל.

ובפירוש מרפא לנפש כתב, שאם לא כן - יתייאש מטובות הבורא אם יסתפק האם ראוי לזה, או שמא איננו ראוי!! וימעט ביטחונו בה' יתברך, ובזה יתרחק מה' ומתורתו. אלא, יחשוב שהשי"ת מיטיב לרעים ולטובים, כמו שכתוב בתהילים "ורחמיו על כל מעשיו" (תהי' קמה ט) ובזה יתקרב אל ה' ויעשה תשובה שיהיה ראוי לטובה, ובפרק שלישי בשער הביטחון בהקדמה הרביעית מבואר שהעיקר שלא ימרוד במרד ובמעל ויבטח על השי"ת, שזהו נגד השכל עכת"ד מרפא לנפש.

ציפית לישועה!!

בשעת הדין, כששואלין את האדם "ציפית לישועה?" - הכוונה גם, האם חיכית לישועתך הפרטית ולא התייאשת?? בספר החינוך כתוב וזה לשונו: ומי שצר לו ולא קרא אל ה' להושיעו, בטל עשה זו כדעת הרמב"ן ז"ל וענשו גדול מאד, שהוא כמסיר השגחת השם עליו, עכ"ד.

הקיווי והציפיה לישועה היא התכלית, ועליה יקבל שכר

מקובל לחשוב, כי אם בסוף מגיעה הישועה לאחר שקיוו כל כך, וציפו ושפכו תפילות כמים - אזי היה שווה לבטוח ולקוות. אבל במקרים שהישועה בוששה מלבוא ולא נראה שום כיוון של שינוי לטוב, רק מייחלים ומתחננים, וממשיכים לבקש ולצפות לישועה יום יום, חודשים ארוכים, ולפעמים אפילו שנים, אז לפעמים אנו מהרהרים - לשם מה ייחלנו כל כך? חבל על כל התקוות...

אך מי שמתבונן במבט מעמיק ואמיתי, יראה כי הקיווי והציפיה אינם סתם "היכי תימצוי" בדרך לישועה, אלא הקיווי והציפיה היא התכלית!!!

כשאדם מצפה ומקווה להשם יתברך ובוטח בו בלבב שלם, הוא מתקרב ומתחבר לקב"ה ועל זה לכשעצמו יקבל שכר! כמו שכתוב באוצר התפילות, בשם בעל "דובר שלום" וז"ל: אך הבורא יתברך, מלבד שמיטיב לבוטחים בו למלא משאלות בטחונם, עוד נוסף שנותן שכר טוב לבוטחים בו על עצם הביטחון שבטחו בו עכ"ל. ועוד זוכים המקוים והמצפים לישועת ה' לכפרת עונות, כמו שכתוב באוצרות הרמח"ל דרוש הקיווי - "תקוותו היא טהרתו". התקוה אל השי"ת יותר מובחרת מקרבן לה' ועם תפילה ותקוה

זוכה לכפרת עוונות ואפילו פשעים - וזהו גודל מעלת התקווה
להשי"ת" (העקרים אחד מהראשונים פרק מט)

**הביטחון בהשי"ת מעניק לאדם כל כך הרבה חוסן בתהפוכות
החיים, אדם שזכה לקנות את מידת הביטחון יש לו אצל הקב"ה
כבר זכות בפני עצמה!**

האמונה והביטחון שורש הכל

"האמונה היא שורש הכל, וכל הצלחת העבודה הרוחנית של האדם תלויה באמונה. הדביקות, התורה, התפילה, הכל תלוי באמונה אמיתית בהשי"ת, כי הגיע לדבר שהוא השורש והמעמיד של הכל, וכך גם מי שזוכה להגיע לאמונה אמיתית שהיא שורש הכל, מיד יצא מאפילה לאור גדול, ויכול לזכות בהכל (אוצרות רבינו יחזקאל צוק"ל).

עיקר נתינת התורה לישראל הוא - כדי ששימו בטחונם בה', לפי שעיקר הכל הוא הביטחון השלם, והוא כלל כל המצוות וכתב הגר"א צוק"ל: "ועיקר הכל הוא הבטחון, ומי שהוא מחוסר בטחון אין תורתו מתקיים בידו, ומי שלבו טוב במידת הבטחון אע"פ שעובר על עבירות חמורות, הוא יותר טוב ממי שמחוסר בטחון שע"ז בא לידי קנאה ושנאה אע"פ שעוסק בתורה ובגמילות חסדים, שכל זה אינו אלא לעשות שם" עכ"ל (הגר"א משלי כב, יט, אבן שלמה פ"ג).

הבטחון הוא הרבה יותר חזק מכוחה של תפילה

כשנמצא האדם בדין, העצה היעוצה להגביר צד החסד והרחמים, ולכן כל יהודי שנמצא באיזה צרה שהיא הוא מיד מתפלל ומבקש רחמים מלפני אדון כל, אבל לפעמים אין בכח התפילה לעורר רחמי שמים. ורק ע"י הבטחון בהשי"ת יוכל לזכות למה שלא יזכה ע"י התפילה. בקריעת ים סוף אמר השי"ת למשה "מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו", "רצה לומר שבהם תלוי הדבר שאם

יהיו בתוקף האמונה והבטחון ויסעו אל הים שבודאי יקרע להם, אז יגרמו עי"ז התעוררות למעלה ויעשה להם נס ויקרע לפניהם" עכ"ל (נפש החיים שער א' פרק ט, אורח חיים הקדוש שמות י"ד ט"ו).

"וכפי גדולת התקוה ואומץ הלב בתוחלת (בישועה) תגדל מעלתו ובטחונו בה' ואז ראוי להנצל מצרה, גם אם עוונותיו רבים ועצומים יקוה אל רחמי השי"ת (רבינו יונה משלי פרק ג' פסוק כו).

"מי שיש לו מידת הביטחון שה' יתברך באמת הוא בעל הכוחות כולם, אפילו נגזרו עליו ח"ו גזירות רעות, אי אפשר למידת הדין לשלוט עליו והוא בדוק" (בעל שם טוב הקדוש כתר שם טוב).

כל ימיו של האדם צריך להתחזק ולבטוח בהש"ת

"רבי אבא פתח: "בטחו בה' עדי-עד כי ביה ה' צור עולמים": "בטחו בה': כל בני העולם צריכים להתחזק בו בהקב"ה ולהיות הביטחון שלהם בו. דבר אחר: "בטחו בה' עדי-עד": **כל ימיו של האדם צריך להתחזק בו בהקב"ה, ומי ששם בו בטחונו ותוקפו בשם הקדוש, מתקיים בעולם, מה הטעם?** [ומשיב] בגלל שהעולם מתקיים בשמו הקדוש - זה שכתוב: "כי ביה ה' צור עולמים": צייר עולמים, שהרי בשתי אותיות נבראו העולמים, עולם הזה והעולם הבא (זוהר פר' וארא דף כב).

עיקר העולם הבא הוא לפי מידת הבטחון

עתידה גן עדן להיות צועקת ואומרת, תן לי צדיקים ואין לי עסק ברשעים, שנאמר (תהילים לא ז) שנאתי השומרים הבלי שוא וגו', ולמי אני מבקשת לאותן שהיו בטוחים על שמך שנאמר (שם) ואני אל ה' בטחתי, ועתידה גיהנם להיות צועקת ואומרת אין לי עסק בצדיקים ולמי אני מבקשת לרשעים להבלי שוא לאותן פועלי און, והקדוש ברוך הוא אומר תנו לזה צדיקים ולזה רשעים. עתידה גן עדן - פירש העץ יוסף: "כלומר כל אחד מבקש הראוי לו אפילו שר של גיהנם ושל ג"ע נזהרים שלא לקבל בתחומם אלא הראוי להם, ולמי אני מבקשת - שהרי גן עדן אומרת שנאתי השומרים הבלי שוא וכו' גיהנם אומרת איפכא, שנאתי הבוטחים בה' ואני מבקשת את השומרים הבלי שוא" עכ"ל (מדרש רבה וארא פר' ז אות ד).

יסוד וענין התפילה

ובאמת בעיקר ענין התפילה כבר נתקשו בהם ראשונים, וכי על ידי התפילה ישתנה רצונו יתברך? ובכלל היאך אנו מתפללים ומבקשים לשנות רצונו, הרי עלינו לקבל באהבה כל מה שהשי"ת גוזר עלינו. וכדאמרינן "כל מה דעביד רחמנא לטב עביד" (ברכות ס:) כי טב עביד הכוונה שמקבל רצונו אע"ג שאינו נראה טוב בשבילו, והאמת חייבת להיות שהכל לטובת ולזכות האדם. ומעתה שוב עלינו לברר מה היא ענין התפילה.

והנה הקב"ה טוב ומיטיב לכל ושאיפתו שהאדם יתעלה ויתחזק ויגיע לשלמות, והנה כאשר האדם כואב אז תפילתו וצעקתו אמיצים יותר מאשר בשעה שחיו מתנהלים בהשקט ובשלוה, ולכן השי"ת נותן לאדם אפשרות שתפילתו תהא אמיתית ומקרב הלב כדי שיתעלה ע"י תפילתו, כי סוד התפילה לשנות את האדם ובאמת מפורש זאת בכתוב "את אשר יאהב ד' יוכיח (משלי ג יב) הקב"ה רוצה בשלמות האהובים אצלו ומייסר ומוכיח אותם כי יסוד התפילה לשנות את האדם ולהביאו לידי מחוזות ומקומות נוספים אשר לא היה בהם, ואין התפילה אמירת פרקים וכדומה, אלא מטרתה להפוך אותו ולשנותו ממדרגה למדרגה. וכאשר ישתנה מצבו הרוחני ויעמוד במעמד אשר לא היה בו קודם בשעת הגזירה, אז יש לו תקוה שיעזרהו השי"ת ויצילהו, ואין זה שינוי רצונו יתברך, אלא הגזירה היתה רק כאשר עמד במצב הקודם, מה שאין כן כאשר יצא ממדרגתו הקודמת וניצב עתה בשער אחר לחלוטין, על אדם במצב זה לא נגזרה כלל הגזירה ושינוי המצב נעשה על ידי תפילתו ובקשת רחמים בשעת הצרה, ומעתה תבואר תועלת

התפילה, כי לא התפילה משנה רצונו יתברך, אלא התפילה משנה את מעמדו הרוחני של המתפלל ולאדם הנמצא במצב החדש לא נגזרה כלל הגזירה. (אור יחזקאל דרכי העבודה עמוד עו)

בקשה מעומק הלב - מתקבלת

”ויש אדם שאינו זכאי שיקבל השי”ת את תפילתו, ומכל מקום בעבור תוקף תחנונים ודמעות, אף על פי שאין בידו מעשים טובים מקבל הקדוש ברוך הוא תפילתו ועושה חפצו” עכ”ל. (ספר חסידים אות ק”ל)

כתב החת”ס ”ואז יעורר ממילא בבכי ודמעות היוצאים מהלב ובזה יידע כי נתקבלה תפילתו ומאת ה’ היתה לו. ויש בזה מקור בזוהר הק’ פרשת ויחי: שכל אדם השופך דמעות לפני הקב”ה אע”פ שנגזר עליו גזר דין יקרע. מנלן, מלאה שבתפילתה זכתה להינשא ליעקב. הרי שכך לימדונו גדולי ישראל איך להתפלל. עכ”ד (דרשות חת”ס ח”ב דף שנ”ה).

ידוע ומפורסם המכתב ששלח ה”חפץ חיים” זצ”ל לאחד ששאל אותו מדוע הוא מבקש ולא נענה? ומשיב לו החפץ חיים כיוון שאינך מבקש מעומק הלב כראוי, אם תבקש באמת מעומק הלב אז תקבל את בקשתך, ולכן מציע לו החפץ חיים, תכנס לחדר תסגור את עצמך ותעורר את עצמך עד שתרגיש שאתה מתפלל ממעמקי הלב, ואז תוושע. ומוסיף לו החפץ חיים במכתבו ואם באמת זכית להגיע לכזה מצב שלבך נפתח ובקשותיך הם מיצוי הלב והנפש, אז תבקש גם על הגאולה השלמה. (פורים האור הגדול הרב דן סגל שליט”א)

לא יסתפק בתפילות הקבועות

המכתב מהחפץ חיים 'צוק'ל

הנה אף שידוע לכל שאסור להרהר אחר מידותיו של הקב"ה ואחרי הנהגתו כי בודאי הדין איתו ודרכיו צדיקים וישרים, מ"מ מותר לאדם להציע להפיל טענותיו לפני הקב"ה על כל צרה ופגע שקרה לו. אחי ורעי, תלאות רבות ומצוקות עוברות עלינו מיום אל יום הן מבפנים הן מבחוץ, על אחת כמה עלינו לשפוך שיחה תחינה ובקשה לפני הבורא ית"ש שהוא מלך הרחמים, כי בודאי ישמע קול שועתנו ואיתא במדרש תנחומא שאפילו אין אדם כדאי לענות בתפילתו ולעשות עמו חסד כיון שמתפלל ומרבה בתחנונים עושים חסד עמו. היוצא מדברינו שכל הצרות הרבות הבאות עלינו שאיננו נצלים מהם המה מפני שאין אנו צועקים ומרבים בתפילה עליהם, כי לו התפללנו ושפכנו שיח לפני הקב"ה בודאי לא ישוב תפילותנו ובקשותינו ריקם. ולא יסתפק האדם במה שמתפלל השמונה עשרה ג"פ בכל יום, אלא כמה פעמים ביום צריך לשפוך תפילות ובקשות בינו לבין עצמו כשהוא בביתו מעומקא דליבא, כי השלושה תפילות הם אצלו כבר שגורות בפיו ואינו נותן לב להם כל כך, מה שאין כן אם יתבונן כל אדם בינו לבין עצמו ויעשה חשבון הנפש על מצבו ויתפלל תפילה שתצא בכוונה עמוקה ובלב נשבר ורוח נמוכה, תפילה כזו בודאי לא תשוב ריקם. ואז בעת שמפיל תחנונים לפני הקב"ה יזכור גם את הצער הגדול של השי"ת שגם לו כביכול אין מנוחה ובכל צרותינו לו צר וסובל עלבון על דינו, ויבקש רחמים גם על גלות השכינה שתשוב להיכלה ולמקומה, ושנזכה שתגלה כבוד השם בעולם ויקויים הפסוק ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים ה' מלך. (קונטרס ליקוטי אמרים 'חפץ חיים' 'צוק'ל פרק י')

תפילה גדולה מהקרבת

וכן כתב הפלא יועץ "תפילה גדולה יותר מהקרבת (ברכות לב, ב) ולא התפילות הקבועות לבד, אלא על כל צרה שלא תבוא צריך להקדים תפילה לצרה שעל מי יש לנו להשען, על אבינו שבשמים שהוא מתרצה ברחמים ומתפייס בתחנונים ושומע תפילת כל פה. (ערך דיבור)

כיצד לתקבל התפילה לישועה

ר' חיים ויטאל זצוק"ל בהקדמה לשער המצוות שואל: יש מצוות שכתוב עליהן שהקב"ה נותן לאדם טובה וזוכה על ידם לאריכות ימים כאן בעוה"ז, כגון שילוח הקן וכיבוד הורים. אז איך יכול להיות שיש פעמים שאנו רואים שהשכר לא מתקיים? עונה ר' חיים ויטאל בשם האר"י ז"ל שקיבל בשם אליהו הנביא, שהסיבה לכך היא כיוון שהאדם עושה את המצוות במהירות וכאילו שהם עליו כמשא, אבל אם יעשה אותם בשמחה גדולה וחשק תתקיים ההבטחה. ולכן מה שאנו רואים אצל בני אדם שאצלם זה לא מתקיים זה משום שלא קיימו את המצווה בשמחה. ועוד כשעושה את המצווה יכוון לקיים את רצונו יתברך. לדוגמא כשמתפלל להשי"ת בעת צרה כגון לזווג או פרנסה או בריאות, לא יתפלל כדי לצאת מן הצרה אלא יתפלל לקיים מצותו יתברך וזה לשונו: "בעת שמתפלל לפניו יתברך על איזה שאלה מן השאלות כגון מזונות עושר ובנים, לא יתפלל לסיבת עצמו שצריך לאותה השאלה אלא לקיים את מצותו יתברך שציונו שנתפלל אליו בעת צרותנו להורות שהוא אלוקינו ואנחנו עמו ועבדיו ואליו עינינו תלויות כעיני עבדים אל יד אדוניהם ואין לנו עזר רק אל הבורא יתברך, וישים כל בטחונו עליו" עכ"ל. (ר' חיים ויטאל בהקדמה לשער המצוות)

וכן כתב הבן איש חי זצוק"ל (פר' בשלח אות ד) "אם רואה עצמו מכוין יפה בתפילתו, אל יחשוב שבעבור זה ראוי שתעשה בקשתו, כי זה נקרא "עיון תפילה" ונזכרין עוונותיו, אלא יחשוב: אולי ישמע השם יתברך בקראו אליו בעבור עוצם רחמיו וגודל חסדיו, ששומע תפילת כל פה במידת החסד והרחמים. ולפי דברי רבינו האר"י ז"ל צריך שיכוין כך: ידענו ה', שאין אנו ראויים והגונים להתפלל לפניך, אבל סמכנו על רחמיך הרבים וחסדך הגדולים, כי חפץ חסד ומרבה להיטיב אתה, ככתוב (תה' קמה, ט) "טוב ה' לכל, ורחמיו על כל מעשיו" ואתה צויתנו להתפלל אליך, כי אתה אלוהינו ואנחנו עבדך, ועינינו לך תלויות כעיני עבדים אל יד אדוניהם, עכ"ד. וצריך כל אדם להיזהר ולכוון בכך.

כל מה שנגזר בראש השנה - יכול להתהפך ע"י תפילה

כל אדם שואל את השאלה, הרי נגזר עלי כבר בר"ה על כל המאורעות שיעברו עלי בכל יום מימי השנה, אם נגזר עלי דבר טוב, או דבר רע ח"ו איך תעזור תפילתי לשנות את מה שנגזר עלי, הרי הכל כבר נגזר בר"ה. ועל זה עונה אחד מהראשונים הרב יוסף אלבו צוק"ל, שכל מה שנגזר על האדם בראש השנה שביום פלוני יתיסר ביסורים וביום פלוני יהיה לו הפסד וכד', זה רק אם האדם נמצא באותה הדרגה כשנגזר דינו בר"ה, אבל אם ביום פלוני הוא מתחזק בתשובה ומעשים טובים ומתקרב אל השי"ת הוא כבר אדם אחר ועל אדם אחר לא נגזרה הגזירה ולכן יכול הגזר דין להשתנות.

(ספר העיקרים שער ד פרק י"ח)

"במהלך השנה אדם נידון בכל יום על מה שנגזר עליו בראש השנה בעבור אותו היום, אם נגזר עליו טובה ביום פלוני והוא עשה מעשים רעים באותו היום שאינו ראוי לאותה טובה, אזי תשתנה הגזירה של הטובה שגזרו עליו בראש השנה, וכן להיפך אם נגזר עליו בראש השנה שביום פלוני יבוא עליו גזירה רעה, והוא באותו היום מתחזק ועושה מעשים טובים, אזי בו ביום מתבטלים מעליו הגזירות הרעות וזוכה שיבואו עליו גזירות טובות ושפע משמיא"

(בן איש חי בן יהודע ר"ה ט"ז).

"הכלל - כל מעשה אנוש ותחבולותיו לא יועילו אפילו כל שהוא להוסיף או לגרוע ממה שנגזר עליו בראש השנה, זולת ע"י תפילה וע"י זכויות ותשובה יכול הגזר דין להשתנות". (ברכת פרץ' הסטיפלר

פרשת שמות עמוד מ"ח)

אחד האברכים שמתחזק באמונה ובטחון, שאל את הרב שליט"א, כעת אשתי בהריון ובעבר הפילה שלוש פעמים, הפרופסור הבכיר שהתיעצנו איתו אמר לנו שלפי הנתונים שלה בעבר אין שום אפשרות שההריון יחזיק מעמד, מה עלי לעשות? ענה לו הרב הפרופסור הסתכל על נתוני המחשב וראה מה שהיה עם אשתך בעבר ועל פי זה, קבע נחרצות "אין מה לעשות תהיה הפלה", אבל אנחנו מאמינים שדברי חז"ל הם אמת, שזכויות ומעשים טובים יכולים לשנות גזר דין. אני מציע לכם שתלמדו ותתחזקו באמונה ובטחון במשך כעשר דקות בכל יום, תקראו פסוקי בטחון וקיווי ובעזרת ה' תראו ישועות. החיזוק באמונה ובטחון יהפוך את אשתך לאשה אחרת היא לא תקרא עוד רחל אלא לאה!. והגזירה תשתנה. בסופו של דבר האברך סיפר שאשתו ילדה בת בחודש התשיעי בריאה ושלמה, נגד כל תחזיות הרופאים!!

איזו תפילה נענת

מובא בגמרא (ר"ה יח,א) "היה רבי מאיר אומר: שנים שעלו למטה וחוליון שווה, וכן שניים שעלו לגרדום לידון (פרש"י: בית וועד שדנים בו נפשות להריגה) ודינן שווה, זה ירד וזה לא ירד, זה ניצל וזה לא ניצל. מפני מה זה ירד וזה לא ירד, זה ניצל וזה לא ניצל? זה - התפלל ונענה, וזה התפלל ולא נענה? זה שהתפלל תפילה שלמה (פרש"י נתכוון) - נענה, וזה שלא התפלל תפילה שלמה - לא נענה". ע"כ. וכבר נתקשו כל המפרשים להבין דברי הגמרא, שהרי בודאי כל מי שנתחייב בגזירת מיתה, וכן כל מי שנחלה ועומד למות, בודאי הוא מתפלל להשי"ת בכוונה, ואיך יעלה על הדעת לומר שזה התפלל ומת, הוא התפלל בלא כוונה, בודאי מי

שעומד למות מחמת חולי, או מחמת גזירת דין, בודאי יתפלל בכל כוחו בכוונה עצומה, הרי צריך להיות שוטה להתפלל בלי כוונה במצב כזה?.

וביאר ר' אליהו לופיאן זצ"ל (הובא במתנת חיים מאמרים ח"ב עמ' ז) שבודאי שניהם התפללו תפילה בכוונה להינצל מעונש מיתה, רק שזה שמת מחליו ומגזירת מיתה, הרי הוא לא "האמין" שישגי את המבוקש ע"י תפילתו, שזעק אל השי"ת "הושיעה נא" אבל בלבו היה באמת מיואש, ולא העלה על לבו שהשי"ת יצילו מאותה צרה. וזהו כוונת הגמרא "תפילה שלמה" שהגם שעצם התפילות של שניהם היו ממש דומים זה לזה, אבל החילוק בניהם תלוי בלבם, **זה שהיה באמת מאמין בהשי"ת, והיה בוטח בהשי"ת שבודאי יצילו מאותה צרה זכה להתרפאות מחוליו וניצל מגזירת מות,** אבל זה שמת מחוליו ולא ניצל מגזירת מיתה, היינו משום שלא היה מאמין בהשי"ת ובוטח בו יתברך שבודאי יצילו, וע"כ תפילתו אינה תפילה שלמה. מבואר מדבריו שעיקר עבודת התפילה אינה רק לבקש את עצם הבקשות, רק התכלית היא להאמין ולבטוח בהשי"ת, שהוא יתברך "כל יכול", ויש לו את היכולת למלא כל בקשה. ורק ע"י אמונה זאת יזכה שיענה השי"ת לבקשת התפילה.

האלוקים הוא בעל הכוחות כולם

"כשלוקח תרופה צריך שיחשוב בלבו שהוא יתברך פועל ומרפא את הזקוקים לרפואתו, אלא שהוא פועל זאת דרך הצינורות הנקראים רופא ורפואות המסתירים אותו יתברך, אבל באמת הוא יתברך בורא את הרפואה בתתו לרופא את העצה והדרך איך לרפא, בכך שמפעיל את הכח המרפא ברפואה לגופו של החולה. וזהו "בעל הכוחות כולם" הוא המפעיל אותם. והוא "תקיף ובעל היכולת" שאין לו שום הגבלה. ומכיוון שאנו מכירים בתוקף כוחו אנו מתפללים אליו. (שפתי חיים באורי תפילת שמו"ע)

מעלת אמירת פסוקי ביטחון והודיה לישועה

בירושלמי בברכות (פ"ה ה"א) הפליג באמירת שני פסוקים בתהילים "רבי יעקב בר אחא, רבי יסא, בשם רבי יוחנן: לעולם לא יהא הפסוק הזה זז מתוך פ'ך: 'ה' צבאות עמנו, משגב לנו אלוהי יעקב סלה". רבי יוסי בי רבי אבון, רבי אבהו בשם רבי יוחנן וחברייא: "ה' צבאות, אשרי אדם בוטח בך". וקבלה בידי הראשונים שיש פסוק שלישי נוסף והוא הפסוק "ה' הושיעה המלך יעננו ביום קוראנו" ופירש המב"ט הטעם בספרו בית אלוקים (פרק טז) "מפני כי ה' הושיעה הוא סוף מזמור (תהילים כ) יענך ה' ביום צרה שמסוגל לאומרו לכל צרה, אומרים אותו גם כן.

ובספר משפטי צדק (אות ר"ד) מובא בשם המהר"ל מפראג ז"ל שיאמר כל אדם פסוקי ביטחון כדי להרגיל עצמו בביטחון ואמונה, "וזאת עיקר דת הישראלי, וצריך להתחזק בזה מאוד מאוד, ואחר אמירת הפסוקים, יבקש מהשם יתברך שיזכנו להיות חזק מאוד באמונה ובביטחון כרצונו יתעלה" עכ"ל. עוד היה אומר המהר"ל מפי זקנו הגאון רבי חיים, "מקובל בידנו מהקדמונים, שאמירת פסוקי ביטחון מסוגלים לבטל כל גזרות קשות, והיו אומרים פסוקי ביטחון במערכות המלחמה ושמנו בטחונם בהקדוש ברוך הוא והיו ניצולים, וכן מסוגל הוא לומר פסוקי ביטחון לפני משא ומתן וכל עסק שהוא".

וכן מובא מגדולי עולם הרמח"ל זצוק"ל והמהר"ל זצוק"ל לומר אוסף של פסוקי ביטחון לחיזוק הביטחון בהש"ת, והצדיק ר' זונדל

מסלאנט כתב לבנו לקרוא פסוקי ביטחון בכל יום, וכן מובא בספר מצוות הביטחון להגה"צ רבי שמואל הומינר ז"ל ובעוד ספרים רבים, ורבים מגדולי ישראל נהגו אחר תפילת שחרית לומר רשימה של פסוקי ביטחון. וכל זה לגודל מעלת קניית מידה מיוחדת זו של ביטחון בה', ובפרט כשפסוקי הביטחון שגורים על לשונו.

כתב החינוך מצוה תקי"ב "ואומר יושב בסתר עליון עד כי אתה ה' מחסי" (תהילים צא א-ט), ואומר ה' מה רבו צרי עד לה' הישועה (שם ג ב-ט) ובאמרו מזמורים אלו שיש בהם דברים יעוררו נפש היודע אותם לחסות בהשי"ת ולהשים בו כל מבטחו ולקבוע בלבבו יראתו ולסמוך על חסדו וטובו, **ומתוך התעוררות על זה יהיה נשמר בלי ספק מכל נזק**" עכ"ל.

"הבריא שקרא פסוקין ומזמור מתהילים כדי שתגן עליו זכות קריאתן וינצל מצרות ומנזקים הרי זה מותר" (הרמב"ם עבודת כוכבים פ"א). וכעין זה כתב הפרישה (יו"ד סי' קע"ט ס"ק יז) "אבל כשקורא מזמורים כקריאת שמע של לילה שעוסק במצותו של מקום, וגם במזמורים שמדברים איך שמציל השם יתברך לבוטחים בו, וכוונתו של הקורא הוא שעל ידי זה יצילהו השי"ת בשכר המצווה, **ובשכר הביטחון שהוא בטוח בהשי"ת שמציל ומרפא ליראיו והמקיים לישועתו, מצילהו השי"ת גם כן, מותר ומצווה לעשות כן**".

מתבאר מדברי חז"ל שעיקר מעלתם של אמירת מזמורי תהילים על פי הפשט, (מלבד המעלה הסגולית שיש בדבר) היא משום תלמוד תורה, כלומר, שקורא ולומד פרקי תהילים שאמרם דוד המלך ע"ה, שהם מכתבי הקודש, ומתעורר על ידי זה לחשוק בדבקות בה' כמו דוד המלך ע"ה זכות זו תעמוד לו או לחולה שמבקש עבורו, ומהאי טעמא בחרו לומר תהילים לזכות החולה יותר מלימוד דברים אחרים לזכותו, מפני שזהו לימוד שגם מעורר את לב

האדם לדבקות בה', ולכן נכתב "שבזכות קריאתן ינצל מן הצרות" שמתחזק בביטחון שהשם יתברך הוא המציל ומרפא, כמו שכתב המבי"ט בספרו בית אלוקים "וידע ויכיר האדם כי אין מי שיכול לתת את שאלתו ולעשות את בקשתו אלא הוא יתברך, כי הוא ברא את העולם ולו נתכנו עלילות, וכי הוא מוריש ומעשיר משפיל אף מרומם, ואומר ועושה וגוזר ומקיים. (שער התפילה פרק שני)

חשיבות ההתבוננות והכוונה באמירת התהילים

מִרְן בַּעַל אֵילַת הַשַּׁחַר זְצוּק"ל כּוֹתֵב: אִמִּירַת סֵפֶר תְּהִילִים בְּכָל יוֹם הוּא עֵצָה וְהַשְׁתַּדְּלוּת לְסִייעָתָא דְשִׁמְיָא לְחִיזוּק הַרוּחַ וְהַגּוּף, וְלִשְׁמִירַת בְּרִיאוֹת הָאָדָם וּמִשְׁפַּחְתּוֹ, יוֹתֵר מִכָּל בְּדִיקוֹת רְפוּאוֹת. לְמִזְמוֹר קִ"ט מַעֲלָה מִיּוֹחַדַּת שֵׁשׁ בּוֹ אֵת כָּל הָאוֹתוֹת.

בְּדַרְשׁוֹת בֶּן אִישׁ חֵי זְצוּק"ל רִישׁ פ' כִּי תִצֵּא כְּתָב: לְכָל צָרָה - מְסוּגָלִים מְזֻמּוֹרֵי תְּהִילִים, יוֹתֵר מִכָּל לִימוּד תּוֹרָה. הַגֵּר"ח קִנִּיבְסִקִּי זְצוּק"ל אֹמֵר שֶׁזֶה דוּוֹקָא אִם ע"י אִמִּירַת תְּהִילִים מִתְחַזֵּק הוּא בְּאַמוּנָה בְּבִיטְחוֹן וּבִירַאת שָׁמַיִם.

"הַדָּרֵךְ לְקִנְיַיִת הַבִּיטְחוֹן הִיא ע"י שִׁינוּן תְּמִידִי שֶׁל פְּסוּקֵי הַבִּיטְחוֹן, כִּי מֵאַחַר שֶׁאֵנּוּ נִמְצָאִים בְּעוֹלָם הַגִּשְׁמִי עוֹלָם הַמַּעֲשֵׂה, אֵין דִּי בְּמַחֲשַׁבַּת הַלֵּב בְּבִיטְחוֹן, אֲלֵא צָרִיךְ לְבַטֵּא אֵת הַרְגֵּשֶׁת הַבִּיטְחוֹן בְּמַעֲשֵׂה בְּפוּעַל, ע"י אִמִּירָה בְּפֶה שֶׁל תְּפִילָה בְּכֻלָּל, וּפְסוּקֵי בִיטְחוֹן בְּפֶרֶט" (שְׁפֵתֵי חַיִּים מִידוֹת וְעִבּוּדַת ה', וְעַד טז עִמ' תְּקַצָּא).

"לִישׁוּעַתָּךְ קִיּוּתִי ה' אִמֵּר רַבִּי יִצְחָק הַכֵּל בְּקוּוֵי וְכו'" וּפִירֵשׁ הַעֶץ יוֹסֵף וְז'ל: הַכֵּל בְּקוּוֵי, כְּלוֹמֵר שֶׁאִפִּילוֹ אֵין הָאָדָם כְּדָאֵי זֹכֵה לְכָל הַמַּתְנַת בְּזִכּוֹת הַקּוּוֵי בְּזִכּוֹת הָאַמוּנָה וְהַבִּטְחוֹן. וְעַל זֶה אִמֵּר: "לִישׁוּעַתָּךְ קִיּוּתִי ה' - שֶׁאִפִּילוֹ לֹא יִהְיוּ כְּדָאִים כָּל כֶּךָ לְגַאוּלָּה וּישׁוּעָה מ"מ תְּהִיָּה הִישׁוּעָה בְּזִכּוֹת הַקּוּוֵי וְהַבִּטְחוֹן" עכ"ל

מעלת אמירת פסוקי הודאה להשי"ת על חסדיו איתנו

**הַזֹּכֵר וְנִפְלְאוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, בְּעֵבֹר זֶה נִצּוֹל מִצָּרָה,
אָמַר דָּוִד אִם כֵּן אֲנִי מְזַכֵּיר וְתִצְלִינִי**

(החיד"א זצ"ל דבש לפי ערך נפלאות, מדרש שוחר טוב מזמור ע')

מצות עשה מן התורה לזכור חסדי ה' יתברך שנאמר (דברים ח, ב) "וזכרת את כל הדרך" וכו', ובספר חרדים מביא שזו מצוה (ממנין תרי"ג לרבינו יונה פ"ג) לזכור חסדיו ולהתבונן בהם. וכן חייב כל אחד מישראל לזכור ולהודות על החסדים שגמלו ה' בכל רגע ורגע (חרדים פרק ט אות כ"ג).

כתב בספר קב הישר (פרק יח) וז"ל: יהיה לו לזכרון תמיד חסדי השם ולא להיות מכפויי הטובה, ולא זאת בלבד אלא כל מי אשר משפיע עליו הקב"ה שפע של ברכה. שזכה לישיב בביתו בהשקט ובבטח, שצריך ליתן שבח והודיה למקום עכ"ל. וכ"כ בספר 'שערי תשובה' לרבינו יונה (פ"ג) מעלות זכרון חסדיו והתבונן בהם שנאמר (דברים ה) "וזכרת את כל הדרך" וכו'.

"וצריך להודות לו ולברך בשמו וזו ענף מצוה ממה שתקנו לנו חכמים ז"ל לקרוא את ההלל על הניסים ועל הפורקן כמו שכתב הרב ספר חרדים. ומה שאנו מברכים אותו ומהללים לשמו על הטובה שעושה עמנו יערב לו וה' יחשוב לנו למצוה ומקבלין עליה שכר עד שאמרו שכל מי שנעשה לו נס ואומר שירה (עי' מדרש תהילים שוחר טוב יח,ו) הנה שכרו שעושים לו נס אחר שנאמר (תהילים נ כג) "זובח תודה יכבדנני, ושם דרך, אראנו בישע אלוקים" היש חך מתוק מזה, לכן הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו (פלא יועץ ערך הלול).

מלאכי מעלה מתקבצים ושומעים את דבורי ההודאה

חובה על האדם לספר תמיד לפני הקב"ה ולפרסם כל נס פרטי מכל אותם הניסים שעשה עמו הקב"ה בפרטות, ולהודות עליהם, לפי שכל אותן הדיבורים עולין למעלה, וכל מלאכי מעלה מתקבצין ורואין אותן, והם מודים ומשבחים לפני הקב"ה, ומתעלה כבודו עליהם (זוה"ק פ' בא).

בזכות מה זכתה שרה להפקד בזקנותה

בבראשית רבה (בראשית פר' נ"ג ג') כתיב: "חזרה שרה ואמרה, מה אני מובדה סברי מן בריי (פירוש: אמרה שרה מה הוא זה שאני מאבדת תקותי מן בוראי) אלא "ואני בה' אעלוזה בגילה באלוהי ישעי" (חבקוק ג'), אמר לה הקב"ה את לא אובדית סברין אף אנא איני מובד ית סברך (אמר לה הקב"ה את לא אבדת תקותך אף אני איני מאבד את תקותך) אלא "וה' פקד את שרה וגו' (בראשית כ"א).

פסוקי קיווי אמונה וביטחון של רבינו הרמח"ל זצוק"ל

הבוטח בה' תפילתו עולה בלי אמצעים ונותנת לו חיים

"הבוטח בה' תפילתו עולה בלי אמצעי, והוא תמיד בשמחה, וגם שישועתו מתמהמהת, הוא ממשיך לקוות, וזה נותן לו חיים כיוון שהתקווה מחייה אותו, ואפילו נכנס לגהנם יוצא ממנו ותקותו היא טהרתו, ובכח התקווה יוצא מן הצרה. וכל המקווה תפילתו עולה בלי אמצעי, לא ע"י מלאך, אלא, "לישועתך" קיויתי כמו שמדבר לנוכח, ולא ע"י שליח כי הוא קו הבוקע עד ה' ממש, ע"י ביטחון כגון שאומר גם זו לטובה ומתכוון באמת, הקב"ה יכול להפוך המצב הגרוע ביותר למצב הטוב ביותר. לפעמים יש הרבה מקטרגים שגורמים לעכב את התפילות מלהעלות, שנאמר "סכותה בענן לך מעבור תפילה" (איוב ג מד). אבל המקווים אל ה' עושים נתיב וסדק בתוך העננים עד כסא הכבוד, אז הקדוש ברוך הוא כביכול יורד לשמוע את התפילה מפיו של המקווה, כמו שכתוב "קוה קיווית ה' ויט אלי וישמע שועתי", וזהו לישועתך קיויתי" - בזה שאני מקווה אני פועל שתבוא הישועה על ידי השי"ת בלי שתתעכב על ידי המקטרגים. (אוצרות הרמח"ל דרוש הקיווי)

פסוקי קיווי אלו שנאמרים בימים א-ה, מובאים מרבינו הרמח"ל זצוק"ל, מכוונים על פי שמות הקודש, ברוב הפסוקים יש לשון ביטחון או קיווי או ייחול או ציפיה או חסיון, גם ענין אמת ואהבה אליו יתברך או ייחוד השם.

ששה פסוקים ראשונים הם ר"ת א-ל הווי-ה. יש לחזור לקרוא את קבוצת הפסוקים ראשונים בכל יום מימי השבוע.

התקוה והתועלת הוא דבר הכרחי כדי שימשך אליו החסד הנמשך אל הביטחון (ספר העיקרים חלק ד' פרק מ"ז).

ספר החינוך מצוה תקי"ב

"הזכירו לומר מזמורים אלו שיש בהם דברים יעוררו הנפש היודע אותם לחסות בשם ולהשים בו כל מבטחו ולקבוע בלבבו יראתו ולסמוך על חסדו וטובו, ומתוך התעוררות על זה יהיה נשמר בלי ספק מכל נזק"

לפני אמירת הפסוקים בכל יום יכוין:

הריני מכוין לקיים את מצותו יתברך שציונו שנתפלל אליו בעת צרותנו להורות שהוא אלוקינו ואנחנו עמו ועבדיו ואליו עינינו תלויות כעיני עבדים אל יד אדוניהם ואני יודע שאין לי עזר רק ממך השם יתברך, ועליך בלבד אני שם בטחוני כיוון שאני סומך על רחמך הרבים וחסדיך הגדולים כי חפץ חסד ומרבה להיטיב אתה

(ע"פ האר"י ז"ל בא"ח פ' בשלח ד').

קריאה ליום א'

אֱלֹהִי, בְּךָ בִטַחְתִּי אֶל אֲבוֹשָׁה, אֶל יַעֲלָצוּ
אוֹיְבֵי לִי:
(תהלים כה ב)

לְדָוִד, שִׁפְטֵנִי יְיָ, כִּי אָנִי בְּתַמִּי הִלַכְתִּי,
וּבְיַי בִטַחְתִּי, לֹא אֶמְעָד:
(תהלים כו א)

יְהִי חֶסֶדְךָ יְיָ עָלֵינוּ, כַּאֲשֶׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ:
(תהלים לג כב)

הִיֵּשׁ בְּהַבְלֵי הַגּוֹזִים מִגְּשָׁמִים וְאִם הַשָּׁמַיִם
יִתְּנוּ רִבְבִים הֲלֹא אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ
וּנִקְוָה לָךְ כִּי אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת כָּל אֱלֹהִים:
(ירמ' יד כב)

וְאָנִי עָלֶיךָ בִטַחְתִּי יְיָ, אֶמְרֹתִי אֱלֹהִי אַתָּה:
(תהלים לא טו)

התקווה לדבר שהאדם מובטח בו הוא כמו שיקווה לאור
הבוקר שהוא מחוייב לבוא
(ספר עיקרים מאמר רביעי פרק מ"ט)

פניני
בטחון

הִנֵּה אֵל יִשׁוּעָתִי אֶבְטַח וְלֹא אֶפְחָד כִּי עָזִי
וְזִמְרַת יְהוָה יִי וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה: (ישעי' יב ב)

וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יִנְדַע לִי לֹא יוֹם וְלֹא
לַיְלָה וְהָיָה לְעַת עָרֵב יְהִי אֹר: (זכרי' יד)

וְאַהֲבַתְּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל
נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ: (דברים ו ה)

וַיְיָ אֱלֹהִים אֱמֶת הוּא אֱלֹהִים חַיִּים וּמְלֵךְ
עוֹלָם מְקַצֵּפוֹ תִרְעַשׂ הָאָרֶץ וְלֹא יִכְלוּ גוֹיִם
זַעֲמוּ: (ירמי' י)

אֲשֶׁרִי הִגֵּבֶר אֲשֶׁר שָׁם יְיָ מִבְּטָחוֹ וְלֹא פָנָה
אֶל רְהָבִים וְשָׁטִי כְזָב: (תהלים מ)

לִהְיוֹת בֵּינִי מִבְּטָחֶךָ הוֹדַעְתִּיךָ הַיּוֹם אֶף
אֶתָּה: (משלי כב ט)

וְאֲנִי בַחֲסִדֶּךָ בְּטַחְתִּי, יִגַּל לִבִּי בִישׁוּעָתֶךָ,
אֲשִׁירָה לִי כִּי גָמַל עָלַי: (תהלים יג ו)

הַשְּׁמִיעֵנִי בַּבֶּקֶר חֲסֻדָּהּ, כִּי בָהּ בִּטְחֹתִי,
הוֹדִיעֵנִי דְרֹךְ זֶה אֱלֹהִים, כִּי אֵלֶיךָ נִשְׁאַתִּי
נַפְשִׁי:

(תהלים קמג ח)

וַיִּבְטְחוּ בָהּ יוֹדְעֵי שְׁמֹהּ, כִּי לֹא עֲזַבְתָּ
דַּרְשֶׁיהָ יְיָ:

(תהלים ט יא)

וַיִּתֵּן בְּפִי שִׁיר חֲדָשׁ, תְּהַלֵּלָהּ לְאֱלֹהֵינוּ, יְרֵאוּ
רַבִּים וַיְרֵאוּ, וַיִּבְטְחוּ בְּיְיָ:

(תהלים מד ד)

וְאֲנִי כְּזִית רִעְנֹן בְּבֵית אֱלֹהִים, בִּטְחֹתִי
בַּחֲסֵד אֱלֹהִים, עוֹלָם וָעֶד:

(תהלים נב י)

וְאַתָּה אֱלֹהִים תוֹרְדֵם לְבָאֵר שַׁחַת, אֲנִשִּׁי
דָּמִים וּמְרָמָה לֹא יַחֲצוּ יְמֵיהֶם, וְאֲנִי אֶבְטַח
בָּךְ:

(תהלים נה כד)

לִישׁוּעָתְךָ קוֹיֵתִי יְיָ:

(בראשית מט, יח)

אֵל יִבְשׁוּ בִי קוֹיָה אֲדֹנָי יְיָ (קרי אֱלֹהִים) צָבָאוֹת,
אֵל יִפְלְמוּ בִי מִבְּקִשְׁיָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

(תהלים סט ז)

עיקר הביטחון שיבטח בהש"ת שכל מה דעבדי מין
שמיא לטב, ושהש"ת יודע מה טוב לו לעבודת ה' ולתיקון
(פלא יועץ ערך הבטחה)

נשמתו

פניני
בטחון

אֹדְדָה לְעוֹלָם כִּי עָשִׂיתָ וְאַקוּהָ שְׁמִי כִי
טוֹב נִגְדַח חֲסִידֶיךָ: (תהלים נב)

אֵל תֹּאמֶר אֲשַׁלְּמָה רַע קִוְיָה לִּי וַיִּשַׁע לָךְ:
(משלי כ,כב)

יְיָ חַנּוּנוֹ לָךְ קוֹיֵנוּ הִיָּה זְרַעַם לְבִקְרִים אַף
יִשׁוּעָתֵנוּ בְּעֵת צָרָה: (ישעי' לג ב)

יְיָ, בִּקֹּר תִשְׁמַע קוֹלִי, בִּקֹּר אַעֲרֶךְ לָךְ
וְאַצְפֶּה: (תהלים ה ד)

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד: (דברים ו)

דִּבֶּר אֱלֹהִים כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְיָ (קרי אֱלֹהִים) הִנֵּה
אֲנִי לִקְחָ אֶת עֵץ יוֹסֵף אֲשֶׁר בְּיַד אֶפְרַיִם
וּשְׁבֹטֵי יִשְׂרָאֵל חִבְּרִיו וְנָתַתִּי אוֹתָם עָלָיו
אֶת עֵץ יְהוּדָה וְעָשִׂיתָם לְעֵץ אֶחָד וְהָיוּ
אֶחָד בְּיָדֶיךָ: (יחזקאל לו יט)

יְרֵאֵי יְיָ בְּטַחוּ בְּיְיָ, עֲזָרָם וּמִגְּנָם הוּא:
(תהלים קטו יא)

קוֹיֵתִי יְיָ קוֹיֵתָה נַפְשִׁי, וְלִדְבָרוֹ הוֹחֵלֵתִי:
(תהלים קל ה)

קוֹה אֶל יְיָ, חֹזֵק וַיֵּאמֶץ לְבָבָהּ, וַקּוֹה אֶל יְיָ:

(תהלים כז יד)

קוֹה אֶל יְיָ וְשָׁמַר דְּרָכָיו, וַיְרוֹמְמֵהּ לְרֵשֶׁת

אָרֶץ, בְּהִפְרֹת רִשְׁעִים תִּרְאֶה: (תהלים לז יד)

הִבִּיאֲנִי אֶל בַּיִת הַיְיִן וְדָגְלוּ עָלַי אַהֲבָה:

(שיר השירים ב)

לְרִיחַ שְׁמָנֶיהָ טוֹבִים שְׁמֵן תוֹרֵק שְׁמֵהּ עַל

כֵּן עֲלָמוֹת אַהֲבוּהָ (שיר השירים א)

לְאַהֲבָה אֶת יְיָ אֱלֹהֶיהָ לְשִׁמְעַ בְּקֹלוֹ

וּלְדַבְּקָהּ בּוֹ כִּי הוּא חֲפִיָּהּ וְאָרְהָ יְמִיהָ:

לְשֹׁבֵת עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ

לְאַבְתָּיָהּ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְתַת

לָהֶם: (דברים ל)

הַגִּידָה לִי שְׂאֵהֶבָה נִפְשֵׁי אֵיכָה תִרְעֶה

אֵיכָה תִרְבִּיץ בַּצְּהָרִים שְׁלָמָה אֵהִיהָ

כַּעֲטִיָּה עַל עַדְרֵי חֲבֵרֶיהָ: (שה"ש א)

כל אשר האדם מבקש לזכות, אין שום אפשרות שיזכה רק אם תהיה תקותו חזקה ואמיצה ומבלעדי התקוה לא יקבל (אור יחזקאל דרכי העבודה עמ' נ"ד)

ויזכה למאומה

פניני
בטחון

הַשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּצַבָּאוֹת
אוּ בְּאֵילוֹת הַשָּׁדָה אִם תִּעֲרֹוּ וְאִם
תִּעֲוֹרְרוּ אֶת הָאֱהָבָה עַד שֶׁתִּחְפָּץ:
(שה"ש ב)

הַשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם מִהַ תִּעֲרֹוּ
וּמִהַ תִּעֲוֹרְרוּ אֶת הָאֱהָבָה עַד שֶׁתִּחְפָּץ:
(שה"ש ח)

רֵאשׁ דְּבַרְךָ אֲמַת, וּלְעוֹלָם כָּל מִשְׁפַּט
צְדָקָה:
(תהלים קיט, קס)

תִּתֵּן אֲמַת לִיעֶקֶב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתִּינּוּ מִיְמֵי קֶדֶם:
(מיכה ז)

יִגְעַתִּי בְקִרְאִי, נַחַר גְּרוֹנִי, כָּלוּ עֵינַי מִיַּחַל
לְאֱלֹהֵי:
(תהלים סט ד)

וְאֵל תִּצַּל מִפִּי דְבַר אֲמַת עַד מְאֹד, כִּי
לְמִשְׁפָּטְךָ יִחְלָתִי:
(תהלים קיט, מג)

אֲמַת מְאָרֶץ תִּצְמַח, וְצָדֵק מִשְׁמַיִם נִשְׁקָף:
(תהלים פה יב)

מִיָּמִים רַבִּים לֹא יוֹכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאֱהָבָה
וּנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּהָ אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל
הוֹן בֵּיתוֹ בְּאֱהָבָה בּוֹז יְבוֹזוּ לוֹ:
(שה"ש ח)

תּוֹדִיעֵנִי אֲרַח חַיִּים, שְׂבַע שְׂמֻחוֹת אֶת
פְּנֵיךָ, נְעֻמוֹת בְּיַמִּינְךָ נֶצַח:
(תהלים טז יא)

פסוקי הודיה

אוֹדָה יי בְּכָל לְבַי, אֲסַפְּרָה כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ:
(תהלים ט, ב)

בְּאֱלֹהִים הִלְלֵנוּ כָּל הַיּוֹם, וְשִׂמְחָה לְעוֹלָם
נִוְדָה סִלָּה:
(תהלים מד, ט)

גַּם אֲנִי אוֹדֶה בְּכָלִי נֶגְדַל אֲמַתְךָ
אֱלֹהֵי, אֲזַמְּרָה לְךָ בְּכִנּוֹר קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:
(תהלים עא, כב)

דוֹר לְדוֹר יִשְׂבַח מַעֲשֵׂיךָ, וּגְבוּרַתֶיךָ יִגִּידוּ:
(תהלים קמה, ד)

המקוה אפילו נכנס בגהינום יוצא ממנו, וכמה מלאכים
עליונים מעלים אותו שמקוה ומסתלקים עמו למעלה.
(הרמחל דרוש קיוו)

פניני
בטחון

תפילה לאחר אמירת הפסוקים

(ע"פ דברי רבינו יונה משלי ג כו)

רבון העולמים אל אחד יחיד ומיוחד, ידענו עם לבבנו כי הכל בידך, ובידך לשנות הטבעים ולהחליף המזל, ואין לך מעצור מלהושיע ברב או במעט, וגם כי צרה קרובה ישועתך לבא קרובה כי אתה כל יכול ולא יבצר ממך מאומה, ואתה רב להושיע מכל צרה וישועתך כהרף עין. על כן נקוה לישועתך כל היום, ולא נבוש כי כך בטחנו ועל חסדך הגדול באמת נשעננו, יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך, הראנו ה' חסדך וישעך תתן לנו, ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך אשירה לה' כי גמל עלי, הנה אל ישועתי אבטח ולא אפחד כי עזי וזמרת יהי יי ויהי לי לישועה.

לישועתך קיויתי ה'

*יפרט בקשותיו, "וידע ויכיר האדם כי אין מי שיכול לתת את שאלתו ולעשות את בקשתו אלא הוא יתברך, כי הוא ברא את העולם ולו נתכנו עלילות, וכי הוא מוריש ומעשיר משפיל אף מרוטם, ואומר ועושה וגוזר ומקיים.
(בית אלוקים למב"ט שער התפילה פרק שני)*

קריאה ליום ב'

אֱלֹהִי, בְּךָ בִטַחְתִּי אֶל אֲבוֹשָׁה, אֶל יַעֲלָצוּ
אוֹיְבֵי לִי: (תהלים כה ב)

לְדָוִד, שִׁפְטֵנִי יְיָ, כִּי אָנִי בְּתַמִּי הִלַכְתִּי,
וּבְיַי בִּטַחְתִּי, לֹא אֶמְעָד: (תהלים כו א)

יְהִי חֶסֶדְךָ יְיָ עָלֵינוּ, כַּאֲשֶׁר יַחֲלֶנּוּ לָךְ:
(תהלים לג כב)

הִישׁ בְּהַבְלֵי הַגּוֹיִם מְגֻשְׁמִים וְאִם הַשָּׁמַיִם
יִתְּנוּ רַבָּבִים הֵלֵא אֶתְּךָ הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ
וַיִּנְקֹוּהָ לָךְ כִּי אֶתְּךָ עָשִׂיתָ אֶת כָּל אֱלֹהִים:
(ירמ' יד כב)

וְאָנִי עָלֶיךָ בִּטַחְתִּי יְיָ, אֶמְרֹתִי אֱלֹהֵי אֶתְּךָ:
(תהלים לא טו)

בשעת הדין שואלין לאדם ציפית וחיכית לישועה ולא
התיאשת ממנה. (בית הלוי קונטרס בטחון)

פניני
בטחון

הִנֵּה אֵל יִשׁוּעָתִי אֶבְטַח וְלֹא אֶפְחָד כִּי עָזִי
וְזִמְרַת יְהוָה יִי וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה: (ישעי' יב ב)

וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יִנְדַע לִי לֹא יוֹם וְלֹא
לַיְלָה וְהָיָה לְעֵת עֶרֶב יְהִיֶּה אֹר: (זכרי' יד)

וְאַהֲבַתְּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל
נַפְשֶׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ: (דברים ו ה)

וַיִּי אֱלֹהִים אֲמַת הוּא אֱלֹהִים חַיִּים וּמְלֹךְ
עוֹלָם מְקַצְפוֹ תִרְעַשׂ הָאָרֶץ וְלֹא יִכְלוּ גוֹיִם
זַעֲמוֹ: (ירמי' י)

בְּטַח בְּיְיָ וַעֲשֵׂה טוֹב, שְׁכֵן אֶרֶץ וְרַעַה
אֲמוֹנָה: (תהלים לז ג)

אִם תַּחֲנֶנֶה עָלַי מִחֲנָה, לֹא יִירָא לְבִי, אִם
תִּקּוּם עָלַי מִלְחָמָה, בְּזֹאת אֲנִי בּוֹטֵחַ:
(תהלים כז ג)

רַבִּים מְכֹאֲבוֹבִים לָרָשָׁע, וְהַבּוֹטֵחַ בְּיְיָ חָסֵד
יִסּוּבְבֶנּוּ: (תהלים לב י)

בְּהַבְטָחוֹ אֲבֹתֵינוּ, בְּטָחוֹ וּתְפִלָּטָמוֹ: אֵלֶיךָ
זָעֲקוּ וְנִמְלָטוּ, בְּהַבְטָחוֹ וְלֹא בּוֹשׁוּ:

(תהלים כב, ה-ו)

רְצוֹן יִרְאוּ יַעֲשֶׂה, וְאֵת שְׁוַעְתָּם יִשְׁמַע
יְיָ וְיִשְׁמָעֵם:

(תהלים קמה יט)

קִוְיָה אֶל יְיָ וְשָׁמַר דְּרָכָו, וִירוֹמְמֶהָ לְרִשְׁתָּ
אָרֶץ, בְּהַכְרַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה:

(תהלים לז לד)

הַדְרִיכֵנִי בְּאֲמֶתֶךָ וּלְמִדְּנִי, כִּי אֲתָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל, אוֹתָהּ קָוִיתִי כָּל הַיּוֹם:

(תהלים כה ה)

סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל הַנְּפִלִים, וְזוֹקֵף לְכָל
הַכְּפוּפִים:

(תהלים קמה יד)

מִקִּוְיָה יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעוֹ בְּעֵת צָרָה לְמָה
תִּהְיֶה כְּגַר בְּאָרֶץ וּכְאֶרֶחַ נְטָה לְלוֹן:

(ירמיה' יד)

מידת הביטחון אינו תלוי בזכותים, אפילו שהוא אדם שאינו הגון אך שחזק בטחונו בה', כח הביטחון מגן עליו ומתחסד עמו השם יתברך.

(החפץ חיים קונט' נפוצות ישראל סוף פרק ח')

פניני
בטחון

גֹּזֵל עַל יַיִ דְּרָפָה, וּבִטַח עָלָיו וְהוּא יַעֲשֶׂה:

(תהלים לז ה)

תָּם וַיִּשָּׂר יִצְרוּנִי, כִּי קִוִּיתִיךָ:

(תהלים כה כא)

גַּם כָּל קִוְיָה לֹא יִבָּשׂוּ, יִבָּשׂוּ הַבּוֹגְדִים

(תהלים כה ג)

רִיקָם:

בְּטַחוֹ בּוֹ בְּכָל יַעַת, עִם שִׁפְכוּ לְפָנָיו

לְבַבְכֶם, אֱלֹהִים מִחֶסֶה לָנוּ סֵלָה:

(תהלים סב ט)

וְעַתָּה מַה קִּוִּיתִי אֲדֹנָי, תּוֹחֲלֹתַי לָךְ הִיא:

(תהלים לט ח)

רֵאָה אֵיבִי כִי רָבוּ, וְשִׁנְאַת חָמָס שִׁנְאוֹנִי:

(תהלים כה יט)

הִנֵּה עֵינַי יְיָ אֵל יִרְאֶיו, לְמִיחָלִים לְחֶסֶדְךָ:

(תהלים לג יח)

וְאֲנִי בֵּינִי אֶצְפֶּה אוֹחִילָהּ לֵאלֹהֵי יִשְׁעֵי
יִשְׁמְעֵנִי אֱלֹהֵי:

(מיכה ז)

וְאֲנִי תַמְיֵד אֶיֶחַל, וְהוֹסַפְתִּי עַל כָּל
תְּהַלָּתֶךָ:

(תהלים עא יד)

וְנִתַּתִּי לָהּ אֶת כְּרַמֶּיהָ מִשֶּׁם וְאֶת עֲמֻק
עָכוֹר לִפְתַּח תְּקוּוֹה וְעִנְתָּהּ שָׁמָּה כִּימִי
נְעוּרֶיהָ וְכִיּוֹם עֲלוֹתָהּ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם:

(הושע ב, יז)

וְאַתָּה בֵּאלֹהֶיהָ תָּשׁוּב חֶסֶד וּמִשְׁפָּט שָׁמֹר
וְקוּוֹה אֶל אֱלֹהֶיהָ תַמְיֵד:

(הושע יב)

מִי בָכֶם יֵרָא יְיָ שִׁמְעֵ בְקוֹל עֲבָדָו אֲשֶׁר
הִלֵּךְ חֲשֻׁכִים וְאֵין נִגְהָ לּוֹ יִבְטַח בְּשֵׁם יְיָ
וְיִשְׁעוּ בֵּאלֹהֵיו

(ישעיה נ)

בְּרוּךְ הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר יִבְטַח בֵּינִי וְהָיָה יְיָ
מִבְטָחוֹ.

(ירמיה יז)

אבל ראוי להשען על ה', ולא יבקש מאדם דבר אלא ישען
בו באמת ויושיענו מכל צרותיו.
(רד"ק ישעיה י"ב)

פניני
בטחון

מִה תִּשְׁתַּחֲוֶה נַפְשִׁי וַתִּהְיֶה עִלִּי, הוֹחֲלִי
לְאֱלֹהִים, כִּי עוֹד אוֹדְנֶנּוּ, יִשׁוּעוֹת פָּנָיו:

(תהלים מב ו)

מִה תִּשְׁתַּחֲוֶה נַפְשִׁי וַיְמַה תִּתְהַמֵּי עִלִּי,
הוֹחֲלִי לְאֱלֹהִים, כִּי עוֹד אוֹדְנֶנּוּ, יִשׁוּעוֹת
פָּנָי וְאֱלֹהֵי:

(מב יב)

הַשְּׁמִיעֵנִי בִּבְקֶר חֶסֶדְךָ, כִּי בָהּ בִּטָּחֹתִי,
הוֹדִיעֵנִי דְרֹךְ זֶה אֱלֹהֶיךָ, כִּי אֵלֶיךָ נִשְׁאַתִּי
נַפְשִׁי:

(תהלים קמג ח)

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

(דברים ו)

וְהוּא בְּאֶחָד וַיְמִי יִשְׁיַבְנוּ וַיִּנְפְּשׁוּ אֶתְהָ
וַיַּעַשׂ:

(איוב כג)

וְקָרַב אַתָּם אֶחָד אֶל אֶחָד לֵךְ לַעֲץ אֶחָד
וְהָיוּ לְאֶחָדִים בְּיַדְךָ:

(יחזקאל לז יז)

וְעָשִׂיתִי אִתְּם לְגוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ בְּהָרֵי
יִשְׂרָאֵל וּמִלֶּךְ אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּם לְמֶלֶךְ וְלֹא
יִהְיוּ עוֹד לְשָׁנֵי גוֹיִם וְלֹא יִחָצוּ עוֹד לְשִׁיתִי
מִמְּלָכוֹת עוֹד:

(יחזקאל לז כב)

וְעַבְדֵי דָוִד מֶלֶךְ עָלֵיהֶם וְרוּעֵה אֶחָד יִהְיֶה
לְכֻלָּם וּבְמִשְׁפָּטֵי יִלְכוּ וְחֻקְתֵי יִשְׁמְרוּ וְעָשׂוּ
אוֹתָם:
(יחזקאל לו כד)

וְאַהֲבֵת אֶת יְיָ אֱלֹהֶיהָ בְּכֹל לִבָּבָהּ וּבְכֹל
נַפְשָׁהּ וּבְכֹל מְאֹדָהּ:
(דברים ו ה)

כִּי אִם שָׁמַר תִּשְׁמְרוּן אֶת כָּל הַמִּצְוָה
הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹתָהּ
לְאַהֲבָה אֶת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם לְלַכֵּת בְּכֹל דְרָכָיו
וּלְדַבְּקָהּ בּוֹ:
(דברים יא כב)

לְאַהֲבָה אֶת יְיָ אֱלֹהֶיהָ לְשִׁמְעַת בְּקֻלוֹ
וּלְדַבְּקָהּ בּוֹ כִּי הוּא חַיִּיהָ וְאֶרְךְ יָמֶיהָ
לְשִׁבְתָּהּ עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ
לְאַבְתֵּיהָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְתֵת
לָהֶם:
(דברים ל)

ענין הבטחון אינו שהקב"ה יביא רק טוב על האדם, אלא כל מה שיבוא יקבל באמונה. אבל התקווה היא תולדת הבטחון: שהקב"ה הוא כל יכול ורב להושיע גם כשחבר חדה מונחת על צוואר האדם. (עלי שור חלק א' אמונה פרק י"ד)

פניני
בטחון

יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם, יִשְׁמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו:

(תהלים קד לא)

סִמְכוֹנִי בְּאֲשֵׁישׁוֹת רַפְדוֹנִי בַּתְּפוּחִים כִּי

(שה"ש ב)

חֹלֵת אֶהְבֶּה אָנִי:

לְרִיחַ שְׁמֹנֶיךָ טוֹבִים שְׁמֹן תוֹרֵק שְׁמֹךְ עַל

(שה"ש א)

כֵּן עֲלָמוֹת אֶהְבוּךָ:

הַגִּידָה לִּי שְׂאֵהְבָה נִפְשִׁי אֵיכָה תִרְעָה

אֵיכָה תִרְבִּיץ בְּצִהָרִים שְׁלָמָה אֶהְיֶה

(שה"ש א)

כְּעֹטֶיךָ עַל עֲדָרֵי חֲבָרֶיךָ:

וַיִּי אֱלֹהִים אָמֵת הוּא אֱלֹהִים חַיִּים וּמְלֹךְ:

עוֹלָם מְקַצְפוֹ תִרְעֵשׂ הָאָרֶץ וְלֹא יִכְלוּ גוֹיִם

(ירמ' י)

זַעֲמוּ:

אָמֵת מְאָרֶץ תִּצְמַח, וְצֶדֶק מִשְׁמַיִם נִשְׁקֶף:

(תהלים פה יב)

"האמונה בבחינת ההלכה והבטחון בבחינת מעשה" שהוא מנהל את כל חייו למעשה על פי אמונתו. (החור"א זצוק"ל)

פניני
בטחון

עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ, אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר
בָּם, הַשְּׂמֵר אֶמֶת לְעוֹלָם:
(תהלים קמו ו)

כֹּה אָמַר יְיָ שִׁבְתִּי אֶל צִיּוֹן וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹךְ:
יְרוּשָׁלַם וְנִקְרְאָה יְרוּשָׁלַם עִיר הָאֱמֶת וְהָר:
יְיָ צְבָאוֹת הָר הַקֹּדֶשׁ:
(זכרי' ח)

פסוקי הודיה

הוֹדִינוּ לָךְ אֱלֹהִים, הוֹדִינוּ וְקָרוֹב שְׁמֶךָ,
סִפְרוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ:
(תהלים עה, ב)

וְאֲנַחְנוּ עִמָּךְ וְצֵאן מִרְעִיתֶךָ נוֹדֶה לָךְ
לְעוֹלָם, לְדֹר וְדֹר נִסְפֵר תְּהִלָּתֶךָ:
(תהלים עט, יג)

זְכֹר רַב טוֹבָה יַבִּיעוּ, וְצַדִּיקְתֶּךָ יִרְנְנוּ:
(תהלים קמה, ז)

חֲצוֹת לַיְלָה אֶקוֹם לְהוֹדוֹת לָךְ, עַל
מִשְׁפָּטֶי צַדִּיקְךָ:
(תהלים קיט, סב)

תפילה לאחר אמירת הפסוקים

(ע"פ דברי רבינו יונה משלי ג כו)

רבוץ העולמים אל אחד יחיד ומיוחד, ידענו עם לבבנו כי הכל בידך, ובידך לשנות הטבעים ולהחליף המזל, ואין לך מעצור מלהושיע ברב או במעט, וגם כי צרה קרובה ישועתך לבא קרובה כי אתה כל יכול ולא יבצר ממך מאומה, ואתה רב להושיע מכל צרה וישועתך כהרף עין. על כן נקוה לישועתך כל היום, ולא נבוש כי בך בטחנו ועל חסדך הגדול באמת נשעננו, יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך, הראנו ה' חסדך וישעך תתן לנו, ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך אשירה לה' כי גמל עלי, הנה אל ישועתי אבטח ולא אפחד כי עזי וזמרת יהי יי ויהי לי לישועה.

לישועתך קיויתי ה'

יפרט בקשותיו, "וידע ויכיר האדם כי אין מי שיכול לתת את שאלתו ולעשות את בקשתו אלא הוא יתברך, כי הוא ברא את העולם ולו נתכנו עלילות, וכי הוא מוריש ומעשיר משפיל אף מרומם, ואומר ועושה וגוזר ומקיים.
(בית אלוקים למב"ט שער התפילה פרק שני)

קריאה ליום ג'

אֱלֹהִי, בְּךָ בִטַחְתִּי אֶל אֲבוֹשָׁה, אֶל יַעֲלָצוּ
אוֹיְבֵי לִי: (תהלים כה ב)

לְדָוִד, שָׁפֹטֵנִי יְיָ, כִּי אֲנִי בְּתַמִּי הִלַּכְתִּי,
וּבְיַי בִּטַחְתִּי לֹא אֲמַעֵד: (תהלים כו א)

יְהִי חֶסֶדְךָ יְיָ עָלֵינוּ, כַּאֲשֶׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ:
(תהלים לג כב)

הֵיטֵב בְּהַבְלֵי הַגּוֹיִם מִגְּשָׁמִים וְאִם הַשָּׁמַיִם
יִתְּנוּ רִבְבִים הֲלֹא אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְנִקְוָה
לָךְ כִּי אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת כָּל אֱלֹהִים: (ירמיה' יד כב)

וְאֲנִי עָלֶיךָ בִּטַחְתִּי יְיָ, אֲמַרְתִּי אֱלֹהֵי אַתָּה:
(תהלים לא טו)

גם ששולטת עליך צרה מאדם, אל תייחס זאת לאותו אדם
כלל, אלא תתפלל לה' שיושיעך.

(בית הלוי מאמור הביטחון)

פניני
בטחון

הִנֵּה אֵל יִשׁוּעָתִי אֶבְטַח וְלֹא אֶפְחָד כִּי עָזִי
וְזִמְרַת יְהוָה יִי וְיִהְיֶה לִּי לִישׁוּעָה:
(ישעי' יב ב)

וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יִנְדַע לִּי לֹא יוֹם וְלֹא
לַיְלָה וְהָיָה לְעֵת עֶרֶב יִהְיֶה אוֹר:
(זכרי' יד)

וְאֶהְבֵּת אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל
נַפְשֶׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ:
(דברים ו ה)

וַיִּי אֱלֹהִים אָמֵת הוּא אֱלֹהִים חַיִּים וּמְלֹךְ
עוֹלָם מְקַצֵּפוֹ תִרְעַשׂ הָאָרֶץ וְלֹא יִכְלוּ גוֹיִם
זַעֲמוּ:
(ירמי' י)

כִּי אַתָּה גֹחִי מִבְּטָן, מִבְּטִיחִי עַל שְׁדֵי אֲמִי:
(תהלים כב י)

וְאֲנִי בְּחִסְדֶּךָ בְּטַחְתִּי, יִגַּל לִבִּי בִישׁוּעָתֶךָ,
אֲשִׁירָה לִּי כִּי גָמַל עָלַי:
(תהלים יג ו)

זָבַחוּ זְבָחֵי צְדָקָה, וּבְטַחוּ אֶל יְיָ:
(תהלים ד ו)

וְאֲנִי עָלֶיךָ בְּטַחְתִּי יְיָ, אֲמַרְתִּי אֱלֹהֵי אֲתָה:
(תהלים לא טו)

יִי עֲזֵי וּמְגַנִּי, בּוֹ בָטַח לְבִי וְנִעְזַרְתִּי, וַיַּעֲלֵז
לְבִי, וּמִשִּׁירֵי אֲהוּדָנוּ:
(תהלים כח ז)

בְּאֱלֹהִים בָּטַחְתִּי לֹא אֵירָא, מִהַ יַּעֲשֶׂה
אָדָם לִי:
(תהלים נו יב)

מִשְׁמוּעָה רָעָה לֹא יִירָא, נֶכּוֹן לְבוֹ בָּטַח
בֵּינִי:
(תהלים קיב ז)

מִשְׁפִּיל עַל דָּבָר יִמָּצָא טוֹב וּבּוֹטַח בֵּינִי
אֲשָׁרִיו:
(משלי טז)

לְהֵיוֹת בֵּינִי מִבְּטַחְךָ הוֹדַעְתִּיךָ הַיּוֹם אֶף
אָתָּה:
(משלי כב)

מִי בְּכֶם יִירָא יִי שִׁמְעַ בְּקוֹל עֲבָדוֹ אֲשֶׁר
הָלַךְ חֲשֻׁכִים וְאֵין נִגָּה לוֹ יִבְטַח בַּשֵּׁם יִי
וַיִּשְׁעוּ בְּאֱלֹהֵיוֹ:
(ישעיהו נ)

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַבְּטָחִים בֵּינִי, כְּהָר צִיּוֹן לֹא
יִמוּט, לְעוֹלָם יֵשֵׁב:
(תהלים קכה א)

יחל אל ה' וצפה לישועתו, ובזה תכין את עצמך להיות
מן הנושעים. כי עם ה' החסד גם אם לא תהיה ראוי לזה
(ספורנו תהילים קל ז)

פניני
בטחון

כְּמוֹפֶת הַיְיִתִּי לְרַבִּים, וְאַתָּה מַחֲסִי עֵז:

(תהלים עא ז)

יֵצֵר סָמוּךְ תִּצְרֹר שְׁלוֹם שְׁלוֹם כִּי בָהּ בְּטוּחַ:

(ישעי' כו)

נְדָבוֹת פִּי רָצָה נָא יְיָ, וּמִשְׁפָּטֶיךָ לְמִדְנִי:

(תהלים קיט, קח)

**הִישׁ בְּהַבְלֵי הַגּוֹיִם מַגְשָׁמִים וְאִם הַשָּׁמַיִם
יִתְּנוּ רַבָּיִם הֲלֹא אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וּנְקַוֶּה
לָךְ כִּי אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת כָּל אֱלֹהִים:**

(ירמי' יד כב)

**כֹּה אָמַר יְיָ מִנְעֵי קוֹלֶךָ מִבְּכִי וְעֵינַיִךָ
מִדְּמְעָה כִּי יֵשׁ שָׂכָר לַפְּעֻלָּתֶךָ נְאֻם יְיָ
וְשָׁבוּ מֵאַרְץ אוֹיֵב: וְיֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֶךָ
נְאֻם יְיָ וְשָׁבוּ בָנִים לְגִבּוֹלָם:**

(ירמי' לא, טו-טז)

הִנֵּה עֵינַי יְיָ אֵל יִרְאִיו, לְמִיַּחֲלִים לְחַסְדּוֹ:

(תהלים לג יח)

תָּם וַיִּשָּׂר יִצְרוּנִי, כִּי קִוִּיתִיךָ:

(תהלים כה כא)

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵנוּ יְיָ אֶחָד:

(דברים ו)

וּנְתַתִּי לָהֶם לֵב אֶחָד וְדָרֶךְ אֶחָד לְיִרְאָה
אוֹתִי כֹּל הַיָּמִים לְטוֹב לָהֶם וּלְבִנְיָהֶם

(ירמי' לב)

אַחֲרֵיהֶם:

הַגִּידָה לִי שְׂאֵהְבָה נִפְשֵׁי אֵיכָה תִרְעָה
אֵיכָה תִרְבִּיץ בְּצִהָרִים שְׁלֵמָה אֲהִיָּה
כְּעֹטִיָּה עַל עֲדָרֵי חֲבָרִיָּה:

(שה"ש א)

שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם עַל לִבֶּךָ כַחוֹתֶם עַל זְרוּעֶךָ
כִּי עֲזָה כַמּוֹת אֲהַבָּה קָשָׁה כְּשֹׂאֹל קִנְיָה
רִשְׁפִיָּה רִשְׁפֵי אִשׁ שְׁלֵהֲבַתְיָה: מִיָּם רַבִּים
לֹא יוֹכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאֲהַבָּה וּנְהָרוֹת לֹא
יִשְׁטַפוּהָ אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ

(שה"ש ח, ו-ז)

בְּאֲהַבָּה בּוֹז יְבוֹזוּ לוֹ:

הַשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם אִם תִּמְצְאוּ
אֶת דּוֹדֵי מָה תִּגִּידוּ לוֹ שְׁחוֹלַת אֲהַבָּה אָנִי:

(שה"ש ה)

בכל פרטי מעשיך זכרהו והשב אל לבבך כי אין לך כח
ויכולת בפועל ההוא, ואיננו בידך רק בידי ה', ותלה בו
(רבינו יונה משלי ג' 1) תקותך וצפייתך לחסד השי"ת.

פניני
בטחון

אין היחיד רשאי לומר "ג מידות דרך תפילה ובקשת רחמים, אלא רק כקורא פסוקים בעלמא. בניגון ובטעמים (שו"ע, מ"ב ס' תקס"ה סעיף ה'). ויפסיק מעט בין ה' ה' (כף החיים סי' קל"א סק"כ).

ויעֲבֹר יי על פָּנָיו ויקָרָא, יי | יי אֵל רַחוּם
וְחֲנוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וְאֵמֶת: נֹצֵר
חֶסֶד לְאֲלֹפִים נִשְׂא עֶוֹן וּפְשָׁע וְחַטָּאָה
וְנִיקָה:

(שמות לד)

רֹאשׁ דְּבִרָה אֵמֶת, וְלְעוֹלָם כָּל מְשַׁפֵּט
צְדָקָה:

(תהלים קיט, קס)

יְהִי חֶסֶדְךָ יי עָלֵינוּ, כַּאֲשֶׁר יַחְלֵנוּ לָךְ:

(תהלים לג כב)

פסוקי הודיה

טוֹב יי לְכָל, וְרַחֲמֵיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו:

(תהלים קמה, ט)

יִזְדוּ לַיי חֶסֶדְךָ, וְנִפְלְאוֹתֶיךָ לְבָנֵי אָדָם:

(תהלים קז, ח)

כִּי חֶמֶת אָדָם תִּזְדָּךְ, שְׂאֵרִית חֶמֶת תִּתְחַגֵּר:

(תהלים עו, יא)

לִשְׁמַע בְּקוֹל תִּזְדָּךְ, וְלִסְפֹּר כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ:

(תהלים כו, ז)

תפילה לאחר אמירת הפסוקים

(ע"פ דברי רבינו יונה משלי ג כו)

רבון העולמים אל אחד יחיד ומיוחד, ידענו עם לבבנו כי הכל בידך, ובידך לשנות הטבעים ולהחליף המזל, ואין לך מעצור מלהושיע ברב או במעט, וגם כי צרה קרובה ישועתך לבא קרובה כי אתה כל יכול ולא יבצר ממך מאומה, ואתה רב להושיע מכל צרה וישועתך כהרף עין. על כן נקוה לישועתך כל היום, ולא נבוש כי בך בטחנו ועל חסדך הגדול באמת נשעננו, יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך, הראנו ה' חסדך וישעך תתן לנו, ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך אשירה לה' כי גמל עלי, הנה אל ישועתי אבטח ולא אפחד כי עזי וזמרתו יהי יי ויהי לי לישועה.

לישועתך קייתי ה'

יפרט בקשותיו, "וידע ויכיר האדם כי אין מי שיכול לתת את שאלתו ולעשות את בקשתו אלא הוא יתברך, כי הוא ברא את העולם ולו נתכנו עלילות, וכי הוא מוריש ומעשיר משפיל אף מרומם, ואומר ועושה וגוזר ומקיים.

(בית אלוקים למב"ט שער התפילה פרק שני)

לפי גודל הביטחון, כן הוא גודל ההצלחה.

(הח"ח, מחנה ישראל, פרק י')

פניני
בטחון

קריאה ליום ד'

אֱלֹהִי, בְּךָ בִטְחֹתִי אֶל אֲבוֹשָׁה, אֶל יַעֲלָצוּ
אוֹיְבֵי לִי:
(תהלים כה ב)

לְדָוִד, שָׁפְטֵנִי יְיָ, כִּי אָנִי בְּתַמִּי הִלַּכְתִּי,
וּבְיַי בִטְחֹתִי לֹא אֲמַעֵד:
(תהלים כו א)

יְהִי חֲסִדְךָ יְיָ עָלֵינוּ, פֶּאֶשֶׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ:
(תהלים לג כב)

הִיֵּשׁ בְּהַבְלֵי הַגּוֹזִים מִגְּשָׁמִים וְאִם הַשָּׁמַיִם
יִתְּנוּ רִבְבִים הֲלֹא אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ
וּנִקְוָה לָךְ כִּי אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת כָּל אֵלֶּה:
(ירמ' יד כב)

וְאֲנִי עָלֶיךָ בִטְחֹתִי יְיָ, אֶמְרֹתִי אֱלֹהֵי אַתָּה:
(תהלים לא טו)

הִנֵּה אֵל יִשׁוּעָתִי אֲבִטַח וְלֹא אֶפְחָד כִּי עָזִי
וְזַמְרַת יָהּ יְיָ וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה:
(ישעי' יב ב)

וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יִוָּדַע לִי לֹא יוֹם וְלֹא
לַיְלָה וְהָיָה לְעֵת עָרֵב יִהְיֶה אוֹר: (זכרי' יד)

וְאַהֲבַתְּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל
נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ: (דברים ו ה)

וַיְיָ אֱלֹהִים אֲמַת הוּא אֱלֹהִים חַיִּים וּמְלֹךְ
עוֹלָם מְקַצֵּפוֹ תִרְעַשׂ הָאָרֶץ וְלֹא יִכְלוּ גוֹיִם
זַעֲמוֹ: (ירמ' י)

בְּאֱלֹהִים אֶהְלֵל דְּבָרוֹ, בְּאֱלֹהִים בְּטַחַתִּי
לֹא אִירָא, מַה יַעֲשֶׂה בְּשָׂר לִי: (תהלים נו)

מִשְׁפִּיל עַל דְּבַר יִמְצָא טוֹב וּבוֹטַח בֵּי
אֲשֵׁרָיו: (משלי טז)

כִּי בּוֹ יִשְׁמַח לִבְנוֹ, כִּי בְשֵׁם קִדְשׁוֹ בְּטַחַנּוּ:
(תהלים לג כא)

יוֹם אִירָא, אֲנִי אֵלֶיךָ אֲבָטַח: (תהלים נו ד)

כִּי אַתָּה תִקְוֹתִי, אֲדַנִּי יְיָ (קרי: אֱלֹהִים) מִבְּטַחִי
מִנְעוּרִי:

(תהלים עא ה)

יְיָ צָבָאוֹת, אֲשֶׁרִי אָדָם בּוֹטַח בְּךָ:

(תהלים פד יג)

שְׁמֶרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי, הוֹשַׁע עַבְדְּךָ
אַתָּה אֱלֹהֵי, הַבּוֹטַח אֵלֶיךָ:

(תהלים פו ב)

אִמַּר לִי, מַחְסִי וּמְצוּדָתִי, אֱלֹהֵי אֲבֹטַח
בוֹ:

(תהלים צא ב)

הַשְּׁמִיעֵנִי בִבְקֹר חֲסִדֶּךָ, כִּי בְךָ בִטָּחֹתִי,
הוֹדִיעֵנִי דְרֹךְ זֶה אֱלֹהֵי, כִּי אֵלֶיךָ נִשְׁאַתִּי
נַפְשִׁי:

(תהלים קמג ח)

יִשְׂרָאֵל בְּטַח בֵּינִי, עֲזָרָם וּמִגְנָם הוּא: בֵּית
אֶהְרֹן בְּטַחוּ בֵּינִי, עֲזָרָם וּמִגְנָם הוּא: יִרְאֵי
יְיָ בְּטַחוּ בֵּינִי, עֲזָרָם וּמִגְנָם הוּא: (תהלים קטו יא)

(תהלים קטו יא)

טוֹב לַחֲסוֹת בֵּינִי, מִבְּטַח בְּאָדָם: טוֹב
לַחֲסוֹת בֵּינִי, מִבְּטַח בַּנְּדִיבִים: (תהלים קיח ח ט)

(תהלים קיח ח ט)

וְאֶעֱנֶה חֲרִפֵי דָבָר, כִּי בִטְחֹתִי בְדַבְרֶךָ:

(תהלים קיט, מב)

בְּטֹחַ אֵל יְיָ בְּכֹל לִבֶּךָ וְאַל בִּינְתֶךָ אֵל
תִּשְׁעֹן:

(משלי ג)

חֲרִדַת אָדָם יִתֵּן מוֹקֵשׁ וּבוֹטֵחַ בְּיְיָ יִשְׁגָּב:

(משלי כט)

בְּטֹחַ בָּהּ לֵב בְּעֵלְהָ וְשָׁלַל לֹא יִחְסֹר: (משלי לא)

וַתְּהִי לִדְלִת תִּקְוָה וְעֲלֹתָהּ קִפְצָה פִּיהָ: (איוב ה)

בְּטַחֲוֹ בְיְיָ עֲדֵי עַד כִּי בִּיָּהּ יְיָ צוּר עוֹלָמִים:

(ישעי' כו)

כִּי מִלֵּט אֲמַלְטָהּ וּבַחֲרֵב לֹא תִפֹּל וְהִיָּתָה לָהּ
נִבְשָׁה לְשָׁלַל כִּי בִטְחֹתָ בִּי נָאָם יְיָ: (ירמי' לט)

כל מי שבוטח בה' יתברך מידת החסד המפרנסת את העולם, מקיפתו מכל צד, שנאמר (תהילים לב י) "והבוטח בה' חסד יסובבנו". מפני שמידת הבטחון היא עיקר גדול מעיקרי התורה.

פניני
בטחון

(כד הקמח בטחון)

מִי יִתֵּן תְּבוּאָה שְׁאֵלְתִי וְתִקְוֹתִי יִתֵּן אֱלֹהִים:

(איוב ו)

כְּעֶבֶד יִשְׂאֵף צֶלַע וְכִשְׂכִּיר יִקְוֶה פְּעָלוֹ:

(איוב ז)

גַּם כָּל קוֹיָה לֹא יִבְשׁוּ, יִבְשׁוּ הַבּוֹגְדִים
רִיקָם:

(תהלים כה ג)

קִוֶּה אֵל יְיָ, חֲזֹק וַיֵּאֱמֹץ לְבָבוֹ, וְקִוֶּה אֵל יְיָ:

(תהלים כז יד)

כִּי מִרְעִים יִפְרֹתוֹן, וְקוֹי יְיָ הִמָּה יִירָשׁוּ
אָרֶץ:

(תהלים לז ט)

קִוֶּה אֵל יְיָ וְשָׁמַר דְּרָכָיו, וִירוֹמָמָה לְרֶשֶׁת
אָרֶץ, בְּהִפְרֹת רִשְׁעִים תִּרְאֶה:

(תהלים לז לד)

קִוֶּה קוֹיֹתַי יְיָ, וַיֵּט אֵלַי וַיִּשְׁמַע שׁוֹעֲתִי:

(תהלים מב ב)

אוֹדֶה לְעוֹלָם כִּי עָשִׂיתָ, וְאַקְוֶה שְׁמֹה כִּי
טוֹב נִגְדַח חֲסִידֶיךָ:

(תהלים נב יא)

אֵךְ לֵאלֹהִים דּוֹמֵי נַפְשֵׁי, כִּי מִמֶּנּוּ תִקְוֹתֵי:

(תהלים סב ב)

כִּי אִם יֵשׁ אַחֲרִית וְתִקְוֹתֶךָ לֹא תִכְרַת:

(משלי כג)

וְחִכְיִיתִי לַיְיָ הַמִּסְתִּיר פְּנֵיו מִבֵּית יַעֲקֹב
וְקוֹיִתִי לוֹ:

(ישעי' ח)

קוֹיִתִי יְיָ קוֹתֶה נַפְשֵׁי, וְלִדְבָרוֹ הוֹחֵלֶתִי:

(תהלים קל ה)

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

(דברים ו)

וְהוּא בְּאֶחָד וּמִי יִשְׁיַכְנוּ וְנַפְשׁוֹ אֶתָּה
וַיַּעַשׂ:

(איוב כג)

הַגִּידָה לִּי שְׂאֵהֲבָה נַפְשֵׁי אִיכָה תִרְעָה
אִיכָה תִרְבִּיץ בְּצִהָרִים שְׁלֵמָה אֵהִיה
כְּעֹטָה עַל עֲדָרֵי חֲבָרִיה:

(שה"ש א)

יש לבטוח בהשי"ת שיכול להשפיע עליו מהעולם העליון
שהוא כולו טוב, אף אם יש לו מזל רע בעוה"ז.

(מהר"ל נתיב הביטחון פרק א')

פניני
בטחון

מִה יִפִּית וּמִה נְעַמַּת אֶהְבֶּה בַּתְּעַנּוּגִים:

(שה"ש ז)

עַל מִשְׁכְּבֵי בַּלֵּילוֹת בִּקְשָׁתִי אֶת שְׂאֵהָה
נִפְשֵׁי בִקְשָׁתִיו וְלֹא מִצְּאֵתִיו: אֶקוּמָה
נָא וְאֶסוּבָּבָה בְּעִיר בְּשׁוּקִים וּבְרַחְבוֹת
אֲבַקֶּשֶׁה אֶת שְׂאֵהָה נִפְשֵׁי בִקְשָׁתִיו וְלֹא
מִצְּאֵתִיו:

(שה"ש ג, א-ב)

הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּצַבָּאוֹת אוֹ
בְּאֵילוֹת הַשָּׂדֶה אִם תַּעֲרִירוּ וְאִם תַּעֲזֹרוּ
אֶת הָאֵהָבָה עַד שֶׁתַּחֲפֹץ:

(שה"ש ג,ה)

מִי אֵל כְּמוֹהוּ נִשְׂא עֵוֹן וְעִבֵר עַל פֶּשַׁע
לְשֹׂאֲרֵית נַחֲלָתוֹ לֹא הִחְזִיק לְעַד אִפּוֹ
כִּי חֲפֹץ חֶסֶד הוּא: יָשׁוּב יִרְחַמְנוּ יִכְבֹּשׁ
עֹנֵוֹתֵינוּ וְתִשְׁלִיךְ בְּמַצְלוֹת יָם כָּל חַטָּאתָם:
תָּתֵן אֲמֶת לִיעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתִּינוּ מִימֵי קֶדֶם:

(מִיכָה ז, יח-יט-כ)

צְדֻקְתָּה צְדָק לְעוֹלָם, וְתוֹרַתְּהָ אֲמֶת:

(תהלים קיט, קמב)

יְרֵאת יי טְהוֹרָה, עוֹמֶדֶת לַעַד, מְשַׁפְּטֵי יי
אֲמַת, צְדָקוֹ יַחְדּוֹ: (תהלים יט)

וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא לֹא יוֹסִיף עוֹד שְׂאָר
יִשְׂרָאֵל וּפְלִיטַת בַּיִת יַעֲקֹב לְהִשָּׁעַן עַל
מַכְהוֹ וּנְשָׁעַן עַל יי קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל בְּאֲמַת:
(ישעי' י)

פסוקי הודיה

מִהֶלֶל אֶקְרָא יי, וּמִן אֵיבֵי אֲנִישֵׁעַ:
(תהלים יחד, ד)

נִקְדָּמָה פָּנָיו בְּתוֹדָה, בְּזִמְרוֹת נְרִיעַ לוֹ:
(תהלים צה, ב)

סִפְרוּ בְּגוֹיִם כְּבוֹדוֹ, בְּכָל הָעַמִּים
נִפְלְאוֹתָיו: (תהלים צו, ג)

עָנוּ לַיי בְּתוֹדָה, זָמְרוּ לֵאלֹהֵינוּ בְּכָנּוֹר:
(תהלים קמז, ז)

רבים מכאובים לרשע והבוטח בה' חסד יסובבנו", (תהילים
לב:י) רבי אלעזר ורבי תנחום, בשם רבי ירמיה: אפילו רשע
ובוטח בה' - חסד יסובבנו" (ילקוט שמעוני, תהילים רמז תשיט)

פניני
בטחון

תפילה לאחר אמירת הפסוקים

(ע"פ דברי רבינו יונה משלי ג כו)

רבון העולמים אל אחד יחיד ומיוחד, ידענו עם לבבנו כי הכל בידך, ובידך לשנות הטבעים ולהחליף המזל, ואין לך מעצור מלהושיע ברב או במעט, וגם כי צרה קרובה ישועתך לבא קרובה כי אתה כל יכול ולא יבצר ממך מאומה, ואתה רב להושיע מכל צרה וישועתך כהרף עין. על כן נקוה לישועתך כל היום, ולא נבוש כי בך בטחנו ועל חסדך הגדול באמת נשעננו, יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך, הראנו ה' חסדך וישעך תתן לנו, ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך אשירה לה' כי גמל עלי, הנה אל ישועתי אבטח ולא אפחד כי עזי וזמרת יהי יי ויהי לי לישועה.

לישועתך קייתי ה'

יפרט בקשותיו, "וידע ויכיר האדם כי אין מי שיכול לתת את שאלתו ולעשות את בקשתו אלא הוא יתברך, כי הוא ברא את העולם ולו נתכנו עלילות, וכי הוא מוריש ומעשיר משפיל אף מרומם, ואומר ועושה וגוזר ומקיים. (בית אלוקים למב"ט שער התפילה פרק שני)

קריאה ליום ה'

אֱלֹהִי, בְּךָ בִטַחְתִּי אֶל אֲבוֹשָׁה, אֶל יַעֲלֹצוּ
אוֹיְבֵי לִי:

(תהלים כה ב)

לְדָוִד, שָׁפֹטֵנִי יְיָ, כִּי אָנִי בְּתַמִּי הִלַכְתִּי,
וּבֵי בִטַחְתִּי לֹא אֲמַעֵד:

(תהלים כו א)

יְהִי חֶסֶדְךָ יְיָ עָלֵינוּ, כַּאֲשֶׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ:

(תהלים לג כב)

הִישׁ בְּהַבְלֵי הַגּוֹזִים מִגְּשָׁמִים וְאִם הַשָּׁמַיִם
יִתְּנוּ רִבְבִים הֵלֵא אֶתְּךָ הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ
וַיִּנְקֹוּהָ לָךְ כִּי אֶתְּךָ עָשִׂיתָ אֶת כָּל אֱלֹהִים:

(ירמי' יד כב)

ע"י בטחון - כגון שאומר גם זו לטובה ומתכוון באמת,
הקב"ה יכול להפוך המצב הגרוע ביותר למצב הטוב ביותר.
(אוצרות הרמח"ל - דרוש בענין הקיטוי)

פניני
בטחון

וְאֲנִי עֲלֶיךָ בְּטַחְתִּי יְיָ, אֲמַרְתִּי אֱלֹהֵי אֲתָהּ:

(תהלים לא טו)

הִנֵּה אֵל יִשׁוּעָתִי אֲבַטַח וְלֹא אֶפְחָד כִּי עָזִי
וְזִמְרַת יְהוָה יְיָ וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה:

(ישעי' יב ב)

וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יוֹדַע לִי לֹא יוֹם וְלֹא
לַיְלָה וְהָיָה לְעֵת עֶרֶב יְהִי אֹר:

(זכרי' יד)

וְאֶהְבֵּת אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל
נַפְשֶׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ:

(דברים ו ה)

וַיְיָ אֱלֹהִים אֲמַת הוּא אֱלֹהִים חַיִּים וּמְלֹךְ
עוֹלָם מְקַצְפוֹ תִרְעַשׂ הָאָרֶץ וְלֹא יִכְלוּ גוֹיִם
זַעֲמוֹ:

(ירמי' י)

אִף אֶרֶח מִשְׁפָּטֶיךָ יְיָ קוֹיְנוּהָ לְשִׁמְךָ
וּלְזִכְרֶךָ תִּאֲוֹת נִפְשׁ:

(ישעי' כו)

כֵּן דַּעַה חֲכָמָה לְנִפְשֶׁךָ אִם מִצָּאת וַיִּשׁ
אֲחֵרִית וְתִקְוֹתֶיךָ לֹא תִכְרַת:

(משלי כד יד)

אֵל תֹּאמַר אֲשַׁלְמָה רַע קִוְיָה לִי וַיִּשַׁע לְךָ:

(משלי כ)

יְיָ חֲנֹנוּ לָךְ קוֹיֵנוּ הִיָּה זְרַעַם לַבְּקָרִים אַךְ
יִשׁוּעָתֵנוּ בְּעֵת צָרָה:
(ישעי' לג)

וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה קוֹיֵנוּ לוֹ
וְיִוָּשְׁעֵנוּ זֶה יְיָ קוֹיֵנוּ לוֹ נִגְיֵלָה וְנִשְׁמָחָה
בִּישׁוּעָתוֹ:
(ישעי' כה)

יְיָ צְבָאוֹת, אֲשֶׁר־י אָדָם בּוֹטַח בָּךְ: (תהלים פד יג)
כְּמוֹפֶת הָיִיתִי לְרַבִּים, וְאַתָּה מַחְסֵי עֵז:
(תהלים עא ז)

יִצְרַח סְמוּךְ תִּצְרַח שְׁלוֹם שְׁלוֹם כִּי בָךְ בְּטוּחִ:
(ישעי' כו)

יְקוּי יְיָ יַחְלִיפוּ כַח יַעֲלוּ אֶבֶר כְּנִשְׂרִים
יָרוּצוּ וְלֹא יִגְעוּ יִלְכוּ וְלֹא יִיעֲפוּ
(ישעי' מ)

וְהָיוּ מְלָכִים אֲמִנִּיךָ וְשָׂרוּתֵיהֶם מִיִּנְקֻתֶיךָ
אֲפִיִּים אֶרֶץ יִשְׁתַּחֲווּ לָךְ וְעַפְרֵךְ רַגְלֶיךָ:

ויאמין באמונה שלמה שהכל בידי שמים, וכל אשר יחפץ אלוקים יעשה לטובתו, ואין מעצור לה' להושיע בין רב למעט והוא הנותן כח לעשות חיל. (פלא יועץ ערך הבטחה)

פניני
בטחון

יִלְחֲכוּ וַיִּדְעֶתָּ כִּי אֲנִי יְיָ אֲשֶׁר לֹא יִבְשׁוּ
קוֹי:

(ישעי' מט)

וְאַתָּה בְּאֱלֹהֶיךָ תָּשׁוּב חֶסֶד וּמִשְׁפָּט שָׁמֹר
וְקוֹי אֶל אֱלֹהֶיךָ תִּמְיֵד:

(הושע יב)

מִקֹּוה יִשְׂרָאֵל יְיָ כָּל עֲזָבֶיךָ יִבְשׁוּ וְסוּרֵי
בְּאָרֶץ יִכְתְּבוּ כִּי עֲזָבוּ מִקֹּוֹר מַיִם חַיִּים אֶת
יְיָ:

(ירמי' יז)

כִּי אֲנֹכִי יִדְעֶתִּי אֶת הַמַּחְשְׁבֹת אֲשֶׁר אָנֹכִי
חֹשֵׁב עֲלֵיכֶם נְאֻם יְיָ מִחְשְׁבוֹת שְׁלוֹם וְלֹא
לְרָעָה לָתֵת לָכֶם אַחֲרֵית וְתִקְוָה:

(ירמי' כט)

מִה תִּשְׁתַּחֲוֶה נַפְשִׁי וַיְמַה תִּתְהַמֶּי עָלַי,
הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים, כִּי עוֹד אוֹדְנֹו, יִשׁוּעַת
פְּנֵי וְאֱלֹהֵי:

(תהלים מב ו)

טוֹב יְיָ לִקְוֹו לְנַפְשׁ תִּדְרֹשׁנוּ:

(איכה ג)

חֲזִקוּ וַיִּאֲמָץ לְבַבְכֶם, כָּל הַמִּיחָלִים לַיְיָ:

(תהלים לא כה)

יְהִי חֶסֶדְךָ יְיָ עָלֵינוּ, כַּאֲשֶׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ:

(תהלים לג כב)

דוֹם לַיְיָ וְהִתְחַלֵּל לוֹ, אֵל תִּתְחַר בְּמִצְלִיחַ
דַּרְכּוֹ, בְּאִישׁ עֹשֶׂה מְזֻמוֹת:

(תהלים לז ז)

כִּי לָךְ יְיָ הוֹחֵלְתִּי, אַתָּה תַעֲנֶה אֲדֹנָי אֱלֹהֵי:

(תהלים לח טז)

זְכוֹר דְּבַר לְעִבְדֶּךָ, עַל אֲשֶׁר יַחֲלֵתֶנִּי:

(תהלים קיט, מט)

יִרְאֶיךָ יִרְאוּנִי וְיִשְׁמְחוּ, כִּי לְדַבְרֶךָ יַחֲלֵתִי:

(תהלים קיט, עד)

יַחַל יִשְׂרָאֵל אֶל יְיָ, מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

(תהלים קלא ג)

הבטחון בה' הוא סיבה לניסים כגמול על הבטחון, ששכר
הבטחון הוא שהשי"ת מרחם עליו ועושה עמו ניסים.
(שפתי חיים מידות ועבודת השם עמ' תקצ"ט)

פניני
בטחון

יְיָ, בְּקֹרֶתְשִׁמְעֵ קוֹלִי, בְּקֹרֶת אֶעֱרֹךְ לָךְ
וְאֶצְפָּה:

(תהלים ה ד)

וְאֲנִי בְיַי אֶצְפָּה אוֹחִילָה לְאֱלֹהֵי יִשְׁעֵי
יִשְׁמָעֵנִי אֱלֹהֵי:

(מיכה ז)

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

(דברים ו)

כִּי אַז אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שָׁפָה בְרוּרָה לְקֹרֵא
כָּל־שֵׁם יְיָ לְעַבְדּוֹ שְׁכֵם אֶחָד:

(צפני' ג)

רַק שָׁמְרוּ מְאֹד לַעֲשׂוֹת אֶת הַמִּצְוָה וְאֵת
הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד יְיָ
לְאַהֲבָה אֶת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וְלִלְכֹת בְּכָל דִּרְכָיו
וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְלִדְבֹקָה בּוֹ וְלִעֲבֹדוֹ בְּכָל
לְבַבְכֶם וּבְכָל גַּפְשְׁכֶם:

(יהושע כב)

מִשְׁכְּנֵי אַחֲרֶיהָ נְרוּצָה הִבִּיאֵנִי הַמָּלָךְ
חֲדָרָיו נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בָּהּ נִזְפִּירָה דְדִיךְ
מִיַּיִן מִיִּשְׂרָאֵל אֶהְבוּךְ:

(שה"ש א)

וְאַהֲבַתְּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְשִׁמְרַתְּ מִשְׁמֵרֹתָיו
וְחֻקֹּתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וּמִצְוֹתָיו כָּל הַיָּמִים:

(דברים יא)

וְהָיָה אִם שָׁמַעַתְּ תִשְׁמָעוּ אֶל מִצְוֹתַי אֲשֶׁר
אֲנִי מִצְוֶה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת
יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וּלְעִבְדוֹ בְּכָל לִבְבְּכֶם וּבְכָל
בְּשָׁרְכֶם:

(שם)

וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, בַּיּוֹם הַהוּא
יְהִי יְיָ אֶחָד וְשָׁמוֹ אֶחָד:

(זכרי' יד)

לְרִיחַ שְׁמִנְיָהּ טוֹבִים שָׁמֵן תּוֹרֵק שְׁמֵהּ עַל
כֵּן עַלְמוֹת אֶהְבֶּה:

(שה"ש א)

עֲמוּדָיו עָשָׂה כֶּסֶף רִפִּידָתוֹ זָהָב מְרַכְבוֹ
אֲרָגְמָן תּוֹכוֹ רְצוּף אֶהְבֶּה מִבְּנוֹת יְרוּשָׁלַם:

(שה"ש ג)

מֵה יִפִּית וּמֵה נַעֲמֵת אֶהְבֶּה בַּתְּעֻנּוּגִים:

(שה"ש ז)

בעת שהאדם מסכים בדעתו כי הוא ראוי לנס, ולא מתהפך
בדעתו כלל לצד אחר, זה גופא הגורם שיהיה ראוי. ואם
נתרפה בדעתו, ומפחד שמא אינו ראוי, זה גופא הגורם שלא
יִהיה ראוי. (מדרגת האדם מאמר תיקון המידות הסבא מנוברהרדוק)

פניני
בטחון

**עַל מִשְׁכְּבֵי בְּלִילוֹת בִּקְשָׁתִי אֵת שְׂאֵהָבָה
נִפְשֵׁי בִקְשָׁתִיו וְלֹא מִצָּאתִיו:**
(שה"ש ג)

**כָּל אַרְחוֹת יְיָ חֶסֶד וְאֱמֶת, לְנֹצְרֵי בְרִיתוֹ
וְעֵדוֹתָיו:**
(תהלים כה י)

אין היחיד רשאי לומר י"ג מידות דרך תפילה ובקשת רחמים, אלא רק כקורא פסוקים בעלמא. בניגון ובטעמים (שו"ע, מ"ב סי' תקס"ה סעיף ה'). ויפסיק מעט בין ה'ה' (כף החיים סי' קל"א סק"כ).

**וַיַּעֲבֹר יְיָ עַל פְּנֵיו וַיִּקְרָא, יְיָ | יְיָ אֵל רַחוּם
וַחֲנוּן אַרְבָּּ אַפִּים וְרַב־חֶסֶד וְאֱמֶת: נֹצֵר
חֶסֶד לְאֵלִפִּים נִשְׂא עוֹון וּפֹשַׁע וַחֲטָאָה
וְנִקָּה:**
(שמות לד)

**בִּידָהּ אֶפְקִיד רוּחִי, פְּדִית אֹתִי יְיָ, אֵל
אֱמֶת:**
(תהלים לא ו)

**כִּי גָבַר עָלֵינוּ חֶסְדּוֹ, וְאֱמֶת יְיָ לְעוֹלָם,
הַלְלוּיָהּ:**
(תהלים קיז ב)

**כֹּה אָמַר יְיָ שְׁבַתִּי אֶל צִיּוֹן וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹךְ:
יְרוּשָׁלַם וְנִקְרָאָה יְרוּשָׁלַם עִיר הָאֱמֶת וְהָרָה
יְיָ צְבָאוֹת הַר הַקֹּדֶשׁ:**
(זכרי' ח,ג)

וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם וְשִׁכְנֶנּוּ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם וְהָיוּ
לִי לְעָם וְאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם לְאֱלֹהִים בְּאַמֶּת
וּבְצִדְקָה:
(שם ח,ח)

תָּתִינוּ אֶמֶת לִיעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתִּינוּ מִיְמֵי קֶדֶם:
(מיכה ז)

פסוקי הודיה

פִּי יִסְפֹּר צְדָקֹתֶךָ, כָּל הַיּוֹם תִּשְׁוַעֲתֶךָ, כִּי
לֹא יִדְעֵתִי סִפְרוֹת:
(תהלים עא,טו)

צְדִיק אַתָּה יְיָ, וַיֵּשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ:
(תהלים קיט,קלז)

קוֹל רְנָה וַיִּשְׁוַעַה בְּאֶהְלֵי צְדִיקִים, יְמִין יְיָ
עֲשָׂה חַיִּל:
(תהלים קיח,טו)

רַגְלֵי עֲמָדָה בְּמִישׁוֹר, בְּמִקְהָלִים אֲבָרָךְ יְיָ:
(תהלים כו,יב)

אם רואה אדם את עצמו בצער חלילה, יתבונן באחדות הבורא אשר אין עוד מלבדו, ואז ממלא יסתלקו ממנו כל הדינים והקטרוגים. (בית הלוי מאמר בטחון כ"ד ע"פ נפש החיים צוק"ל)

פניני
בטחון

תפילה לאחר אמירת הפסוקים

(ע"פ דברי רבינו יונה משלי ג כו)

רבון העולמים אל אחד יחיד ומיוחד, ידענו עם לבבנו כי הכל בידך, ובידך לשנות הטבעים ולהחליף המזל, ואין לך מעצור מלהושיע ברב או במעט, וגם כי צרה קרובה ישועתך לבא קרובה כי אתה כל יכול ולא יבצר ממך מאומה, ואתה רב להושיע מכל צרה וישועתך כהרף עין. על כן נקוה לישועתך כל היום, ולא נבוש כי בך בטחנו ועל חסדך הגדול באמת נשעננו, יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך, הראנו ה' חסדך וישעך תתן לנו, ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך אשירה לה' כי גמל עלי, הנה אל ישועתי אבטח ולא אפחד כי עזי וזמרת יהי יי ויהי לי לישועה.

לישועתך קיויתי ה'

יפרט בקשותיו, "וידע ויכיר האדם כי אין מי שיכול לתת את שאלתו ולעשות את בקשתו אלא הוא יתברך, כי הוא ברא את העולם ולו נתכנו עלילות, וכי הוא מוריש ומעשיר משפיל אף מרומם, ואומר ועושה וגוזר ומקיים.
(בית אלוקים למב"ט שער התפילה פרק שני)

מעלת קריאת פסוקי בטחון המהר"ל מפראג זצוק"ל

ראוי לומר פסוקי בטחון בכל יום ויום

ליקוט פסוקי ביטחון של המהר"ל מפראג, כפי שהובאו בספר טהרת הקודש (משנת התצ"ג) שבו הביא דברי המהר"ל זצוק"ל וז"ל: "ראוי וטוב לומר פסוקי בטחונות בכל יום ויום, וראיה לזה מהזוהר (פרשת וארא דף רכ"ד) 'בטחו בה' עדי עד', כל יומי דבר נש בעי לאתקפא ביה בקודשא בריך הוא דהכי אמר דוד אלוקי בך בטחתי אל אבושה אל יעלצו אויבי לי (תהילים כה ב) ומאן דשוויה ביה בטחונייה ותוקפיה כדקא יאות, לא יכלון לאבאשא ליה כל בני עלמא, דכל מאן דשוי תוקפיה בשמא קדישא, אתקיים בעלמא, מאי טעמא, בגין דעלמא בשמיה דקדישא אתקיים, **הדא הוא דכתיב כי ביה-ה' צור עולמים עכ"ל** (תרגום לשון הקודש: כל ימי חייו של האדם צריך להתחזק בהקב"ה, ור"ל גם ביום צרה ותוכחה אל יתיאש מן הרחמים, ומי ששם בטחונו וחוזקו בהקב"ה כראוי, ר"ל שלא יהיה בוטח בה' רק בפיו, לא יכולים להרע לו ולהזיקו כל בני העולם וכל מי ששם חוזקו בהשם יתברך שהוא משען העולם, יש לו קיום בעולם, לפי שסומך על משען העולם, ובזה הוא שווה לכל העולם ששניהם משענם בהקב"ה שהרי הקב"ה הוא צור וחוזק העולם, וכשנשען ובוטח עליו

כל הרהור של בטחון מוכרח להניב פירות ואינו הולך לאיבוד, והשי"ת משתמש בהרהור זה לטובה במקום ובזמן שהנך צריך לזה ביותר. (דברי בינה ומוסר בשם הסבא מנובחרדוק)

פניני
בטחון

ודאי יתקיים בעולם). ונראה לי שעל פי המאמר הקדוש הזה יסדו לומר פסוקי הבטחונות, והיו כאחדים בידם לקרותם בכל יום, כדי לחזק בטחונם בה'.

בטחון בהשי"ת משדד רוע המזל

ובספר נתיבות עולם למהר"ל זצוק"ל נתיב הבטחון פרק א' כתב המהר"ל זצ"ל וז"ל: "יש לך לדעת כי אצל הבטחון כתוב "בטחו בו עדי עד", ור"ל כי אע"ג שלפעמים אין האדם ראוי לדבר טוב מצד רוע המזל שלו, וע"ז אמר שעכ"פ יש לבטוח בו יתברך, וזה בטחו בה' וגו', כי העולם הזה והעולם הבא נברא בשם י-ה, ולכן יש לבטוח בו יתברך עדי עד, **שיוכל להשפיע אליו מעולם העליון שהוא כולו טוב, אף אם יש לו מזל רע בעוה"ז.** לכן מי ששם בטחונו בו יתברך, מגיע דבר זה עד עולם העליון, הוא העולם הבא, ולכן השי"ת גם כן מחסה עליו בעוה"ז ובעוה"ב. וזה נרמז במה שנאמר "והבוטח בה' חסד יסובבנהו", והוא החסד העליון שמגיע עד העולם הבא.

ביטחון בה' סיבה שיתהפך מצבו לטובה

כמה גדולה מידת הבטחון שבטוחים בו יתברך בכל לב עד שכל הדברים נעשים לו לטובה כמו שהיה אצל ר' עקיבא ואצל נחום איש גם זו, כי מפני שהיו בטוחים בו יתברך שיציל אותם כי הוא כל יכול, כמו שנאמר "בטחו בה' עדי עד" וכו' (ישעיה כ"ו) כלומר אף שרואים וחושבים כי כבר אבדה תקותם, אל יתיאשו, רק יהיו בטוחים בו עדי עד, כי השי"ת יכול להושיע אותם. (המהר"ל נתיבות עולם נתיב הבטחון).

קריאה ליום שישי

פסוקי קיווי וביטחון
למהר"ל מפראג זצוק"ל

אֲשֶׁרִי הִגֵּבֶר אֲשֶׁר שָׁם יְיָ מִבְּטָחוֹ, וְלֹא
פָּנָה אֶל רְהָבִים וְשָׁטִי כְּזָב:
(תהילים מה)

אֶל תִּבְטָחוּ בְּנִדְיָבִים, בְּבֶן אָדָם שָׁאִין לוֹ
תְּשׁוּעָה:
(תהילים קמו ג)

אִמַּר לִי, מַחְסִי וּמְצוּדָתִי, אֱלֹהֵי אֲבֹטָח
בּוֹ:
(תהילים צא ב)

אֱלֹהֵי, בְּךָ בְּטַחְתִּי אֶל אֲבוֹשָׁה, אֶל יַעֲלָצוּ
אֵיבֵי לִי:
(תהילים כה ב)

אֵלֶיךָ זָעַקוּ וְנִמְלְטוּ, בְּךָ בְּטָחוּ וְלֹא בּוֹשׁוּ:
(תהילים כב ו)

עיקר נתינת התורה לישראל הוא כדי שישמו בטחונם
בה', לפי שעיקר הכל הוא הביטחון השלם והוא כלל כל
המצוות (הגר"א משלי כ"ט)

פניני
בטחון

אֶל תִּבְטְחוּ בְעֵשֶׁק, וּבְגָזֵל אֶל תִּהְבְּלוּ, חַיִּל
כִּי יָנוּב, אֶל תִּשִׂיתוּ לֵב:

(תהילים סב יא)

אִז תֵּלֶה לְבַטַח דְרָכֶךָ וְרָגְלֶךָ לֹא תִגּוֹף:

(משלי ג כג)

אִם תִּחְנֶה עָלַי מִחֲנֶה, לֹא יִירָא לְבִי, אִם תִּקּוּם
עָלַי מִלְחָמָה, בְּזֹאת אֲנִי בּוֹטָח:

(תהילים כז ג)

בְּרוּךְ הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר יִבְטַח בֵּי וְהָיָה יי
מִבְטָחוֹ:

(ירמיהו יז ז)

בְטָחוּ בֵּי עַדִּי עַד כִּי בִּיָּה יי צוֹר עוֹלָמִים:

(ישעיהו כו ד)

בְטָחוּ בּוֹ בְכָל עֵת, עִם שִׁפְכוּ לְפָנָיו
לְבַבְכֶם, אֱלֹהִים מִחֲסֵה לָנוּ סִלָּה:

(תהילים סב ט)

בְטַח בֵּי וַעֲשֵׂה טוֹב, שְׁכֵן אֶרֶץ וְרֵעָה
אֲמוֹנָה:

(תהילים לז ג)

בְּטַח אֶל יְיָ בְּכָל לִבְךָ וְאַל בִּינְתָה אֶל
תַּשְׁעוֹן:

(משלי ג ה)

בִּירְאת יְיָ מְבַטַח עַז וּלְבָבְךָ יִהְיֶה מַחְסֵה:

(משלי יד כו)

בְּךָ בְּטַחוּ אֲבֹתֵינוּ, בְּטַחוּ וְתִפְלְטֵמוּ:

(תהילים כב ה)

בְּשֵׁלוֹם יַחְדָּו אֲשַׁכְּבָה וְאִישׁוֹן, כִּי אַתָּה יְיָ
לְבַדָּד לְבַטַח תּוֹשִׁיבֵנִי:

(תהילים ד ט)

בְּאֱלֹהִים בְּטַחְתִּי לֹא אִירָא, מֶה יַעֲשֶׂה
אָדָם לִי:

(תהילים נו יב)

בֵּית אֲהַרֹן בְּטַחוּ בְיָי, עֲזָרָם וּמִגְּנָם הוּא:

(תהילים קטו י)

בּוֹטַח בְּעֲשָׂרוֹ הוּא יִפֹּל וְכַעֲלָה צְדִיקִים
יִפְרָחוּ:

(משלי יא כח)

כשנמצא האדם בדין, העצה היעוצה, להגביר צד החסד והרחמים "ויתעצמו באמונתם בכל לבם ויסעו אל הים קודם שיחלק על סמך הבטחון שאני עושה להם נס ובאמצעות זה תתגבר מידת הרחמים. (אור"ח שמות י"ד ט"ו)

פניני
בטחון

גַּם אִישׁ שְׁלוֹמִי אֲשֶׁר בְּטַחְתִּי בּוֹ, אוֹכֵל
 לַחֲמִי, הִגְדִּיל עָלַי עֶקֶב:
 (תהילים מא י)

גּוֹל עַל יְיָ דְרָכָה, וּבְטַח עָלָיו וְהוּא יַעֲשֶׂה:
 (תהילים לז ה)

הִנֵּה אֵל יִשׁוּעָתִי אֶבְטַח וְלֹא אֶפְחָד כִּי עָזִי
 וְזַמְרַת יְיָ יִהְיֶה לִּי לִישׁוּעָה:
 (ישעיהו יב ב)

הַשְׂמִיעֵנִי בַבֶּקֶר חֲסִדָּהּ כִּי בָהּ בְּטַחְתִּי,
 הוֹדִיעֵנִי דְרָהּ זֹו אֱלֹהִים, כִּי אֱלֹהִים נִשְׂאֲתִי
 בַּפְּשִׁי:
 (תהילים קמג ח)

הוֹלֵךְ בַּתָּם יְלֵךְ בְּטַח וּמַעֲקֹשׁ דְרָכָיו יוֹדֵעַ:
 (משלי י ט)

הִנֵּה הַגִּבּוֹר לֹא יִשִּׁים אֱלֹהִים מְעוֹזוֹ, וַיִּבְטַח
 בְּרַב עֲשָׂרוֹ, יָעַז בְּהוֹתוֹ:
 (תהילים נב ט)

הַתְּבַטַּח בּוֹ כִּי רַב כָּחוֹ וְתַעֲזֹב אֱלֹוֵי יִגִּיעָה:
 (איוב לט יא)

הַבְּטָחִים עַל חֵילָם, וּבְרַב עֲשָׂרָם יִתְהַלְלוּ:
 (תהילים מט ז)

הִנְנִי מְקַבְּצִים מִכָּל הָאָרְצוֹת אֲשֶׁר הִדְחָתִים
שָׁם בְּאֶפֶי וּבַחֲמָתִי וּבְקֶצֶף גָּדוֹל וְהַשְׁבַּתִּים
אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה וְהַשְׁבַּתִּים לְבִטָּח:

(ירמיהו לב לד)

וּבִטָּחָתְךָ כִּי יֵשׁ תִּקְוָה וְחַפְרָת לְבִטָּח תִּשְׁכַּב:

(איוב יא יח)

וַיִּנָּחֵם לְבִטָּח וְלֹא פָחַדוּ, וְאֵת אוֹיְבֵיהֶם
כָּסָה הַיָּם:

(תהילים עח נג)

וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרְדִם לְבָאֵר שַׁחַת, אֲנָשִׁי
דְּמִים וּמְרֻמָּה לֹא יַחֲצוּ יְמֵיהֶם, וְאֲנִי
אֲבִטָּח בָּךְ:

(תהילים נה כד)

וְאֲנִי כַזִּית רַעַנָּן בְּבֵית אֱלֹהִים, בְּטָחָתִי
בְּחֶסֶד אֱלֹהִים, עוֹלָם וָעֶד:

(תהילים נב י)

וַיִּבְטָחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמוֹךְ, כִּי לֹא עֲזַבְתָּ
דְּרָשֶׁיךָ יי:

(תהילים ט יא)

פניני
בטחון

זה הוא כבודי שאושיע את הבוטחים בי

(רש"י תהילים נ ט"ו)

וְאֶעֱנֶה חֲרָפֵי דָבָר, כִּי בִטְחֹתִי בְדַבָּרָה:

(תהילים קיט מב)

וְאָנִי עָלֶיךָ בִטְחֹתִי יְיָ, אִמַּרְתִּי אֱלֹהֵי אָתָּה:

(תהילים לא טו)

וְאָנִי בַחֲסִדְךָ בִטְחֹתִי, יִגַּל לְבִי בִישׁוּעָתְךָ,

(תהילים יג ו)

אֲשִׁירָה לַיְיָ, כִּי גָמַל עָלַי:

וַיִּתֶּן בְּפִי שִׁיר חֲדָשׁ, תְּהַלֵּה לְאֱלֹהֵינוּ, יִרְאוּ

(תהילים מד ד)

רַבִּים וַיִּירְאוּ, וַיִּבְטְחוּ בַיְיָ:

וַיַּעֲזְרוּ עֲלֵיהֶם וַיִּנָּתְנוּ בְיָדָם הַהֲגֵרִיאִים

וְכָל שְׁעֵמָהֶם כִּי לְאֱלֹהִים זָעֲקוּ בַמִּלְחָמָה

(דברי הימים א' ה כ)

וַנַּעֲתֹר לָהֶם כִּי בִטְחוּ בּוֹ:

וַיֵּשְׁבוּ בָהּ וַחֲרָם לֹא יִהְיֶה עוֹד וַיֵּשְׁבָה

(זכריה יד יא)

ירוּשָׁלַם לְבִטָּח:

וְלֹא יִהְיֶה עוֹד בַּז לְגוֹזִים וַחֲיַת הָאָרֶץ לֹא

תֹּאכְלֵם וַיֵּשְׁבוּ לְבִטָּח וַאֲיִן מִחֲרִיד:

(יחזקאל לד כח)

וּכְרַתִּי לָהֶם בְּרִית שְׁלוֹם וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה

רָעָה מִן הָאָרֶץ וַיֵּשְׁבוּ בַמִּדְבָּר לְבִטָּח וַיֵּשְׁבוּ

(יחזקאל לד כה)

בַּיַּעֲרִים:

וַיָּשׁוּבוּ עָלֶיהָ לִבְטַח וּבְנוּ בְּתַיִם וְנָטְעוּ
כַרְמִים וַיָּשׁוּבוּ לִבְטַח בַּעֲשׂוֹתַי שְׁפָטִים בְּכָל
הַשָּׂאטִים אַתֶּם מִסְבִּיבוֹתֵם וַיִּדְעוּ כִּי אֲנִי יְיָ
אֱלֹהֵיהֶם:

(יחזקאל כח כו)

וַיֵּשֶׁב עַמִּי בְּנוֹה שְׁלוֹם וּבְמִשְׁכָּנֹת
מִבְּטָחִים וּבְמִנוּחֹת שְׁאַנְנוֹת:

(ישעיהו לב יח)

וְהָיָה מַעֲשֵׂה הַצְּדָקָה שְׁלוֹם וְעַבְדַּת
הַצְּדָקָה הַשְּׁקֵט וּבְטַח עַד עוֹלָם:

(ישעיהו לב יז)

וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל לִבְטַח אִישׁ תַּחַת
גִּפְנוֹ וְתַחַת תְּאֲנָתוֹ מִדֶּן וְעַד בְּאֵר שֶׁבַע כָּל
יְמֵי שְׁלֹמֹה:

(מלכים א, ה ה)

וְעַשִּׂיתֶם אֶת חֻקְתִּי וְאֶת מִשְׁפָּטֵי תִשְׁמְרוּ
וְעַשִּׂיתֶם אֹתָם וַיִּשְׁבְּתֶם עַל הָאָרֶץ לִבְטַח:

(ויקרא כה יח)

הבטחון הוא שיידע האדם כי הוא נמצא בידיים נאמנות של בוראו, וכל מה שהוא נותן לו הוא במידה ובמשפט לצורך עבודתו ולשלמות אושרו הנצחי

(עלי שור חלק א בטחון עמוד תרא)

פניני
בטחון

וְעִבְרַתֶּם אֶת הַיַּרְדֵּן וּישְׁבַתֶּם בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר
 יִי אֱלֹהֵיכֶם מִנְחִיל אֶתְכֶם וְהִנִּיחַ לְכֶם
 מִכָּל אֵיבֵיכֶם מִסָּבִיב וּישְׁבַתֶּם בְּטוֹחַ:

(דברים יב י)

וַיִּשְׁכְּנוּ יִשְׂרָאֵל בְּטוֹחַ בְּדַד עֵין יַעֲקֹב אֶל אֶרֶץ
 דְּגָן וְתִירוֹשׁ אַף שָׁמִיו יַעֲרְפוּ טַל: (דברים לג כח)

זָבַחוּ זְבַחַי צֶדֶק, וּבְטָחוּ אֶל יְיָ: (תהילים ד ו)

זאת העיר העליזה היושבת לְבְטַח
 האמרה בְּלִבָּבָה אֲנִי וְאֶפְסִי עוֹד אֵיךְ
 הִיְתָה לְשִׁמָּה מְרַבֵּץ לַחֲיָה כֹל עוֹבֵר עָלֶיהָ
 יִשְׂרָק יְנִיעַ יְדוֹ: (צפניה ב טו)

חֲרַדְתָּ אָדָם יִתֵּן מוֹקֵשׁ וּבּוֹטַח בְּיָי יִשָּׁגב:
 (משלי כט כה)

טוֹב לַחֲסוֹת בְּיָי, מִבְּטַח בְּאָדָם: (תהילים קיח ח)

טוֹב לַחֲסוֹת בְּיָי, מִבְּטַח בְּנְדִיבִים:
 (תהילים קיח ט)

יִשְׂרָאֵל בְּטוֹחַ בְּיָי, עֶזְרָם וּמִגְנָם הוּא:
 (תהילים קטו ט)

יְיָ עֲזֵי וּמְגַנֵּי, בּוֹ בָטַח לְבִי וְנַעֲזְרָתִי, וַיַּעֲלֵז
לְבִי, וּמִשִּׁירֵי אַהֲדֹנָו:
(תהילים כז ז)

יְרֵאֵי יְיָ בְּטַחוּ בְיָי, עֲזָרָם וּמְגִנָּם הוּא:
(תהילים קטו יא)

יּוֹם אֵינִי אֵינִי, אֲנִי אֵלֶיךָ אֲבָטַח:
(תהילים נו ד)

יִצְרָר סָמוּךְ תִּצְרֵר שְׁלוֹם שְׁלוֹם כִּי בָהּ בְּטוּחִ:
(ישעיהו כו ג)

כִּי אָמַר יְיָ אָרוּר הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר יִבְטַח בְּאָדָם
וְשֵׁם בְּשׂוֹר זָרְעוֹ וּמִן יְיָ יִסּוֹר לְבוֹ:
(ירמיהו יז ה)

כִּי לֹא יִבְיִנוּ אֶל פְּעֻלַּת יְיָ וְאֶל מַעֲשֵׂה
יָדָיו, יִהְרָסוּ וְלֹא יִבְנִים:
(תהילים כח ה)

כִּי בּוֹ יִשְׁמַח לִבֵּנוּ, כִּי בְשֵׁם קִדְשׁוֹ בְּטַחְנוּ:
(תהילים לג כא)

מי שאינו בוטח באלוקים, בוטח בזולתו, ומי שבוטח בזולת
השם, מסיר האלוקים השגחתו מעליו ומניח אותו ביד מי
שבטח עליו.
(חובת הלבבות)

פניני
בטחון

כִּי לֹא הֶאֱמִינוּ בְּאֱלֹהִים, וְלֹא בִטָּחוּ
בִּישׁוּעָתוֹ: (תהילים עח כב)

כְּמוֹהֶם יְהִיוּ עֹשִׂיהֶם, כֹּל אֲשֶׁר בִּטַּח בָּהֶם:
(תהילים קלה יח)

כִּי אַתָּה תִקְוֹתִי, אֲדַנִּי יְיָ (קרי אֱלֹהִים) מִבְּטָחִי
מִנְעוּרִי: (תהילים עא ה)

כִּי לֹא בִקְשָׁתִי אֶבְטָח, וְחֶרְבִי לֹא תוֹשִׁיעֵנִי:
(תהילים מד ז)

לְהִיּוֹת בֵּינִי מִבְּטָחָהּ הוֹדַעְתִּיהָ הַיּוֹם אֵף
אַתָּה: (משלי כב ט)

לְדָוֹד, שָׁפֹטְנִי יְיָ, כִּי אֲנִי בְּתַמִּי הִלַכְתִּי,
וּבֵי בְטָחָתִי לֹא אִמְעַד: (תהילים כו א)

לָכֵן שָׁמַח לְבִי, וַיִּגַּל כְּבוֹדִי, אֵף בְּשָׂרֵי יִשְׁכֹּן
לְבָטָח: (תהילים טז ט)

לְבַנְיָמִן אָמַר יְדִיד יְיָ יִשְׁכֹּן לְבָטָח עָלָיו
חִפָּף עָלָיו כֹּל הַיּוֹם וּבֵין כְּתִיפָיו שָׁכַן:
(דברים לג יב)

מִשְׁפִּיל עַל דָּבָר יִמָּצָא טוֹב וּבּוֹטָח בֵּינִי
אֲשָׂרִיו: (משלי טז כ)

מְשִׁמוּעָה רָעָה לֹא יִירָא, נְכוֹן לְבוֹ בְּטַח

(תהילים קיב ז)

בְּיָי:

מִי בְּכֶם יִירָא יְיָ שְׁמַע בְּקוֹל עֲבָדוֹ אֲשֶׁר

הִלֵּךְ חֲשִׁכִים וְאֵין נִגְהָ לּוֹ יִבְטַח בְּשֵׁם יְיָ

(ישעיהו ג י)

וַיִּשְׁעֶן בְּאֱלֹהָיו:

נִזְרָאוֹת בְּצַדֵּק תַּעֲנֶנּוּ, אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, מִבְּטַח

(תהילים סה ו)

כָּל קְצוֹי אֶרֶץ וְיָם רְחֻקִים:

נִסְגּוּ אַחֲרָיִךְ יִבְשׁוּ בִשְׁתַּיִם הַבְּטָחִים בַּפֶּסֶל

(ישעיהו מב יז)

הָאֱמֹרִים לְמִסְכָּה אַתֶּם אֱלֹהֵינוּ:

רַבִּים מְכֹאֲבִים לָרָשָׁע, וְהַבּוֹטָח בְּיָי חֶסֶד

(תהילים לב י)

יִסּוּבְּבָנוּ:

רַחֵב נַפְשׁ יִגְרָה מְדוֹן וּבּוֹטָח עַל יְיָ יִדְּשׁוּ:

(משלי כח כה)

שְׁמֵרָה נַפְשֵׁי כִּי חֶסֶד אָנִי, הוֹשֵׁעַ עַבְדְּךָ

(תהילים פו ב)

אֶתְּךָ אֱלֹהֵי, הַבּוֹטָח אֵלֶיךָ:

מידת הביטחון היא סגולה רוחנית שהוטבעה בטבע הבריאה, אם יגיע האדם לידי מידה זו, יפעל על ידה ויפיק (שעורי דעת הרב בלאך זצוק"ל ח"א עמ' ל"א) רצונו.

פניני
בטחון

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, הַבְּטָחִים בִּי, כְּהַר צִיּוֹן לֹא
יִמוּט, לְעוֹלָם יֵשֵׁב:
(תהילים קכה א)

שָׁנֵאתִי הַשְּׂמֵרִים הַבְּלִי שָׂא, וְאַנִּי אֶל יְיָ
בְּטַחְתִּי:
(תהילים לא ז)

פסוקי הודיה

שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלְלִיתִהּ עַל מִשְׁפָּטֶי צְדָקָה:
(תהלים קיט, קסד)

תַּחֲזִי נַפְשִׁי וְתִהְלֵלְהָ וּמִשְׁפָּטָהּ יַעֲזְרֵנִי:
(תהלים קיט, קעה)

אוֹדָה יְיָ בְּכָל לַבַּיִת אֲסַפְּרָה כָּל גַּבְלֹתֶיהָ:
(תהלים ט, ב)

בְּאֱלֹהִים הִלְלֵנוּ כָּל הַיּוֹם וְשִׁמְהָ לְעוֹלָם
גּוֹדָה סֵלָה:
(תהלים מד, ט)

תפילה לאחר אמירת הפסוקים

(ע"פ דברי רבינו יונה משלי ג כו)

רבוץ העולמים אל אחד יחיד ומיוחד, ידענו עם לבבנו כי הכל בידך, ובידך לשנות הטבעים ולהחליף המזל, ואין לך מעצור מלהושיע ברב או במעט, וגם כי צרה קרובה ישועתך לבא קרובה כי אתה כל יכול ולא יבצר ממך מאומה, ואתה רב להושיע מכל צרה וישועתך כהרף עין. על כן נקוה לישועתך כל היום, ולא נבוש כי בך בטחנו ועל חסדך הגדול באמת נשעננו, יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך, הראנו ה' חסדך וישעך תתן לנו, ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך אשירה לה' כי גמל עלי, הנה אל ישועתי אבטח ולא אפחד כי עזי וזמרת יהי יי ויהי לי לישועה.

לישועתך קיויתי ה'

יפרט בקשותיו, "וידע וכיר האדם כי אין מי שיכול לתת את שאלתו ולעשות את בקשתו אלא הוא יתברך, כי הוא ברא את העולם ולו נתכנו עלילות, וכי הוא מוריש ומעשיר משפיל אף מרום, ואומר ועושה וגוזר ומקיים. (בית אלוקים למבי"ט שער התפילה פרק שני)

"ככל שישים האדם מבטחו בו יתברך, כן יעלה וכן יצליח"
(חזו"א קוב"א ח"א ב')

פניני
בטחון

קריאה ליום שבת

פסוקי קיווי וביטחון מהרב זונדל מסאלאנט זצוק"ל

כתב הגאון הצדיק רבי יוסף זונדל מסאלאנט, תלמידו של הגר"ח
מוולאז'ין זללה"ה לבנו

אהובי בני !

תחזור תמיד פסוקי השגחה בטחון וישועה ואז תלך בטח, תשליך
יהבך על ה' ואל תדאג כלל, שזהו סגולת הביטחון שהקב"ה עושה
רצונו של אדם הבוטח בו בלב שלם ומספיק לו צרכיו בכל מקום
ובכל עת, ואפילו אינו צדיק, ותחזור תמיד פסוקי השגחה וביטחון
וישועה כמו קוה אל ה', חזק ויאמץ וכו', עיני תמיד אל ה' כי הוא
יוציא מרשת רגלי וכדומה, ואז תלך לבטח, ותשועת ה' כהרף עין.
שהבורא יתברך משגיח בכל רגע על כל אדם בפרטיות עניניו, וכמו
שהאדם פונה את לבו לה' כן ה' פונה אליו כמו שכתוב ה' צילך, ואם
פונה יותר גם ה' ישגיח עליו יותר.

אֲנִי שֹׁכֵבְתִי וְאִישָׁנָה, הִקִּיצוּתִי, כִּי יִי

(תהילים ג ו)

יִסְמְכֵנִי:

זָבַחוּ זִבְחֵי צְדָקָה, וּבִטְחוּ אֵל יְיָ:

(תהילים ד ו)

וַיִּשְׁמְחוּ כָּל חוֹסֵי בָהּ, לְעוֹלָם יִרְנְנוּ, וְתַסֵּף:
עֲלִימוֹ וַיַּעֲלֶצּוּ בָהּ אֲהַבֵי שְׁמֹהּ: (תהילים ה יב)

יְיָ אֱלֹהֵי בָהּ חָסִיתִי, הוֹשִׁיעֵנִי מִכָּל רֹדְפֵי
וְהַצִּילֵנִי: (תהילים ז ב)

וַיְהִי יְיָ מִשְׁגָּב לְדָדָהּ, מִשְׁגָּב לְעֵתוֹת בַּצָּרָה:
(תהילים ט י)

וַיִּבְטְחוּ בָהּ יוֹדְעֵי שְׁמֹהּ, כִּי לֹא עֲזַבְתָּ
דְּרָשֶׁיךָ יְיָ: (תהילים ט יא)

לְמִנְצַח לְדָוִד, בְּיַי חָסִיתִי, אֵיךְ תֹּאמְרוּ
לְנַפְשֵׁי נוֹדֵי הַרְכָּם צְפוֹר: (תהילים יא א)

וְאֲנִי בַּחֲסִדְךָ בִּטְחֹתִי, יִגַּל לְבִי בִישׁוּעָתְךָ,
אֲשִׁירָה לַיְיָ, כִּי גָמַל עָלַי: (תהילים יג ו)

עֲצַת עֲנִי תִבְיָשׁוּ, כִּי יְיָ מַחְסֶהוּ: (תהילים יד ו)

מִכְתָּם לְדָוִד, שְׁמַרְנֵי אֵל כִּי חָסִיתִי בָהּ:
(תהילים טז א)

ססית אומרת "עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ" - היא
ציפור דרור שלא מקבלת מרות מבני אדם ואינה בוטחת
בהם כשאר חיות הבית (סידור יעבץ פרק שירה)

פניני
בטחון

לָכֵן שָׂמַח לְבִי, וַיִּגַּל כְּבוֹדִי, אֶף בְּשָׂרֵי יְשׁוּכֵן
 לְבַטַּח:
 (תהילים טז ט)

הַפִּלֵּה חֶסֶדְיָהּ, מוֹשִׁיעַ חוֹסִים,
 מִמַּתְקוֹמָמִים בְּיַמִּינָהּ:
 (תהילים יז ז)

יְיָ סִלְעֵי וּמִצּוֹדֹתַי, וּמִפְּלִטֵי, אֱלֹהֵי צוּרֵי
 אַחֲסֶה בּוֹ, מִגְּנֵי וְקִרְוֵי יִשְׁעֵי, מִשְׁגַּבֵּי:
 (תהילים יח ג)

הָאֵל תָּמִים דְּרָכּוֹ, אִמְרַת יְיָ צְרוּפָה, מָגֵן
 הוּא לְכָל הַחוֹסִים בּוֹ:
 (תהילים יח לא)

כִּי הִמְלֹךְ בַּטַּח בְּיָי, וּבַחֶסֶד עָלִיוֹן בַּל
 יִמוּט:
 (תהילים כא ח)

בָּהּ בַּטַּחוּ אַבְתִּינּוּ, בַּטַּחוּ וַתִּפְּלִטְמוּ:
 (תהילים כב ה)

אֱלֹהֵי זַעֲקוֹ וְנִמְלָטוּ, בָּהּ בַּטַּחוּ וְלֹא בּוֹשׁוּ:
 (תהילים כב ו)

כִּי אַתָּה גֹחֵי מִבְּטָן, מִבְּטִיחֵי עַל שְׂדֵי אֲמֵי:
 (תהילים כב ז)

מִזְמוֹר לְדָוִד, יי רְעִי לֹא אֶחָסֵר: (תהילים כג א)

בְּנֵאוֹת דָּשָׂא יִרְבִּיצְנִי, עַל מֵי מִנְחוֹת

(תהילים כג ב)

יְנַהֲלֵנִי:

נִפְשִׁי יִשׁוּבָב, יִנְחֲנֵי בְּמַעְגְּלֵי צֶדֶק לְמַעַן

(תהילים כג ג)

שְׁמוֹ:

תַּעֲרֹה לְפָנַי שְׁלַחַן נֶגֶד צַרְרִי, דִּשְׁנַת בִּשְׁמֹן

רֵאשִׁי כּוֹסֵי רְוִיָּה: (תהילים כג ה)

אֱלֹהֵי, בְּהֵ בָטַחְתִּי אֶל אֲבוֹשָׁה, אֶל יַעֲלָצוּ אִיבֵי

(תהילים כה ב)

לִי:

שְׁמֶרָה נִפְשִׁי וְהֶצִּילֵנִי, אֶל אֲבוֹשׁ כִּי חִסִּיתִי

(תהילים כה כ)

בָּהּ:

גַּם כִּי אֵלֶּה בְּגִיָּא צְלֻמוֹת לֹא אִירָא רָע,

כִּי אַתָּה עֹמְדִי, שְׁבִטָּה וּמִשְׁעֲנֵנְתָּה הִמָּה

(תהילים כג ד)

יִנְחֲמֵנִי:

מי האיש הירא ושם ה' מבטחו ינצל מן הצרה אע"פ שהיתה
(רבינו בחיי דברים י"א כ"ה)

ראויה לבוא עליו

פניני
בטחון

אֶה טוֹב וְחָסֵד יִרְדְּפוּנִי כָּל יְמֵי חַיֵּי, וְשִׁבְתִּי
בְּבֵית יְיָ לְאָרְךָ יָמִים:
(תהילים כג ו)

גַּם כָּל קוֹיָהּ לֹא יִבְשׁוּ, יִבְשׁוּ הַבּוֹגְדִים
רִיקָם:
(תהילים כה ג)

תָּם וַיִּשָּׁר יִצְרוּנִי, כִּי קוֹיִתִּיהּ:
(תהילים כה כא)

לְדָוִד, שָׁפְטֵנִי יְיָ, כִּי אָנִי בְּתַמִּי הִלַּכְתִּי,
וּבְיַי בָּטַחְתִּי, לֹא אֶמְעָד:
(תהילים כו א)

אִם תַּחֲנֶנּה עָלַי מִחֲנָה, לֹא יִירָא לְבִי, אִם
תִּקְוֶם עָלַי מִלְחָמָה, בְּזֹאת אָנִי בּוֹטֵחַ:
(תהילים כז ג)

קוּוֹה אֶל יְיָ, חֲזֵק וַיֵּאֱמַץ לְבָבְךָ, וְקוּוֹה אֶל יְיָ:
(תהילים כז יד)

יְיָ עֲזֵי וּמְגַנְנִי, בּוֹ בָטַח לְבִי וְנִעְזַרְתִּי, וַיַּעֲלֵז
לְבִי וּמְשִׁירֵי אֶהוּדְנִוּוּ:
(תהילים כח ז)

בָּהּ יְיָ חָסִיתִי, אֵל אֲבוֹשָׁה לְעוֹלָם,
בְּצַדִּיקְתָּהּ פָּלִטְנִי:
(תהילים לא ב)

שְׁנֵאתִי הַשְּׁמֵרִים הַבְּלִי שְׂוֹא, וְאֲנִי אֶל יְיָ

(תהילים לא ז)

בְּטַחְתִּי:

וְאֲנִי עָלֶיךָ בְּטַחְתִּי יְיָ, אֲמַרְתִּי אֱלֹהֵי אֲתָה:

(תהילים לא טו)

חִזְקוּ וַיֶּאֱמַץ לְבַבְכֶם, כֹּל הַמִּיחָלִים לַיְיָ:

(תהילים לא כה)

רַבִּים מְכַאוֹבִים לָרָשָׁע, וְהַבּוֹטֵחַ בְּיְיָ חֶסֶד

(תהילים לב י)

יִסּוּבְבָנוּ:

הִנֵּה עֵין יְיָ אֶל יִרְאָיו, לְמִיחָלִים לְחֶסֶדֶוּ:

(תהילים לג יח)

כִּי בּוֹ יִשְׁמַח לְבַנּוֹ, כִּי בְשֵׁם קִדְשׁוֹ בְּטַחְנוּ:

(תהילים לג כא)

יְהִי חֶסֶדְךָ יְיָ עָלֵינוּ, כַּאֲשֶׁר יַחְלֵנוּ לָךְ:

(תהילים לג כב)

הקב"ה בעצמו שהוא מקור הרחמים והחמלה, כאשר יבטח בו האדם באמת בודאי יעזרנו הקב"ה להנצל מכל רע. (זכור למרים לח"ח פרק כ')

פניני
בטחון

טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב יְיָ, אֲשֶׁר־י הַגִּבֹּר יַחֲסֶה
בוֹ: (תהילים לד ט)

פֹּדֶה יְיָ נַפְשׁ עַבְדּוֹ, וְלֹא יֶאֱשָׁמוּ כָּל
הַחֲסִים בוֹ: (תהילים לד כג)

בְּטַח בְּיְיָ וַעֲשֵׂה טוֹב, שְׁכֹן אֶרֶץ וְרֵעָה
אֲמוּנָה: (תהילים לו ג)

וְהִתְעַנֵּג עַל יְיָ, וַיִּתֵּן לָהּ מִשְׁאֵלֹת לִבָּהּ:
(תהילים לו ד)

גוֹל עַל יְיָ דִרְכָּהּ, וּבְטַח עָלָיו וְהוּא יַעֲשֶׂה:
(תהילים לו ה)

וְהוֹצִיא כְּאוֹר צִדְקָהּ, וּמִשְׁפָּטָהּ כַּצְּהָרִים:
(תהילים לו ו)

דוֹם לַיְיָ וְהִתְחוּלַל לוֹ, אֶל תִּתְחַר בְּמִצְלִיחַ
דִּרְכוֹ, בְּאִישׁ עֹשֶׂה מְזֻמוֹת: (תהילים לו ז)

קוּוֶה אֶל יְיָ וּשְׁמֹר דְּרָכּוֹ, וִירוֹמְמֶהּ לְרִשְׁתׁ
אֶרֶץ, בְּהִכָּרַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה: (תהילים לו ד)

וַיַּעֲזְרֵם יְיָ וַיַּפְּלִטֵם, יַפְּלִטֵם מִרְשָׁעִים
וַיִּשְׁיַעֵם, כִּי חָסוּ בוֹ: (תהילים לו מ)

וְעַתָּה מִה קוֹיִתִּי אֲדַנִּי, תוֹחֲלֹתַי לָךְ הִיא:

(תהילים לט ח)

קוֹה קוֹיִתִּי יי, וַיֵּט אֵלַי וַיִּשְׁמַע שׁוֹעֲתִי:

(תהילים מב ב)

וַיִּתֵּן בְּפִי שִׁיר חֲדָשׁ, תְּהַלֵּל לְאֱלֹהֵינוּ, יִרְאוּ
רַבִּים וַיִּירָאוּ, וַיִּבְטְחוּ בַּיְי:

(תהילים מד ד)

אֲשֶׁרֵי הַגָּבֵר אֲשֶׁר שָׁם יי, מִבְּטָחוֹ וְלֹא פָנָה
אֶל רֵהָבִים וְשָׁטִי כְזָב:

(תהילים מה ה)

אֱלֹהִים לָנוּ מִחֶסֶד וְעֶז, עֲזָרָה בְּצָרוֹת
נִמְצָא מְאֹד:

(תהילים מו ב)

וְאַתָּה אֱלֹהִים תוֹרְדֵם לְבָאֵר שַׁחַת, אֲנָשֵׁי
דָּמִים וּמְרָמָה לֹא יַחֲצוּ יְמֵיהֶם, וְאֲנִי
אֲבֹטַח בָּךְ:

(תהילים נה כד)

יוֹם אִירָא, אֲנִי אֵלֶיךָ אֲבֹטַח:

(תהילים נו ד)

זוהי סגולת הביטחון, שהקב"ה עושה רצונו של אדם
הבוטח בו בלב שלם, ומספק לו כל צרכיו בכל מקום ובכל
עת ואפילו שאינו צדיק. (מכתבי הגר"ז מסלנט)

פניני
בטחון

בְּאֱלֹהִים אֶהְיֶה דֹבְרוֹ, בְּאֱלֹהִים בְּטַחְתִּי לֹא
אִירָא, מִה יַעֲשֶׂה בְּשׂוֹר לִי:
(תהילים נו ה)

בְּאֱלֹהִים בְּטַחְתִּי לֹא אִירָא, מִה יַעֲשֶׂה
אָדָם לִי:
(תהילים נו יב)

חֲנַנִי אֱלֹהִים חֲנַנִי, כִּי בָהּ חָסְתָה נַפְשִׁי,
וּבְצִל כְּנָפֶיךָ אֶחְסֶה עַד יַעֲבֹר הַהוֹת:
(תהילים נו ב)

כִּי הָיִיתָ מְחֹסֶה לִי, מִגִּדְל עַז מִפְּנֵי אוֹיֵב:
(תהילים סא ד)

עַל אֱלֹהִים יִשְׁעֵי וּכְבוֹדֵי, צוֹר עָזִי, מִחֹסֵי
בְּאֱלֹהִים:
(תהילים סב ח)

בְּטַחוֹ בּוֹ בְּכָל עֵת, עִם שֹׁפְכוֹ לִפְנֵי
לְבַבְכֶם, אֱלֹהִים מִחֹסֶה לָּנוּ סִלָּה:
(תהילים סב ט)

יִשְׂמַח צְדִיק בְּיְי וְחָסֶה בּוֹ, וַיִּתְהַלֵּל כָּל
יִשְׂרָאֵל:
(תהילים סד יא)

אֵל יִבְשׂוּ בִי קוֹיָה אֲדַנִּי יְי (קרי אֱלֹהִים) צָבָאוֹת,
אֵל יִכְלְמוּ בִי מִבְּקִשְׁיָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:
(תהילים סט ז)

בְּךָ יְיָ חֲסִיתִי, אֵל אֲבוֹשָׁה לְעוֹלָם: (תהילים עא א)

כִּי אַתָּה תִקְוֹתִי, אֲדַנִּי יְיָ (קרי אֱלֹהִים) מִבְּטָחִי
מִנְעוּרִי: (תהילים עא ה)

עָלֶיךָ נִסְמַכְתִּי מִבְּטֹן, מִמְעֵי אִמִּי אַתָּה
גֹזְזִי, בְּךָ תִהְלָתִי תָמִיד: (תהילים עא ו)

כְּמוֹפֶת הָיִיתִי לְרַבִּים, וְאַתָּה מַחְסֵי עֵז:
(תהילים עא ז)

וְאֲנִי קִרְבַּת אֱלֹהִים לִי טוֹב, שְׁתִּי בְּאֲדָנִי יְיָ
(קרי אֱלֹהִים) מִחְסֵי, לְסִפּוֹר כָּל מַלְאָכוֹתֶיךָ:
(תהילים עג כח)

וַיְשִׁימוּ בְּאֱלֹהִים כְּסָלָם, וְלֹא יִשְׁכָּחוּ
מֵעֲלָלֵי אֵל, וּמִצֹּתָיו יִנְצְרוּ:
(תהילים עח ז)

ענין הביטחון אינו ידיעה שכלית אלא חדירה ללב ולנפש,
ולכן הוא גורם למנוחת הנפש.

(עלי שור חלק א' אמונה פרק י"ד)

פניני
בטחון

כִּי לֹא הֶאֱמִינוּ בְּאֱלֹהִים, וְלֹא בְּטַחֹ
בִּישׁוּעָתוֹ:
(תהילים עח כב)

יְיָ צָבָאוֹת, אֲשֶׁר־י אָדָם בְּטַח בְּךָ:
(תהילים פד יג)

שְׁמֹרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי, הוֹשַׁע עַבְדְּךָ
אֶתָּה אֱלֹהֵי, הַבּוֹטֵחַ אֵלֶיךָ:
(תהילים פו ב)

אִמַּר לַיְיָ, מַחְסֵי וּמְצוּדֹתַי, אֱלֹהֵי אֲבֹטֵחַ
בוֹ:
(תהילים צא ב)

בְּאַבְרָתוֹ יִסֶּךְ לָהּ, וְתַחַת כְּנַפְּיוֹ תַחְסֶה, צָנָה
וְסַחֲרָה אֲמַתּוֹ:
(תהילים צא ד)

כִּי אֶתָּה יְיָ מַחְסֵי, עֲלִיוֹן שִׁמְתָּ מְעוֹנָה:
(תהילים צא ט)

מְשֻׁמְעָה רָעָה לֹא יִירָא, נֶכּוֹן לְבוֹ בְּטַח
בְּיָי:
(תהילים קיב ז)

יִשְׂרָאֵל בְּטַח בְּיָי, עֲזָרָם וּמַגְנָם הוּא:
(תהילים קטו ט)

בֵּית אֶהְרֹן בְּטַחוֹ בְּיָי, עֲזָרָם וּמַגְנָם הוּא:

(תהילים קטו י)

יִרְאֵי יְי בְּטַחוֹ בְּיָי, עֲזָרָם וּמַגְנָם הוּא:

(תהילים קטו יא)

טוֹב לַחֲסוֹת בְּיָי, מִבְּטַחַ בְּאָדָם: (תהילים קיח ח)

טוֹב לַחֲסוֹת בְּיָי, מִבְּטַחַ בְּנַדְיָבִים:

(תהילים קיח ט)

וְאֶעֱנֶה חֲרָפִי דָבָר, כִּי בְּטַחְתִּי בְּדַבְרָה:

(תהילים קיט מב)

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, הַבְּטָחִים בְּיָי, כְּהָר צִיּוֹן לֹא

(תהילים קכא א)

יִמוּט, לְעוֹלָם יֵשֵׁב:

קוֹיָתִי יְי קוֹיָתָה נַפְשִׁי, וְלִדְבָרוֹ הוֹחֲלָתִי:

(תהילים קל ה)

”הבוטח בה’ ישוגב מן הצרה בשכר הביטחון אע”פ שהצרה
(רבינו יונה משלי פ”ג כ”ו)

היתה ראויה לבוא עליו

פניני
בטחון

יחַל יִשְׂרָאֵל אֶל יְיָ, כִּי עִם יְיָ הַחֶסֶד,
וְהִרְבֵּה עֲמוּ פְדוּת:
(תהילים קל ז)

יחַל יִשְׂרָאֵל אֶל יְיָ, מִעֲתָה וְעַד עוֹלָם:
(תהילים קלא ג)

כִּי אֵלֶיךָ יְיָ (קרי אֱלֹהִים) אֲדַנִּי עֵינַי, בְּכַה
חֲסִיתִי, אֵל תֵּעַר נַפְשִׁי:
(תהילים קמא ח)

זָעַקְתִּי אֵלֶיךָ יְיָ, אָמַרְתִּי אַתָּה מַחְסִי,
חָלְקִי בְּאֶרֶץ הַחַיִּים:
(תהילים קמב ו)

הִשְׁמִיעֵנִי בִבְקֹר חֶסְדֶּךָ, כִּי בָהּ בִטָּחֹתִי,
הוֹדִיעֵנִי דְרוֹךְ זֶה אֱלֹהֶיךָ, כִּי אֵלֶיךָ נִשְׁאַתִּי
נַפְשִׁי:
(תהילים קמג ח)

אֲשָׁרִי שָׂאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ, שִׁבְרוּ עַל יְיָ
אֱלֹהָיו:
(תהילים קמו ה)

הִיפֹלֵא מִיָּד דְּבָר לְמוֹעֵד אָשׁוּב אֵלֶיךָ כְּעַת
חַיָּה וּלְשָׂרָה בֵּן:
(בראשית יח יד)

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה הִיֵּד יְהוָה תִּקְצָר עֲתָה
תִּרְאֶה הִיקָרָה דְבָרִי אִם לֹא:
(במדבר יא יג)

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל הַנַּעַר נִשְׂא כְלִי לְכָה
וְנַעֲבְרָה אֶל מִצֵּב הָעַרְלִים הָאֵלֶּה אוֹלֵי
יַעֲשֶׂה יְיָ לָנוּ כִּי אֵין לַיְיָ מַעְצוֹר לְהוֹשִׁיעַ
בָּרַב אוֹ בַמַּעֲט:

(שמואל א ו)

בְּיַי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּטַח וְאַחֲרָיו לֹא הָיָה
כְּמֹהוּ בְּכָל מַלְכֵי יְהוּדָה וְאֲשֶׁר הָיוּ לִפְנֵינוּ:

(מלכים ב יח ה)

יִצָּר סָמוּךְ תִּצְרַח שְׁלוֹם שְׁלוֹם כִּי בְּהַ בְּטוּחַ:

(ישעיהו כו ג)

בְּטַחוֹ בְּיַי עֲדֵי עַד כִּי בְּיָהּ יְיָ צוֹר עוֹלָמִים:

(ישעיהו כו ד)

כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְיָ (קרי אֱלֹהִים) קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל
בְּשׁוּבָה וְנַחַת תְּוַשְׁעוּן בְּהַשְׁקֵט וּבְבִטְחָה
תִּהְיֶה גְבוּרַתְכֶם וְלֹא אָבִיתֶם:

(ישעיהו ל טו)

התפילה היא מעשה של ביטחון, שאין מבקשים אלא ממי שבוטחים בו, הרי תפילה היא ענין של לימוד ובנין לביטחון (עלי שור חלק א'ו ביטחון פרק ד)

פניני
בטחון

כֹּה אָמַר יְיָ אֲרוּר הַגִּבֹּר אֲשֶׁר יִבְטַח בְּאָדָם
וְשֵׁם בְּשׂוֹר זָרְעוֹ וּמִן יְיָ יִסּוֹר לְבוֹ: (ירמיהו יז ה)

בְּרוּךְ הַגִּבֹּר אֲשֶׁר יִבְטַח בְּיְיָ וְהָיָה יְיָ
מִבְּטָחוֹ: (ירמיהו יז ז)

כִּי יַעַן בְּטַחָהּ בְּמַעֲשֶׂיהָ וּבְאִזְרוֹתֶיהָ גַם
אֶת תַּלְכָּדִי וַיֵּצֵא כְמוֹשׁ בַּגּוֹלָה כֹּהֲנֵינוּ
וְשָׂרֵינוּ יַחְדָּיו: (ירמיהו מח ז)

לֹא שָׁמְעָה בְּקוֹל לֹא לָקַחָהּ מוֹסֵר בְּיָיָהּ לֹא
בְּטַחָהּ אֶל אֱלֹהֶיהָ לֹא קִרְבָּה: (צפניה ג ב)

בְּטַח אֶל יְיָ בְּכָל לִבֶּךָ וְאֶל בִּינְתֶךָ אֶל
תִּשְׁעוּ: (משלי ג ה)

בְּיִרְאֵת יְיָ מִבְּטַח עֵז וּלְבַבְנוּ יְהִיָּה מַחְסָה:
(משלי יד כו)

מִשְׁפִּיל עַל דָּבָר יִמָּצֵא טוֹב וּבוֹטַח בְּיְיָ
אֲשָׂרֵיו: (משלי טז כ)

חֲרִדַת אָדָם יִתֵּן מוֹקֵשׁ וּבוֹטַח בְּיְיָ יִשְׁגָּב:
(משלי כט כה)

וּבִטְחָתָּ כִּי יֵשׁ תִּקְוָה וְחִפְרָת לְבִטַּח תִּשְׁכַּב:

(איוב יא ח)

וַיַּעֲזְרוּ עֲלֵיהֶם וַיִּנָּתְנוּ בְיָדָם הַהֲגֵרִי אִים
וְכָל שְׁעֻמָּהֶם כִּי לֵאלֹהִים זָעֲקוּ בַּמִּלְחָמָה
וַנִּעְתּוֹר לָהֶם כִּי בְטַחוּ בּוֹ:

(דברי הימים א ח כ)

וַיִּפְנְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֵת הַהִיא וַיֶּאֱמְצוּ בְנֵי
יְהוּדָה כִּי נִשְׁעֲנוּ עַל יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם:

(דברי הימים ב יג ח)

וַיִּקְרָא אָסָא אֶל יְיָ אֱלֹהָיו וַיֹּאמֶר יְיָ אֵין
עִמָּךְ לַעֲזוֹר בֵּין רַב לְאֵין כַּח עֲזָרְנוּ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ כִּי עָלִיךָ נִשְׁעֲנוּ וּבִשְׁמֶךָ בָּאנוּ עַל
הַהֶמוֹן הַזֶּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ אַתָּה אֵל יַעֲזֹר
עִמָּךְ אָנוּשׁ:

(דברי הימים ב יד י)

וּבְעֵת הַהִיא בָּא חֲנָנִי הָרֹאֶה אֶל אָסָא מֶלֶךְ
יְהוּדָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּהִשָּׁעֲנֶךָ עַל מֶלֶךְ:

שלמות הביטחון שיבטח האדם בה' ולא יבטח באדם ולא בכוחו ועוצם ידו ולא בשכלו ותבונתו כי הכל תלוי בידי שמים.
(רבינו יונה משלי ג ה)

פניני
בטחון

אָרֶם וְלֹא נִשְׁעַנְתָּ עַל יְיָ אֱלֹהֶיךָ עַל כֵּן
נִמְלֹט חֵיל מֶלֶךְ אָרֶם מִיַּדְּךָ: (דברי הימים ב טז ז)

הֲלֹא הַפּוֹשִׁים וְהַלּוֹבִים הָיוּ לְחֵיל לְרֹב
לְרֹכֵב וּלְפָרָשִׁים לְהִרְבֵּה מְאֹד וּבִהֲשָׁעֲנָה
עַל יְיָ גִּתְנֶם בְּיַדְּךָ: (דברי הימים ב טז ח)

כִּי יְיָ עֵינָיו מְשֻׁטָּטוֹת בְּכָל הָאָרֶץ לְהִתְחַזֵּק
עִם לְבָבָם שָׁלֵם אֱלֹיוּ נִסְפַּלְתָּ עַל זֹאת כִּי
מִעַתָּה יֵשׁ עִמָּךְ מְלַחְמוֹת: (דברי הימים ב טז ט)

מעשה דיהושפט

(דברי הימים ב פרק כ)

רבי יוסף זונדל מסלאנט זצ"ל מציין לומר גם את כל פרק כ' בספר דברי הימים ב כי כל ההשתלשלות מבטאת גודל בטחון המלך יהושפט ובני דורו בהש"ת.

איתא במדרש שוחר טוב על הפסוק בתהילים במזמור י"ח "מהולל אקרא ה' ומן אויבי אושע" שיהושפט אמר שירה על הישועה והנצחון עוד לפני המלחמה וכן מפרש שם רש"י שכן היה אומר דוד שירה קודם הישועה מכח בטחונו בישועת ה'.

ובספר קדושת הלוי פרשת בשלח מביא דברי רש"י וכתב "ולכן אם אדם בטוח בה' שיעשה לו כל צרכיו, גם למעלה ממלאין לו כל משאלותיו, אבל אם אדם דואג תמיד על פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו אזי גם למעלה יחסר פרנסתו. ולכן אשרי איש שלא ישכח ושם בטחונו בה' כי אז ה' מכין פרנסתו, כמו שהוא בטוח בה' הא-ל נותן לו כל צורכו" עכ"ל.

א) וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן בָּאוּ בְנֵי מוֹאָב וּבְנֵי עַמּוֹן וְעַמְּהָם
מִהָעַמּוֹנִים עַל יְהוֹשָׁפָט לְמִלְחָמָה:

ב) וַיָּבֹאוּ וַיִּגְדּוּ לַיהוֹשָׁפָט לֵאמֹר בָּא עֲלֵינוּ הַמּוֹן רַב מֵעֶבֶר
לָיָם מֵאֲרָם וְהֵנָּם בְּחֻצּוֹן תִּמְרָה הִיא עֵין גְּדִי:

הירא והחרד מבשר ודם, הוא מסבב מוקש ומכשול לנפשו,
ומביא עליו צרה אע"פ שלא היתה ראויה לבוא עליו.
(רבנו בחיי, דברים י"א כה)

פניני
בטחון

- א) וַיֵּרָא וַיִּתֵּן יְהוֹשֻׁפֶט אֶת פָּנָיו לְדָרוֹשׁ לֵי יְיָ וַיִּקְרָא צוֹם עַל כָּל יִהוּדָה:
- ד) וַיִּקְבְּצוּ יִהוּדָה לְבַקֵּשׁ מֵי יָם מִכָּל עָרֵי יִהוּדָה בָּאוּ לְבַקֵּשׁ אֶת יְיָ:
- ה) וַיַּעֲמֵד יְהוֹשֻׁפֶט בְּקֶהֱל יִהוּדָה וּירוּשָׁלַם בְּבֵית יְיָ לִפְנֵי הַחֲצַר הַחֲדָשָׁה:
- ו) וַיֹּאמֶר יְיָ אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ הֲלֹא אַתָּה הוּא אֱלֹהִים בְּשֵׁמִים וְאַתָּה מוֹשֵׁל בְּכָל מַמְלָכוֹת הַגּוֹיִם וּבִידָה כַּח וּגְבוּרָה וְאִיו עֲמֹה לְהִתְיַצֵּב:
- ז) הֲלֹא אַתָּה אֱלֹהֵינוּ הוֹרֵשֶׁת אֶת יִשְׂרָאֵל הָאָרֶץ הַזֹּאת מִלִּפְנֵי עַמֹּה יִשְׂרָאֵל וְתִתְּנָה לְזֶרַע אֲבָרָהֶם אֶהְבֶּה לְעוֹלָם:
- ח) וַיֵּשְׁבוּ בָּהּ וַיִּבְנוּ לָהּ בָּהּ מִקְדָּשׁ לְשִׁמְהָ לֵאמֹר:
- ט) אִם תָּבוֹא עָלֵינוּ רָעָה חָרֵב שְׁפוּט וְדָבָר וְרָעַב נַעֲמָדָה לִפְנֵי הַבַּיִת הַזֶּה וּלְפָנֶיהָ כִּי שִׁמְהָ בְּבֵית הַזֶּה וְנִזְעַק אֵלֶיהָ מִצָּרֵתֵנוּ וְתִשְׁמַע וְתוֹשִׁיעַ:
- י) וַעֲתָה הִנֵּה בָנֵי עֲמוֹן וּמוֹאָב וְהָרָ שְׁעִיר אֲשֶׁר לֹא נִתְּתָה לְיִשְׂרָאֵל לָבוֹא בָּהֶם בְּבֹאֵם מֵאֲרָץ מִצְרָיִם כִּי סָרוּ מֵעֲלֵיהֶם וְלֹא הִשְׁמִידוּם:

(יא) וְהָיָה הֵם גַּמְלִים עָלֵינוּ לְבוֹא לְגַרְשָׁנוּ מִיְרֻשָׁתְךָ אֲשֶׁר הוֹרַשְׁתָּנוּ:

(יב) אֱלֹהֵינוּ הֲלֹא תִשְׁפֹּט בָּם כִּי אֵין בָּנוּ כַּח לַפְּנֵי הַהֶמוֹן הָרָב הַזֶּה הַבָּא עָלֵינוּ וְאַנְחָנוּ לֹא גִדַּע מִה נַעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ:

(יג) וְכָל יְהוּדָה עֹמְדִים לַפְּנֵי יי גַם טַפָּם נְשִׂיהֶם וּבְנֵיהֶם:

(יד) וַיַּחֲזִיאֵל בֶּן זְכַרְיָהוּ בֶּן בְּנֵיָה בֶּן יַעֲיָאל בֶּן מִתְנֵיָה הַלֵּוִי מִן בְּנֵי אֶסְרָף הַיִּתָּה עָלָיו רוּחַ יי בְּתוֹךְ הַקְּהָל:

(טו) וַיֹּאמֶר הַקְּשִׁיבוּ כָּל יְהוּדָה וַיֹּשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם וְהַמְּלָךְ הַיְהוֹשֻׁפֹּט כֹּה אָמַר יי לָכֶם אַתֶּם אֵל תִּירָאוּ וְאֵל תַּחַתּוּ מִפְּנֵי הַהֶמוֹן הָרָב הַזֶּה כִּי לֹא לָכֶם הַמְּלַחֲמָה כִּי לְאֱלֹהִים:

(טז) מִחֶר רְדוּ עָלֵיהֶם הַנֶּם עֲלֵימ בְּמַעֲלָה הַצִּיץ וּמִצְאָתֶם אַתֶּם בְּסוּף הַנַּחַל פְּנֵי מְדְבַר יְרוּאֵל:

(יז) לֹא לָכֶם לְהִלָּחֵם בְּזֹאת הַתִּצְבּוּ עִמְדוּ וּרְאוּ אֵת יְשׁוּעַת יי עִמָּכֶם יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם אֵל תִּירָאוּ וְאֵל תַּחַתּוּ מִחֶר צְאוּ לַפְּנֵיהֶם וַיִּי עִמָּכֶם:

זה הוא כבודי שאושיע את הבוטחים בי.

(רש"י תהילים נ ט"ו)

פניני
בטחון

(יח) וַיִּקַּד יְהוֹשֻׁפֵּט אַפִּים אֲרָצָה וְכָל יְהוּדָה וַיֵּשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם
נִפְּלוּ לִפְנֵי יְהוָה לְהִשְׁתַּחֲוֹת לַיְי:

(ט) וַיִּקְמוּ הַלְוִיִּם מִן בְּנֵי הַקְּהָתִים וּמִן בְּנֵי הַקְּרֹחִים לְהַלֵּל
לַיְי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּקוֹל גָּדוֹל לְמַעַלָּה:

(כ) וַיִּשְׁפִּימוּ בַבֶּקֶר וַיֵּצְאוּ לְמִדְבַּר תְּקוּעַ וּבִצְאָתָם עָמַד
יְהוֹשֻׁפֵּט וַיֹּאמֶר שְׂמַעוּנִי יְהוּדָה וַיֵּשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם הָאֲמִינוּ
בְּיְי אֱלֹהֵיכֶם וְתִאֱמַנּוּ הָאֲמִינוּ בְּנְבִיאָיו וְהִצְלִיחוּ:

(כא) וַיִּנְעֹץ אֶל הָעָם וַיַּעֲמַד מְשֻׁרְרִים לַיְי וּמַהֲלָלִים לְהַדְרֹת
קִדְשׁ בִּצְאָת לִפְנֵי הַחֲלוּץ וְאֲמָרִים הוֹדוּ לַיְי כִּי לְעוֹלָם
חֲסִדוֹ:

(כב) וּבַעַת הַחֲלוּ בְרָנָה וְתִהְיֶה נִתֵּן יְי מְאָרְבִּים עַל בְּנֵי עַמּוֹן
וּמוֹאָב וְהָרַ שְׁעִיר הַבָּאִים לְיְהוּדָה וַיִּנְגַּפוּ:

(כג) וַיַּעֲמְדוּ בְנֵי עַמּוֹן וּמוֹאָב עַל יֵשְׁבֵי הָרַ שְׁעִיר לְהַחְרִים
וּלְהַשְׁמִיד וּכְכֹלֹתָם בְּיוֹשְׁבֵי שְׁעִיר עָזְרוּ אִישׁ בְּרַעְיוֹ
לְמִשְׁחִית:

(כד) וַיְהוּדָה בָּא עַל הַמְּצַפָּה לְמִדְבַּר וַיִּפְּנוּ אֶל הַהַמּוֹן וְהָנָם
פְּגָרִים נִפְּלִים אֲרָצָה וְאִין פְּלִיטָה:

(כה) וַיָּבֵא יְהוֹשֻׁפֵּט וַעֲמוֹ לְבֹז אֶת שְׁלָלָם וַיִּמְצְאוּ בָהֶם לָרֵב
וּרְכוּשׁ וּפְגָרִים וְכָלִי חֲמֹדוֹת וַיִּנְצְלוּ לָהֶם לְאִין מִשָּׂא
וַיְהִיו יָמִים שְׁלוֹשָׁה בְּזָזִים אֶת הַשְּׁלָל כִּי רַב הוּא:

(כו) וּבַיּוֹם הָרַבְעִי נִקְהָלוּ לְעַמֶּק בְּרָכָה כִּי שָׁם בְּרָכוּ אֶת
יְיָ עַל כֵּן קָרְאוּ אֶת שֵׁם הַמְּקוֹם הַהוּא עַמֶּק בְּרָכָה עַד
הַיּוֹם:

(כז) וַיָּשׁוּבוּ כָּל אִישׁ יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם וַיהוֹשֻׁפָט בְּרֵאשֵׁם לְשׁוּב
אֶל יְרוּשָׁלַם בְּשִׁמְחָה כִּי שָׁמְחָם יְיָ מֵאוֹיְבֵיהֶם:

(כח) וַיָּבֹאוּ יְרוּשָׁלַם בְּנִבְלִים וּבְכַנְרֹת וּבְחִצְצֹרוֹת אֶל בַּיִת יְיָ:

(כט) וַיְהִי פֶחַד אֱלֹהִים עַל כָּל מַמְלָכוֹת הָאָרְצוֹת בְּשִׁמְעָם כִּי
נִלְחַם יְיָ עִם אוֹיְבֵי יִשְׂרָאֵל:

(ל) וַתִּשְׁקֹט מַלְכוּת יְהוֹשֻׁפָט וַיִּנָּח לוֹ אֱלֹהָיו מִסָּבִיב:

פסוקי הודיה

אֹדָה יְיָ בְּכָל לְבָבִי אֲסַפְּרָה כָּל נִפְלְאוֹתֶיהָ:

(תהילים ט ב)

"אודה ה' בכל לבי: על העבר, כבר ביאר בחוה"ל (שער העבודה) שהטעם אשר יקשה להאדם להודות לה' חסדו הוא מפני שבעת שבא להודות על העבר דברי פיו דברי מודה וכוונתו כוונת מבקש, שבלבו יבקש שיוסיף ה' להיטיב עימו בעתיד ואם כן אין הודאתו שלמה, כי בלבו מדמה שהטובות שקבל לא יספיקו עדיין ורוצה שיוסיף לו עליהם, אבל אנוכי אודה בכל לבי ולא יעלה בלבי כוונת מבקש, אספרה כל נפלאותיך: לא כדרך בני אדם שלא יספרו רק

נסים גלויים אבל הדברים שיראו למו סבות טבעיים יתלו בטבע ובמקרה, אבל אנוכי נפקחו עיני לדעת שגם דרכי הטבע המה נפלאות תמים דעים" (מלבי"ם).

**וְאֶנְחֵנוּ עִמָּהּ וְצֵאן מְרַעֲיָתָהּ נוֹדָה לָּהּ
לְעוֹלָם לְדוֹר וָדוֹר נִסְפָּר תְּהִלָּתָהּ:** (תהילים עט יג)

ואנחנו נודה לך לעולם ויתקדש שמך, בין ע"י הודאה על הטוב, בין ע"י ההילול שהוא ספור שבחך (מלבי"ם).

טוֹב יְיָ לְכָל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו:

(תהילים קמה ט)

טוב ה' לרעים ולטובים ואף לרשעים שחושב מחשבות להחזירם בתשובה ורחמיו אפילו על כל הבריות שבעולם אפילו למיני חיות ובהמות ועופות (מלבי"ם, רד"ק, מצודות).

**פִּי יִסְפָּר צְדָקָתָהּ כָּל הַיּוֹם תְּשׁוּעָתָהּ כִּי לֹא
יִדְעָתִי סִפְרוֹת:** (תהילים עא טו)

פי יספר צדקתך שעשית לאחרים ועמי לא ידעתי מספר הצדקות והתשועות לומר ואגמור לספר אותם כל היום כי מציאותי וקיומי כל רגע הוא נס חדש לא על פי הטבע (רש"י, מלבי"ם, מצודות).

שבטת: יחשוב התפילה בליבו בלבד ולא יוציא מפיו

תפילה לאחר אמירת הפסוקים

(ע"פ דברי רבינו יונה משלי ג כו)

רבון העולמים אל אחד יחיד ומיוחד, ידענו עם לבבנו כי הכל בידך, ובידך לשנות הטבעים ולהחליף המזל, ואין לך מעצור מלהושיע ברב או במעט, וגם כי צרה קרובה ישועתך לבא קרובה כי אתה כל יכול ולא יבצר ממך מאומה, ואתה רב להושיע מכל צרה וישועתך כהרף עין. על כן נקוה לישועתך כל היום, ולא נבוש כי כך בטחנו ועל חסדך הגדול באמת נשעננו, יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך, הראנו ה' חסדך וישעך תתן לנו, ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך אשירה לה' כי גמל עלי, הנה אל ישועתי אבטח ולא אפחד כי עזי וזמרת יהי יי ויהי לי לישועה.

לישועתך קיויתי ה'

יפרט בקשותיו, "וידע ויכיר האדם כי אין מי שיכול לתת את שאלתו ולעשות את בקשתו אלא הוא יתברך, כי הוא ברא את העולם ולו נתכנו עלילות, וכי הוא מוריש ומעשיר משפיל אף מרומם, ואומר ועושה וגוזר ומקיים. (בית אלוקים למבי"ט שער התפילה פרק שני)

באורים קצרים במידת הבטחון

מהי מדרגת הביטחון

כאשר אדם נמצא במצב שלפי דרך הטבע הוא בבעיה והוא קובע בליבו את האמת הידועה! שאין לפניו שום בעייה בדרך הטבע, רק הכל מאיתו יתברך, ואין מעצור לה' יתברך להושיעו, ולהכין סיבות חדשות שיחליפו את כל הנתונים הקיימים, ואמונה זו מפיגה לו את הפחד! ונותנת לו אומץ להאמין באפשרות ההצלה, הוא נמצא במדרגת הביטחון (חזו"א אמונה וביטחון).

כאשר נמצא במצב של חשיכה מוחלטת, ואינו רואה בעיניו כל תקווה, למרות זאת חייב להיות בטוח כאילו הישועה נמצאת, כי מהות הביטחון היא שאינו נשען על פרטים, אלא בוטח בהשי"ת שהוא כל יכול ואין לו מעצור להושיע בכל המצבים (אור יחזקאל אמונה קכו).

אם תמיד תולה בטחוני בהשי"ת, בין במלאכת רשות בין במצווה, הרי שכר הביטחון הוא לתועלת גדולה, ומלבד שכר הביטחון אשר הוא גדול מעל השמים, תהיה לך הצלחה במעשיך אשר זכרת בו את השי"ת (רבינו יונה)

היצר מטריח עצמו בזמן צער ויסורים ח"ו ליקח מהאדם מידת בטחונו בה', ואמר הבעל שם טוב הקדוש שצריך מאוד לבקש רחמים שהקב"ה לא יקח ממנו מידת בטחונו ואז יראה פלאות בעזרת ה', כי אצל התפילה בודקין מן השמים אם הוא ראוי, מה שאין כן בבטחון

כתיב (תהילים ל"ב) **והבוטח בה' חסד יסובבו ואמרו חז"ל** (ילקוט תהילים תשי"ט) **אפילו רשע ובוטח בה' חסד יסובבו.**

זוה כלל בדוק ומנוסה, כשאדם מתגברת עליו איזו חולשה, או כאשר הרופאים מייאשים אותו אשר זו דרכם לייאש את החולה, לומר לו שאין סיכוי לקום מחולי זה, ופירש הבעש"ט את הפסוק "ישלח דברו וירפאם וימלט משחיתותם" שה' ימלט מה שהמה משחיתים, שהרי אמרו חז"ל "רפא ירפא" מכאן שניתנה רשות לרופא לרפא אבל לא לייאש. במקרה זה, אם יחזק ליבו בביטחון בה' לא יוכל לשלוט בו שום דבר רע. ואני הכותב בעצמי בחנתי פעמים רבות, הבהילו אותי בכל מיני פחדים ולא האמנתי לדבריהם כלל, ושמתי בטחוני בה' הטוב וראיתי כמה פעמים פלאות גדולות עכת"ד השומר אמונים.

ובוודאי שאין כוונתו שאם אדם נמצא בשעת צרה או חולי ר"ל שאין לו להתפלל לה' - אלא שצריך להתפלל מתוך ביטחון, כמו שכתב בספר המספיק לעובדי ה' (רבינו אברהם בן הרמבם זצ"ל) פרק הביטחון וזה ת"ד : הנמצא בשעת סכנת נפשות - כגון מחלה, או מלחמה, או רעידת אדמה וכדו' - דרך הביטחון היא שיבטח בה' שיציל אותו מן הצרות, כמו שהבטיח השי"ת בתהילים פרק צ"א "אמר לה' מחסי ומצודתי אלוקי אבטח בו" - ובזכות הביטחון השי"ת יציל אותו מהצרות, כמ"ש "כי בי חשק ואפלטוהו אשגבהו כי ידע שמי". וצריך הבוטח לחזק בטחונו על ידי תפילה ובקשה

ותדע כמה גדולה מעלת הביטחון שכל הבוטח בהשי"ת ברוך הוא, מלאכי חסד סובבים אותו ומגינים בעדו מכל פגעים רבים כמו שכתוב "הבוטח בה' חסד יסובבו". וכדאי מידת הביטחון להיות שכר גדול עבור הביטחון עכ"ל.
(קו הישר פרק ח)

**פניני
בטחון**

ותחינה. וזהו חיוב מן התורה להתפלל בשעת צרה, וצריך לדעת שבוטח הוא בהשי"ת שיציל אותו מן הצרות וחיצוניותו מחזקת את פנימיותו ע"י תפילות ותחנונים ובקשת רחמים, ואז מתחזק הוא בביטחון עכת"ד ספר המספיק בנו של הרמב"ם.

המקווה השי"ת עימו ועי"ז יוצא מכל הצרות

והאיש השלם בהשגתו אשר לא יסיר שכלו מה' תמיד, תהיה ההשגחה בו תמיד, ואם היפנות מחשבת האדם בהשיגו השי"ת בדרכים האמיתיים, ושמחתו במה שהשיג, אי אפשר שיקרה אז לאיש ההוא מין ממיני הרעות כי הוא עם ה' וה' עימו (מורה נבוכים חלק ג' נא).

"ובכח התקוה יוצא מן הצרה" שענין הביטחון הוא קרבה להשם יתברך שזוכה אליה הבוטח ועל ידי זה הוא ממשיך אליו את הנהגת השי"ת שעימו אנוכי בצרה, ובאופן שהשי"ת גם מוכרח לצאת מן הצרה, ולא רק להיות עימו בצרתו, כי מידת הביטחון היא למעלה מכל מהלכי המשפט והדין. וזה סוד הסגולה הנפלאה של נפש החיים שכיוון שמאמין ובוטח באין עוד מלבדו לגמרי אז הנהגה זו נמצאת איתו בתוך הצרה ועל ידי זה יוצא ממנה. ולכן הביטחון הוא הסיבה לניסים כגמול ושכר על שבטח בישועת השם יתברך ולכן נעשים איתו ניסים, וככל שיעלה יותר בשלמות חוזק בטחונו בהשם כן יזכה יותר להארת השי"ת עליו, וכפי גודל התקוה ואומץ הלב בתוחלת לחסדי השם יתברך וישועתו באותה מידה התעלה במדרגתו ורבו הסיכויים לישועת השם. לכן ראוי לאדם שיקווה אל השם שיישר לפניו דרכו, כרחמיו וכרוב חסדיו, שיצילנו מן הדבר שהוא רע אליו ויתן לו מה שהוא טוב ונאות לו, ולא יתיאש מלקוות אל ה' בכל מעשיו, כי השגחת ה' תמשך תמיד על המיחלים אליו מצד החסד, ויחשוב בלבו כי אין מעכב ביד השם מלתת את

שאלתו ולעשות את בקשתו, כי יכולתו היא בלי תכלית ויש לאל ידו להוציא מצרה לרווחה כרחמיו וכרוב חסדיו שהם בלי תכלית. ובזה יוסיף לקוות אל ה'. אולם כוונת המקווה תושלם עם התפילה, וכשיתפלל האדם על הדבר המקווה יורה שהתקווה והביטחון שלמים ואמיתיים ובזה יוכל לקבל בקשתו (שפתי חיים מידות ועבודת השם תקצ"ט).

ביד ה' לשנות הטבעים ולהחליף המזל כהרף עין

כתב רבינו יונה: שעניין הבטחון שיידע עם לבבו כי הכל בידי שמים, ובידו לשנות הטבעים ולהחליף המזל, ו"אין לה' מעצור להושיע ברב ובמעט" (שמואל א יד, ב), וגם כי צרה קרובה, ישועתו לבוא קרובה, כי כל יוכל ולא יבצר מזימה (מחשבה), ויבטח בה' יתברך בכל צרה וחשכה, וידע באמת כי הוא רב להושיע מכל צרה וישועתו קרובה כהרף עין, על כן יקוה לישועתו גם אם חרב מונחת על צואר האדם כענין שנאמר: "הן יקטלני לו איחל" (איוב יג טו) ויידע כי השי"ת רב להושיע שנאמר "בטחו בו בכל עת", (תהילים ס"ב ט') פירוש 'בכל עת', גם בעת שהצרה קרובה כשלא ידע אדם דרך להנצל ממנה.

ויידע כי אין ביד בשר ודם להיטיב לו ולהצילו זולתי אם יגזור השם יתברך, וכי לא ביד בשר ודם להרע לו, ויידע שלו נתכנו עלילות והרבה רווח והצלה לפניו והרבה עמו פדות בשכר הביטחון שינצל מן הצרה אף על פי שהיתה קרובה לבוא עליו שנאמר "ובוטח בה'

לפי ערך שלמות הביטחון בה' ישלם לו השי"ת לפי אותה
מידה וישיג כל משאלות לבו בהרחבה
(מגן הרי"ז הלוי ספרו עה"ת עמוד נ"ג)

פניני
בטחון

ישוגב", וכפי גדולת התקוה ואומץ הלב בתוחלת תגדל מעלת הנפש גם בהיות עוונותיו גדולים ועצומים, יקווה אל רחמי השי"ת גם אם רבו העוונות, הרבה עמו פדות. וכן אם גברו עליו הצרות ונכנע מפניהם, יבטח ברחמי ה' יתברך שירחם עליו מפני צרותיו מפני הכנעתו ותקוותו אל ה' עכ"ל. (רבינו יונה משלי פרק ג' פסוק כה כו)

ע"י התקוה והצפיה להשי"ת זוכים לישועות נוספות

ישנו יסוד גדול מאוד בלימוד האמונה והביטחון, יש החושב שהמטרה בלימוד אמונה וביטחון הוא כדי שיגיע לישועה שלו, אבל בעצם המטרה של לימוד אמונה וביטחון זה להגיע להכרה **שאני נמצא בידי של הקב"ה שהוא אב רחמן עם אין סוף רחמים, כתיב (במשלי פרק י כח) "תוחלת צדיקים שמחה ותקות רשעים תאבד"** כותב רבינו יונה "אך השמחה ישיגון הצדיקים מן התוחלת, כי הם שמחים בכל עת על אשר השיגו לערוך תוחלתם לאלוקים ולשום תקותם לחסדו", **ועצם הענין שהם נשענים על השי"ת זה נותן להם תענוג ושמחה כיוון שיודעים שהם זוכים למעלות הגדולות ביותר של קרבת ה' ע"י קיווי ובטחון ועוד הם יודעים בודאי שכל הקיווי לא ילך ריקם והוא "יהיה סיבה לתועלת ולחסדים רבים ונכבדים מן הענין אשר בקשה נפשם ככתוב "והבוטח בהשם חסד יסובבנו" עכ"ל רבינו יונה (משלי פרק י כח).**

התקוה להשי"ת היא רק מצד החסד והרחמים

"התקוה והתוחלת הוא דבר הכרחי אל המאמין, כדי שימשך אליו החסד וכן היה דוד משבח את עצמו ואמר "אותך קיויתי כל היום" (תהילים כה ה), והתקוה היא שיקוה אל השי"ת שיושיעו על צד החסד בלבד, לא מצד שום חיוב כלל, ולא בעבור זכויות שיש בו. ואמרו חז"ל (שבת לא א) שבתחילת דינו של אדם אומרים לו: ציפית לישועה? וזו היא ישועת כלל האומה וגם שיקוה אל ה', שיישר לפניו דרכו ברחמיו וברוב חסדיו ויצילהו מן הדבר שהוא רע ויבחר לו מה שהוא טוב ונאות לו, ויידע וישכיל כי אין מעכב ביד ה' לתת את שאלתו ולעשות את בקשתו, כי יכולתו בלי תכלית ויש לאל ידו להוציאו מצרה לרוחה ברחמיו וברוב חסדיו שהם בלי תכלית. וכן כתב (שם) והתוחלת אל השי"ת הוא דבר יותר מעולה מכל התהלות שאפשר שישבח האדם להשי"ת, אמר המשורר ואני תמיד איחל והוספתי על כל תהלתך, וזה יראה דבר זר מאד איך אמר שהוא יוסיף על כל תהלות ה' שנאמר מי ימלל גבורות ה' ישמיע כל תהלתו והיאך אפשר שיוכל האדם לספר תהלות ה' שהם בלי תכלית, אלא פירוש הפסוק הוא כך, כי בהיותו מיחל לה' תמיד, הוא מוסיף על כל התהלות שאפשר שיהלל האדם את השי"ת, כי התקוה והתוחלת להשי"ת מובחרת מהקרבנות כיוון שהתקווה אינה באה על חטא אלא בגדר נדבה" עכ"ל. (העיקרים מאמר רביעי פ' מז מ"ח מ"ט)

כל הבוטח ומקוה, תפילתו עולה לה' בלי שום אמצעי, לא ע"י מלאך, אלא - לישועתך קיויתי- לנוכח לא ע"י שליח, כי הוא קו הבוקע עד ה' ממש. (אוצרות הרמח"ל - דרוש בענין הקיזיו)

פניני
בטחון

שכן ארץ ורעה אמונה" (תהילים לז ג)

'רעה אמונה' מלשון מרעה, כמו שהצאן לועס במרעה בכל יום, ולא מסתפק בזמנים קבועים לאכילה, כך צריך להתעסק באמונה ולהתחזק בה מידי יום ביומו, ומי שמתרפה נחלשת אצלו האמונה ואינה שולטת עליו ומכוונת את דרכיו בשלמות ובתמידות, כמו שאמר המשגיח ר"י לוינשטיין זצ"ל שביום שאינו עוסק בחיזוק באמונה הוא מרגיש בעצמו קרירות באמונה, ומה אם המשגיח זצ"ל שעיקר דיבוריו ורוב זמנו היו מוקדשים לביאור יסודות באמונה ולהתחזקות בה, העיד על עצמו כך, אנחנו שרחוקים ממדרגתו עאכו"כ (הגה"צ רא"א דסלר זצ"ל).

בכח מחשבה טובה בורא מלאך טוב ולהיפך מלאך משחית

"שאלו ואבדון נגד ה' אף כי ליבות בני אדם" (משלי ט"ו י"א) חז"ל לומדים מפסוק זה כי לכח מחשבת האדם יש כח אדיר. המהרש"א במכות (י"ע"ב) מסביר את דברי הגמרא "בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו" "זה שלא אמר שמוליך אותו הקב"ה אלא מוליכין אותו הוא על פי מה שכתבו בכמה מקומות (ראה שם בגמרא ראיות מהתורה ומנביאים ומהכתובים) שכל מחשבה ודיבור ומעשה האדם, הנה הוא בורא לו מלאך לפי ענינו אם לטוב אם לרע וע"כ אמר בדרך שאדם רוצה לילך, שהרשות בידי האדם ממנו יתברך ב"ה שהכל בידי שמים חוץ מיראת שמים אבל כפי רצונו ודעתו של אדם מוליכין אותו אותן המלאכים הנבראים מאותו רצון ומחשבה אשר בו" עכ"ל. רואים מדבריו שאם אדם חשב מחשבה טובה הוא בורא מלאך טוב ולהיפך מלאך מקטרג ח"ו, וכן כתב האלשיך הקדוש בפרשת בהעלותך שאם לאדם יש מחשבה של עצבות הוא בורא

מלאך משחית אף והמלאך הזה הולך ומקטרג לפני ה' ואומר "פלוגי עצוב" ועד שהוא לא חוזר להיות השמחה הוא הולך ומקטרג. "אף כי ליבות בני אדם" מפרש על זה הרב משה דוד ואלי התלמיד המובהק של הרמח"ל זצוק"ל "גלוי וידוע לפניו יתברך כל מה שטמון בליבות בני אדם אם טוב אם רע, כי האלוקים יראה ללבב אין מי שיכול להסתיר מצפוננו ממנו יתברך כמו שיכול להסתירו מבני אדם, והכתוב רצה להזהיר בזה שיסיר אדם כל ההרהורים הרעים מפני שהם גלויים וידועים לפניו יתברך ועל ידיהם יהיה נבזה בענין ונמאס וגורם רעה לעצמו שהשראת הקדושה מסתלקת מעליו וטומאת המחשבה מתפשטת על כל האברים של האדם ונעשה כלי מכוער לפני הבורא עד שיסתיר פניו ממנו ויהיה מופקר לכל הצרות" עכ"ל.

מה פירוש שאדם חושב מחשבות רעות יהיה מופקר לכל הצרות. לדוגמא: אמא שיש לה בת שכבר מאורסת ומתחילה לדאוג שקשה לבת מה יהיה ואיך תסתדר, או שהיא כבר מאורסת והיא חושבת מי יודע אם השידוך הזה יצליח או לא וכד' אלו הן מחשבות רעות. שאם היו מאמינים שהכל מה' יתברך שרוצה רק את טובת האדם ולכן בראו, לא היו דואגים ומי שדואג זה כפירה בה' יתברך שהרי הוא אין סוף של רחמים ורוצה רק בטובתו של האדם ולכן בראו. לכן אומר האלשיך הקדוש שהוא בורא ע"י הדאגות מלאך משחית אף שעולה ומקטרג לפני השי"ת שפלוגי לא סומך עליו.

בטחון בה' למעשה ממרן הגראי"ל שטיינמן צוק"ל

ראש כולל התאנח באזניו, כי מאוד קשה לו להחזיק תקציבית את 120 האברכים שיש לו בכולל, עד כדי כך ששוקל ברצינות לסגור את הכולל.

החזיק רב אהרון-לייב את ידיו ועודדו בחום כדרכו, וברכו לסייעתא דשמיא, ואף אמר לו: **"תוסיף עוד 20 אברכים וה' יהיה בעזרך!"**...

לאחר כחצי שנה, נכנס אותו ראש הכולל שוב.

ר' אהרון-לייב התעניין: **"כמה אברכים יש לך?"** קרוב למאתיים אברכים... **"כיצד אתה מסתדר עם השגת הכספים?"** - שאל.

הוא השיב בשמחה ובסיפוק רב, וסיפר כי ב"ה אחרי הביקור האחרון כאן, הוקל לו, ונראה לו כי הצליח להתבסס ולעמוד על הרגליים, ר' אהרון-לייב שמח איתו יחד "ברוך ה'! לפני שיצא שאל: "מה דעתו של ראש הישיבה, האם כדאי לי להוסיף עוד אברכים ? **"לא, לא! אל תוסיף! וגם המאתיים הללו בסכנה!..."**". תמה ראש הכולל: "למדנו רבינו, לפני כחצי שנה כאשר התאוננתי שאיני יכול להחזיק את האברכים, ראש הישיבה יעץ להוסיף עשרים אברכים, ועכשיו כשב"ה התבססתי, ראש הישיבה אומר לי לא להוסיף ואף המאתיים בסכנה, מה הטעם? **"פשוט מאוד!"** הבהיר לו: **"בעבר הרגשת שאינך יכול להחזיקם, היה ברור לך שאתה נתלה אך ורק בהקב"ה, ולכן יכולת להוסיף עוד אברכים, כי לקב"ה לא חסר כסף במחסנים שלו, אבל כעת סיפרת שכבר התבססת, והיה נשמע בקולך כי נכנסה בלבך תחושת הקלה שהנך מסתדר לבד, כיון שכך אתה כבר בסכנה גם על האברכים הקיימים..."**

מחשבת האדם לטובה - מפעילה את מידת הרחמים

הספורנו כותב בפרשת מסעי שהתורה כתבה על המסעות כדי להזכיר זכות הבטחון של כלל ישראל. כמו שכתוב זכרתי לך חסד נעורייך וכו'. רואים שהשי"ת רוצה להזכיר לנו שהצלחנו לבטוח בו, ולסמוך עליו. והקב"ה מחשיב את הבטחון שלנו כזכות גדולה! רבינו בחיי כתב שיש טעם למה נמנו המסעות בשמותם, כדי להודיענו כי הכל תלוי במחשבתם של ישראל בהקב"ה. "כשהיו זכאים ועושים רצון השם והיו נוסעים במחשבתם באותן המסעות ממחשבה רעה לטובה היתה מדת הרחמים שעליהם מרחמת ומגינה עליהם ולכן כתוב יחנו בהר שפר ויחנו במתקה, וכשהיו חוטאים ונוסעים ממחשבה טובה לרעה היתה מדת הדין מתוחה כנגדם להענישם ולכן כתוב ויחנו בדפקה ויחנו במרה ויחנו בחרדה. בארו לנו בזה כי כשהיו מתלוננים במסעות מסיעים מחשבתם ומשנים אותה היו המדות הולכות עמהם יומם ולילה ופועלות בהם הן לטוב הן לרע" עכ"ל. ובבעש"ט על התורה כתב שהמ"ב מסעות נמצאים אצל כל אדם במשך ימי חייו. וכל חניה זה אופן אחר של נסיון. יש ימים של הצלחה, ויש ימים של קשיים, ואנחנו צרכים לעבור את כולם בעזרתו יתברך ובסוף נראה איך כל הנסיונות עזרו לנו לבנות את עצמנו ולהתקרב אליו יתברך.

כל שלב בחייך יהיה כפי מחשבתך עליו

לפי המבואר מדברי רבינו בחיי והבעש"ט, נמצא שכל מצב בחייך, כגון שאתה מגיע לנישואי ילדיך, ואינך יודע מאין יבוא עזרי, הכל תלוי במחשבותך - אם תיסע עם מחשבה טובה ותדע שהשי"ת אתך וידאג לכל מחסורך, אז תראה שמדת הרחמים פרושה עליך! וזוהי הדרך המובחרת ביותר לעבור את כל ניסיונותיך!!

בכל מחשבה וחיזוק בביטחון מקיים מצות עשה דאורייתא

כתב ה"בית לוי" מאמר הביטחון "ואחרי שיתברר להאדם כי אין ראוי לו לבטוח בשום בריה, יראה לשום בטחונו בו יתברך, כי הוא אחד מהמצוות שבתורה". ובשעת הדין שואלים את האדם ציפית לישועה?, והכוונה היא ששואלים אותו אם חיכה לישועה ולא נתיאש ממנה והתחזק בבטחונו בכל פרט שנתחדש עליו" עכ"ל, מדבריו מתבאר שמצוות הביטחון היא מצוה מהתורה ולא רק מדברי קבלה, וראה גם בספר המספיק לרבי אברהם בן הרמב"ם ריש פרק ביטחון שכתב: "הביטחון בה' יתעלה ויתברך שמו הוא אחת מהמצוות התרומיות, ואפילו יסוד מיסודות התורה, ולכן לא חלק על חיובו אף אחד ממחוקקי התורה.

בספר חרדים (פרק ט כ"א) הביא מדברי רבינו יונה (ש"ג, י"ז) "מעלות רבות נמסרו לנו במצות עשה,.... "ומעלת שלמות הביטחון בו יתברך, שנאמר "תמים תהיה עם ה' אלוקיך", (דברים יח, יג) וכן כתב הרמב"ן שזו מצות עשה שנאמין כי הכל ביד ה' כפי התקרבונו לעבודתו, שממנה נלמד דמצוה לבטוח בו יתברך בכל לב בכל עניני העולם כמפורש בקבלה ברוך הגבר אשר יבטח בה', וכתוב בטחו בו בכל עת, וכתוב ובטח אל ה' בכל לבך, (מגילת תרי"ג לרבינו יונה שער ג אות י"ז, ולהגאון ור"ש בן גבירול וסמ"ק ועוד רבים ממוני המצוות).

ולכן בכל עת שבוטח בה' ומאמין בכל ליבו כי הכל מאיתו יתברך מקיים בזה מצוה, ועליו להתבונן בכך ולכוון: **הריני מכוין לקיים מצות ביטחון בהשם כאשר צווה השם**

התקוה לישועת ה' גם למי שאינו ראוי

לכל אחד מאתנו, כל אחד כפי טבעו או דרגתו, ישנו חשש מלקוות לישועה, כאשר בדרך הטבע נראת הישועה רחוקה. ולפעמים מעדיפים להשלים עם הגזירה ולקבל אותה באמונה שהכל לטובה. ומה באמת מונע לקוות להשי"ת שיושיענו, וכי איננו מאמינים ביכולתו? חלילה! ודאי שכולנו מאמינים בני מאמינים. וכיון שכן, מה מונע מאתנו לקוות לישועתו? אפשר שהסיבה היא, המחשבה שאיננו ראויים לישועה כיוון שחטאנו, אבל בדברי רבותנו מפורש שהתקוה והבטחון הם גם למי שיש בידו עוונות. כמו שכתב הרמב"ן (בספר האמונה והבטחון) ע"פ המדרש שכותב שהבוטח בה' חסד יסובבנו "אפילו רשע ובוטח בה' חסד יסובבנו", ורבינו יונה (משלי) כתב, "והתקוה אצולה מן הבטחון כי גם בהיות עוונותינו רבים ועצומים יקוה אל רחמי השי"ת וכו' כי חסדי השי"ת יתרים על כל עוון ומרחם על כל הנכנע ומבקש רחמיו". ובספר העקרים (ד, מז) כתב וז"ל: "התקוה והתוחלת הוא דבר הכרחי אל המאמין כדי שימשך אליו החסד הנמשך אל הבטחון... ותקות החסד היא היותר משובחת שבכלן, אלא שאין המקוה בטוח כל כך שינתן לו כלבבו כל אשר תשאל נפשו, כי להיותו משער בעצמו שאינו במדרגה שיעשה עמו חסד חנם, וחושב שלא ירצה האדון לתת שאלתו, ובעבור זה אינו מקוה כראוי, שאם היה מקוה כראוי לא היה החסד נמנע מצד השם יתברך, כי תמיד הוא רוצה להשפיע למקוה כראוי, ועל זה אמר הכתוב "רוצה ה' את יראיו את המיחלים לחסדו" (תהילים קמ"ז י"א). ולזה מבואר כי אם נמנע הגעת החסד הוא בגלל שאין התקוה כראוי, ע"כ. (רמב"ן, ספר העיקרים)

בשעת צרה צריך לקוות לישועת ה'

ויש החושבים בלבם מה לי לקוות, הלא השי"ת יודע מה טוב לי יותר ממה שאני יודע, וא"כ ודאי השי"ת עושה לי את הטוב בעבורי ומה לי לקוות לדבר שאולי אינו טוב לי, מוטב שאקבל גזירת הבורא באהבה. אמנם כאשר נדע שמצווים אנו לקוות לישועה, שוב אין לשום מחשבות ותהיות, על חובתינו לקוות ולבטוח בה'. וזה לשון רבינו יונה בספרו שערי תשובה (ג, לא) "כי תאמר בלבבך רבים הגויים האלה ממני איכה אוכל להורישים, לא תירא מהם" (דברים ז, יז) **"הוזהרנו בזה, שאם יראה האדם כי צרה קרובה, תהיה ישועת ה' בלבבו ויבטח עליה"**. כי ה' יתברך מתאוה לשמוע את קולנו ולכן מעוררנו ע"י שלוחיו שהם היסורים כדי שנזעק אליו וישיענו, וח"ו שלא נקשה עורפינו או נתעצל מלעשות זאת מתוך תירוץ שכנראה זה הטוב בעבורינו. (רבינו יונה)

המתלונן על מצבו בורא מלאך מקטרג על האדם

ויהי העם כמתאוננים רע באזני ה' וישמע ה' ויחר אפו וגו'. כתב האלשיך הקדוש וז"ל: כן היתה עליהם אז למשא עבודת ה' ועמל התורה, על כן היו עושים מצוות ה' בעצבון כמתאוננים, כקצים בעבודתו יתברך, אך לא הוציאו בפיהם מלים. כי בושו מקונם יתברך וממשה רבם. והוא עוון כמאמר הכתוב (דברים כח מז) תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב. וזהו מה שכתוב "הרע באזני ה'", כי הרע עשו במחשבתם אבל נשמע לאזניו יתברך. על דרך אמרם הסירו רוע מעללכם מנגד עיני והוא - הסירו את השטן הוא הרוע שנעשה במעללכם מלקטרג נגד עיני. וזה לא היה יודע משה שלא ראה ללבב. אך וישמע ה' ויחר אפו. שאף הוא אחד מהמלאכים המשחיתים. לעשות פורענות על ידו. עכת"ד למדנו

מדברי האלשיך הקדוש שאדם גם אם לא מוציא בפיו מילים של התלוננות על מצבו ישתדל שגם במחשבתו לא יתלונן על מצבו שבזה הוא בורא רח"ל מלאך מקטרג ח"ו. (תורת משה במדבר פרק י"א א)

מדת העצבות מזיקה לגוף וכמה מחלות נגרמות על ידה

פעמים אדם נמצא בנסיון חינוך ילדים שידוכים מחלה וכדו', וכשלא רואה הצלחה נכנס לעצבות, שגורמת לו למחלות ואומר לעצמו, מחלות אלו נגרמות ע"י הקב"ה, והוא אינו יודע שהוא גרם זאת לעצמו. ועל זה כתב הבן איש חי צוק"ל בספרו אדרת אליהו פרשת ויקהל (עמ' עב) "דע לך ידידי כי מדת העצבות מלבד שהיא צער לנפש הנה גם היא צער הגוף ומזיקה לגוף מאוד וכמה חולאים רעים ימשכו ממנה ב"מ. **והנה מכה זו של מדת העצבון היא מעשה ידי האדם** והכוונה שכל מכה שתבוא על האדם ודאי היא גזירה מן השמים שאין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזים עליו מלמעלה וא"כ הכל נגזר מן השמים. אבל העצבון שיהיה לאדם זה האדם הוא שהביאו בידו על עצמו ומן השמים לא גזרו עליו שתהיה לו המכה הזו בגלל שהעיצבון הוא דבר מגונה ושנאווי לפני הקב"ה. ויידע האדם שאפילו על עונותיו אין ראוי להיות עצוב הרבה ואם מן השמים יגזרו על האדם יסורים, הנה הקב"ה רוצה שהאדם יקבל את היסורין בשמחה ובטוב לבב וא"כ איך שייך שמן השמים יגזרו עליו עצבות מאחר שצריך להיות מקבל גם יסוריו בשמחה. וזה הוא נסיון שעושים לאדם תמיד לראות אם מקבל את כל היסורין הבאים עליו בשמחה או לא, ואם כן לא יכול להיות שיגזרו עליו עצבון. ועוד עיקר העצבות שיש לאדם על פי רוב היא מחוסר אמונה, שאם היתה לאדם אמונה ובטחון בהשי"ת כראוי ודאי לא יבוא לידי עצבות. א"כ איך שייך שתהיה מדת העצבון גזירה מן השמים ומוכרח להגיד שהיא מעשה ידי האדם כלומר הוא עצמו הפועל והמביא עליו מכה" עכ"ל.

בספר אורחות יושר למרן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל ערך פחד ודאגה, כתב שהדאגות מזיקות לגוף וגורמות לכל מיני מחלות רח"ל, וכל זה בא ממיעוט האמונה, שאם היה מאמין באמונה שלמה שהכל בא מהקב"ה, ואין אדם נוקף אצבעו למטה אלא אם כן מכריזים עליו מלמעלה, אז לא היה דואג כלל. ויש להתפלל להקב"ה שיהא הכל טוב ולא יותר, ושיבחו חז"ל בגמרא (תענית דף כב) אנשים ששמחים תמיד ומשמחים אחרים, ואמרו שהם בני העולם הבא עכת"ד האורחות יושר.

המתלונן על מצבו מעכב תפילותיו מלהתקבל

הכלי יקר מפרש את הפסוק ויאמר ה' ראה ראיתי את עני עמי וגו', - רצה הקב"ה ליתן טעם למושה למה עזבם זמן רב כזה (מאה ועשרים שנה) ואחר עד עתה מלראות בצרתם, אע"פ שהיו צועקים אליו שיושיעם והוא לא ענה להם כיוון שכל הצעקות שהיו להם עד היום לא היו של תחינה ובקשה אלא צעקות של תלונות והם לא בקשו והתחננו לפני ה', והם לא יודעים שאמרתי ליעקב אביהם אנוכי ארד עמך ואעלך, דהיינו שאני מכניס אותך לצרה כוונתי שלא תשאר בצרה אלא שתכנס לנסיון ואני הוציא אותך מהצרה ע"י שתתחנן ותתפלל אלי בלב שלם ועתה ראיתי, עכשיו אני רואה שהם מתפללים אלי בלב שלם תכף אשמע לתפילתם כך דרכי שעוד הם מדברים ואני אשמע. גלמד מוסר השכל מדברי הכלי יקר שכל הנסיונות שהאדם עובר תכלית הצרה והנסיון הוא כדי שירגיש את הצורך להתפלל אל ה' בלב שלם ולא להתאונן ולהתלונן ולהיות בעצבות ויכול להגיע לזה רק על ידי חיזוק באמונה ובטחון. (שמות ג' כלי יקר)

התפילה מבטאת אמונה ובטחון

תפילה מתוך שמחה

מובא בספר נפש שמשון (עמ' כו) בשם האריז"ל בזה"ל: "אסור לאדם להתפלל תפילתו בעצבון, ואם נעשה כך אין נפשו יכול לקבל האור העליון הנמשך עליו בעת התפילה. אמנם בעת שמתוודה הוידוי ומפרט חטאיו, אז טוב להתעצב בלבד, אבל בשאר התפילה נמשך לו נזק גדול ע"י עצבותו וכו', אמנם תהיה בשמחה יתרה וגדולה ככל האפשר, כדמיון העבד המשמש את רבו בשמחה יתרה, ואם משמשו בעצבות - עבודתו נמאסת לפניו. וכמעט שעיקר המעלה והשלמות להשגת רוח"ק תלויה בדבר זה, ואל תבזו לענין זה כי שכרו גדול מאוד" (שעה"כ בהקדמה). זהו יסוד גדול ישנן הרבה מחשבות שאינן טובות לתפילה, ואם אדם חושב עליהן בשעה שהוא מתפלל, הן מזיקות, ואף פוגמות במעלת התפילה שלו וביופיה. אך ישנו דבר אחד שממש פוסל את התפילה: עצבות! תפילה מתוך עצבות היא תפילה פסולה! עכ"ד הרב פינקוס זצ"ל.

מידת הבטחון נקנית בפניה ודיבור אל השי"ת

מובא בספרים הקדושים שכאשר יש לאדם מחשבות טובות והתעוררות הלב להתחזק ולהשתפר, מוטל עליו החיוב להתפיס מיד את המחשבה במעשה טוב. כך גם במעלת הביטחון, כדי שתהיה קנויה לאדם, לא די בידיעת עניניה והבנתה בשכל, ואף לא די בהשקפה ברורה בלב, אלא צריך ליישם אותה

במעשה. אחד הבטויים המעשיים המרכזיים הוא ע"י הפנייה אל ה' בדיבור בתפילה. כאשר אדם אומר בפה מלא אל השי"ת, רק אתה יכול לתת לי את משאלותי, ולא המעשה שאני הולך לעשות הוא הסיבה להצלחה, לכן אני פונה אליך שתיענה לבקשתי, ותצליח את דרכי. כך קונים את מעלת הביטחון לא רק במחשבה ובהשקפה גרידא אלא במעשה ובפועל ממש (שפתי חיים ועד ט"ז).

בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך

"בכל דרכיך דעהו" (משלי ג,ו) רבינו יונה מפרש את זה על מידת הביטחון, היינו בכל הדרכים והמעשים שאתה עושה תדע ותכיר את הקב"ה שהוא הפועל והעושה, ולכן רק אליו צריך לפנות, ולקוות אליו שהוא יצליח את דרכך, וכך כתב: **"בכל פועל אשר תבקש לעשות, זכור את השי"ת וקוה אליו להצליחך בו, ותלה בו בטחונך והשב אליו לבך"**, היינו לקניית מעלת הביטחון, לא מספיקה הידיעה השכלית שתהיה לנו השקפה נכונה בסוגיית הביטחון, אלא בין במעשה גדול כמו להפליג בספינה, או לצאת בשירה בים וכדו', וכן במעשה קטן כגון ללכת למקום קרוב לחנות וכדו' יחשוב ויבין שצריך הוא סייעתא דשמיא לכן העצה כדי שיגיע למדרגה של התחזקות בביטחון גם בפעולות היומיומיות היא שלפני כל צעד שהולך לעשות, יחשוב ואפילו ידבר אל הקב"ה - כגון כשהולך ללמוד בכלל יאמר אל ה' עזור לי שאצליח ללמוד טוב בלי שום מפריעים, או בלכתו לקנות אפילו דבר פשוט יאמר: השי"ת היה נא מצליח את דרכי שאקנה את מבוקשי. או כשהולך לעשות איזה עסק או פעולה יאמר **"אני הולך לעשות עסק זה ברשות השי"ת"**, והמרגיל את עצמו בתפילה זו, לבד שמקיים מצות ביטחון, זוכה להשגחת ה' מיוחדת (שפתי חיים מידות ביטחון עמ' תקפט)

בכל פעולה יאמר: "אעשה זה אם ירצה השם"

כתב השל"ה שער האותיות אות אל"ף אמת ואמונה "ובכלל דביקות האמונה, שיאמר על כל פעולה שרוצה לעשות, אפילו לזמן קרוב, **"אעשה זה אם ירצה השם"**, הן לדבר גדול או דבר קטן. וסימנך "עצת השם היא תקום" (משלי יט, כא), וכן אם ירצה לעשות איזה משא ומתן, כגון לקנות או למכור איזה סחורה, יאמר: **אני בוטח בה', ומקווה אליו בזו הסיבה ישלח לי השם יתברך מזונותי וצרכי, ויידע כי עסק זה הוא צינור שעל ידו מסבב לו השם יתברך את הקצוב לו. ומקווה בזו הסיבה ישלח לי השם יתברך מזונותי וצרכי"**, כן כתב בחובת הלבבות (שער הבטחון סופ"ג), ואם הרויח, יאמר: **הרוחתי בעזרת השם יתברך"**, כמו שכתוב (דברים ח, יח) "וזכרת את ה' אלוקיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל". וכן להיפך אם ארע לו איזה רעה או הפסד ח"ו, אל יתלה את הנזק באמצעי הלא מוצלח שנקט בו, ויחשוב שאם היה פועל ומשתדל באופן אחר לא היה מפסיד, אלא יאמר: **"מאת ה' היתה זאת מפני חטאי והוא שלוחו של מקום"** והרעה באה אלי במכוון מהשי"ת כעונש כדי להעיר את לבי לתשובה ויפשפש במידה כנגד מידה ויתקן המעות. וכן כשהולך לעשות איזה עסק יאמר: **"רבנונו של עולם בדברי קדשך כתוב לאמור** (תהילים לב י) **"והבוטח בה' חסד יסובבנו" חלוק לי מחסדך ליתן ברכה במעשה ידי בפעולה זו"**. וכל מה שיקרא לאדם, יאמין שהוא מאתו יתברך, כגון שפגע בו אדם רע וזלזל ובייש אותו, יקבל באהבה, כי השם אמר לו קלל והוא שלוחו של מקום מפני חטאיו, ככה יתנהג בכל המקרים הן טובים הן רעים, ויאמין ויאמר: **מאת ה' היתה זאת"**. וכן בכל פעולה ומלאכה שהוא עושה יהיה שם שמים שגור בפיו עכ"ל. אמירות אלו יש בכוחן להשריש בלב האומר אותם את מידת

הביטחון, כי מה המובן "אם ירצה השם"? רק אם הקב"ה רוצה שאעשה ואצליח, אז חפצי יעלה בידי, וכאשר אומרים זאת בפה, קונים את ההרגשה שהכל תלוי אך ורק בהשי"ת, וצריך לומר זאת בפה כי כאמור כך משרישים בלב ומחזקים את הביטחון למעשה, שמבינים שכל מה שאני עושה הוא רק אם השי"ת ירצה בכך ויתן לי רשות לעשות זאת (שפתי חיים).

יהיה שם שמים שגור בפיו לפני כל פעולה לדבר מצוה או רשות

"וירא אדוניו כי ה' איתו, וכל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו (בראשית ל"ט ג') כתוב במדרש תנחומא וז"ל: פוטיפר רשע היה, כיצד היה רואה שהקב"ה עמו, ומהו "כי ה' אתו"? אלא זכה יוסף הצדיק שהיה בבית פוטיפר לניסים תדירים, כיון שכל הזמן היה מדבר עם השי"ת תוך כדי עבודותיו! ועי' בתנחומא וישב אות ח': שהיה נכנס לשמשו מלחש ואומר אתה הוא בטחוני אתה הוא פטרוני, תנני לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואי ובעיני פוטיפר אדוני. ופוטיפר אומר לו, מה אתה מלחש שמא כשפים אתה עושה לי, והוא משיבו לא, אלא אני מתפלל שאמצא חן בעיניך. לפיכך כתיב "וירא אדוניו כי ה' איתו" עכ"ל המדרש תנחומא.

כתב בספר שומר אמונים (מאמר השגחה פרטית פרק כ"ג) וזת"ד: כיון שכך היתה הנהגתו של יוסף, נתקיים בו "וכל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו", כיון שביקש מה' כל דבר והודה לה' על כל דבר, היה ה' מצליח לו בכל מעשה שהיה עושה. **כך הוא בכל אדם** באשר הוא, כשיהיה שם שמים שגור בפיו, כל פעולה אשר יעשה יצליח! כי המתדבקים תמיד באמונת השגחת הבורא מושגחים הם ביותר בהשגחה פרטית, כי הקב"ה משלם מידה כנגד מידה, כמו שהוא מתבונן בהשגחת השם עליו כך השם משגיח עליו ולפעמים יותר

מהצדיק, כי הקב"ה מתנהג עם האדם כמו צל "ה' צילך" כמו שהצל עושה מה שהאדם עושה, כך השם יתברך כביכול עושה מה שהאדם עושה, אם מתנהג במידת הרחמים גם למעלה מרחמים עליו, **כך אם האדם מרגיל את עצמו שבכל פעולה שעושה מייחל לבורא, נעשים לו ניסים ונפלאות הרבה.** עכת"ד השומר אמונים

יש צורך לחזק את האמונה יום יום

בספר דרך חוקיך חלק שני מאמר א' מביא את דברי החזון איש זצ"ל "ענין האמונה לא מספיק בידיעה ובברור פעם אחת אלא יש צורך לחזק את האמונה כסדר, יום יום, ואם לאו, האמונה הפנימית ח"ו הולכת ונחלשת, הולכת ונחלשת, עד שעלול ביום אחד להגיע לפריקת עול ר"ל. ואיך מתחזקים באמונה יום יום: על ידי שמתרגלים שעל כל דבר שאדם צריך, עליו להקדים תפילה, לפנות לרבש"ע ולבקש בדיבור ממנו יתברך שמו. למשל כשתצטרך נעליים, תאמר: רבש"ע אני צריך נעליים, אנא הזמן לי מעות והזמן לי את המקום שאמצא שם את הנעלים המתאימות, וכן לאחר מכן תודה להקב"ה בפה מלא על מה שנתן לך. ובזה אתה מחזק אמונתך יום יום, מכיוון שאתה פונה אליו בכל ענייניך, עכת"ד החזון איש זצ"ל.

ננסה גם אנחנו כמה שיותר, לדבר עם השי"ת כבן לפני אביו, בפשטות ובאמת בכל הזדמנות, ולבקש סייעתא דשמיא על דברים גדולים וקטנים ולהודות להשי"ת על כל דבר קטן או גדול שהצלחנו בו. וכך נייצר קשר חזק ואמיתי עם השי"ת שאוהב אותנו וכל כך רוצה את הקשר אתנו.

צריך להתפלל בכל יום בפרטות על כל עניניו וצרכיו

כתב הגה"צ רבי שמואל הומינר זצ"ל בספרו (עולת תמיד פרק לא) "צריך האדם שיתפלל להקדוש ברוך הוא בכל יום תמיד בפרטות על כל עניניו וצרכיו, הן דבר קטן הן דבר גדול, ובין ברוחניות בין בגשמיות, ויפרש שיחתו היטב מה שמבקש. כללו של דבר: לא יהיה שום ענין מה שרצונו לעשות בו ביום מה שלא יתפלל על זה להקדוש ברוך הוא שיצליחו ויוליכוהו בדרך הישר וכמבואר ענין זה בספרים הקדושים. וכן היה דרכם של האבות והאמהות והשבטים להתפלל בפרטות על כל דבר ודבר. וכתב השל"ה שאף שהקב"ה בוחן ליבות ומבין כוונתו, אעפ"כ צריך לפרש תפילתו, כי התיבות של התפילה המתהוות מהאותיות הקדושות עולות למעלה ובוקעות רקיעים. כגון הנכנס להקיז דם או לאכול או לשתות איזה דבר רפואה אומר **"יהי רצון מלפניך ד' אלוהי ואלוהי אבותי, שיהא עסק זה לי לרפואה, כי רופא חנינם אתה"** (שו"ע סימן רל ומ"ב). ולא יחשוב שיהיה איזה דבר לו לרפואה, אלא על ידי הבורא יתברך שמו. ועל ידי תפילה זו ישים בטחונו בהקב"ה ויבקש ממנו שתהיה לו לרפואה. כן כתוב בפנקסיו של עבד המלך לר' שמואל הומינר זצ"ל שבמשך כל חייו היה מקדים תפילה למעשה, כגון אם היה צריך להגיע לאיזה מקום, היה מתפלל להשי"ת שיגיענו למחוז חפצו והיה בוטח בה' שאכן יגיע לשם, ורק אח"כ היה הולך לתחנת האוטובוס, גם כששלח מכתב היה מתפלל להשי"ת שהמכתב יגיע לתעודתו.

"שמעתי בשם הגה"צ רבי שמואל הומינר זצ"ל שאמר: אף כשהולכים אל הרב לשאול שאלה, צריך לומר קודם קפיתל תהלים ... ואמר הרב: "זה נכון מאוד" (דרך שיחה הגר"ח קניבסקי צדוק"ל)

ידבר להשם יתברך כבן אל אביו

"בראש השנה כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון. מאי בני מרון? ככבשים שמונין אותם לעשרן ויוצאים זה אחר זה בפתח קטן שאין יכולין לצאת כאחד. נתאר לעצמנו: כשאדם בא לדין ושואלים אותו למה עשה כך וכך, והוא יענה שהוא עשה "סתם כך" ואם ישאלוהו הלאה יענה שכולם עשו ולכן גם הוא עשה. ואם ישאלוהו הלאה: ומה אתה חשבת? הוא יענה שלא חשב כלום. ואם ישאלוהו על מצוות שעשה מה היתה כוונתו בהן, והוא יגיד שוב שעשה "סתם". ואם ישאלו שוב מה ראה על ככה לעשות כל המצוות שעשה, והוא יגיד שהציצית הלבשיה לו אמו בהיותו קטן, והברכות לימדוהו בחדר, והתפילין קנה לו אביו, וגם ללמוד תורה שלחו אביו. ואם ישאלוהו הלאה: אבל אתה מה חשבת, הוא יענה שוב "סתם"! - איך "סתם אדם" יעמוד בדין! איה איפה עצמיותו? והרי זו משנה מפורשת בפ"ד דסנהדרין "לפיכך נברא אדם יחידי ללמדך שכל המאבד נפש אחת מישראל מעלה עליו הכתוב כאילו איבד עולם מלא וכל המקיים נפש אחת מישראל מעלה עליו הכתוב כאילו קיים עולם מלא לפיכך חייב כל אחד ואחד לומר בשבילי נברא העולם" אמר הלל "אם אין אני לי מי לי" (אבות א, י"ד). **הבחינה לאדם אם יש בו משהו מיחודיות היא שעה של בדידות:** ל"סתם" אדם משעמם להיות לבד, יחיד בעולמו שמח כשהוא יכול להיות שעה עם עצמו. "הנעור בלילה והמהלך בדרך יחידי ומפנה לבו לבטלה הרי זה מתחייב בנפשו" (אבות ג, ה). הלא שעה כזאת היא עת רצון, ואיך הוא מפנה אז את לבו לבטלה! הרי זה מוכיח שאין לו עסק עם עצמו, ואין זה "אדם" שהוא "עולם מלא". זוהי הצרה הגדולה של בני הישיבות המתחנכים שנים רבות בפנימיות ושם הם נמצאים תמיד בתוך הרבים בלי רגע אחד של בדידות, ובזה הם עלולים

לאבד לגמרי את היחודיות שלהם ולשכוח לגמרי מההתפתחות לאדם עצמאי. עלוב הוא לראות יקרים בני תורה שאין להם שום נקודה יחודית, אחרים התוו להם את כל מהלך חייהם. ה' ישמרנו ממהלך חיים כזה!.

בביאור הלכה באו"ח סי' תקע"א סעיף ב' כתוב: "וראיתי להעתיק פה מה שכתב השל"ה בשם ספר חרדים וז"ל שמצא בתוך ספרי המקובל האלקי חסידא קדישא הרב ר"י לוריא אשכנזי ז"ל בספר אחד כתיבת יד: כל מה שתמצא בסיגופים וכו' לא נזכרו אלא למי שאין עמלו בתורה, אבל מי שתורתו אומנותו ויודע דעת ויראת ה' לא יחלש ולא יתבטל מלימודו, אך יום אחד מן השבוע יתרחק מבני אדם ויתבודד בינו לבין קונו ויתקשר במחשבתו בו כאילו כבר עומד לפניו ביום הדין, וידבר לא-ל יתברך כאשר ידבר העבד אל רבו ובן אל אביו" (הרב וולבא זצ"ל עלי שור חלק ב' עמוד תט"ו).

כיצד נעלה בסולם האמונה והבטחון

(מתורתו של הגאון ר' אביגדור מילר זצ"ל (פר' ויצא)

"ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו" (בראשית כח י"ב)

כתוב בספרים, שיש עלינו ללמוד יסוד חשוב מחלומי של יעקב, שהעולם הזה הוא סולם שעליו חייבים לטפס. עלינו להבין כי סולם אינו מיועד לעמידה במקום, ואף לא להליכה אופקית. סולם מסמל עליה: יש לפנינו "סולם מוצב ארצה" שממתין לכולנו כדי שנטפס עליו, והסולם הזה יכול להביא כל אחד ואחד מאיתנו "השמימה". דרגותיו של הסולם מסמלות עליה הדרגתית, העולם הזה הוא הזדמנות לעלות בדרגות השלמות, ותפקידנו לנצל את זמננו בעולם הזה כדי לטפס גבוה יותר ויותר.

הדבר הראשון אותו עלינו לדעת הוא: מה מחכה לנו בראש הסולם הזה - לאן אנחנו מטפסים? התשובה היא דבר אחד: הקדוש ברוך הוא! "והנה השם ניצב עליו". זוהי מטרת הטיפוס - להתקרב כמה שיותר אל ה' יתברך ואין דבר יותר חשוב מזה. דוד המלך מעיד כי "ואני קרבת אלוקים לי טוב" - בשבילי, הדבר הטוב ביותר אותו יכול אדם להשיג הוא קרבת אלוקים.

כמה גדול הוא ההישג הזה של להכיר את הקב"ה! הצלחתו של האדם בעולם הזה נמדדת כפי השיעור של הכרת הבורא אותו הצליח להשיג (מורה נבוכים א נד) והדרך היחידה להשיג הצלחה זו, הדרך היחידה להגיע אל הקב"ה היא באמצעות טיפוס. זהו סולמו של יעקב - סולם לעליה אל שלמות הכרת הבורא.

עקב בצד אגודל

ישנם רבים העשויים לחשוב - מי צריך סולם? הבה נצמיח כנפיים ונעוץ הישר אל ראש הסולם! ברגע שהחלטתי שאני רוצה להיות קרוב לה', אקפוץ הישר אל ה'! למה לי סולם? הדבר היחיד שמונע בעדי היא העובדה שטרם התחלתי, אולם ברגע שאני יתחיל, אני צריך לפסוע פסיעות קטנות - אלא לקפוץ ישר אל ההצלחה!

אולם חזיונו של יעקב מלמד אותנו שיעור חשוב - שאין מושג של "לעוף"! אין קפיצות ודילוגים! עלינו לעלות בסולם שלב אחר שלב. ישנם אלפי מדרגות שעלינו לטפס, אלפי צעדים קטנים שנצטרך לצעוד, יום אחר יום, עקב בצד גודל, אי אפשר להניח את הרגל על השלב הבא של הסולם לפני שטיפסת על השלב שקדם לו.

טיפוס על סולם פרושו לחזור על פעולה אחת קטנה שוב ושוב: לפסוע פסיעה אחת מעלה, ואז עוד אחת ועוד אחת. אם ברצוננו להצליח במשימה הזו של התקרבות לה', עלינו לקבוע לעצמנו תוכנית הכוללת מעשים - פעולות קטנות אותם לא היינו עושים בלאו הכי, אותם נעשה מתוך כוונה להתקדם במעלה הסולם. נבצע את אותה הפעולה שוב ושוב, אולם בכל פעם שאנו מבצעים אותה, אנחנו מטפסים יותר ויותר גבוה. מי שעושה כן - כבר אינו נמצא באותו המקום למעשה - הוא כבר לא אותו בן אדם.

צביעות חיובית

בתחילת דרכו, האדם אינו שש להתחיל בתכנית כזו. קשה לו לחזור שוב ושוב על פעולות קטנות, משום שהוא אינו מרגיש חיבור פנימי לפעולות אותם הוא עושה או למילים אותם הוא אומר. בסך הכל הוא פועל לפי תכנית מסויימת, והוא אינו מרגיש כמי שעולה בסולם כלשהוא.

אולם חשוב לדעת כי "עד כאן דברי היצר הרע" - אל תתן למחשבות מסוג זה להרפות את ידך. בתחילת הדרך אנו מוכרחים להתנהג ב"צביעות". כמובן שזו צביעות טובה - אתה עושה את זה כדי לאמן את עצמך. "הפעולות הללו כלל אינן כנות", אתה חושב לעצמך, "אולם אני אעשה אותם בכל זאת, אמשיך לטפס, ובמשך הזמן, יסודות האמונה יהפכו להיות חלק ממני".

אמונה בחוש

ומהי אמונה? לאחרונה אמר לי משהו, "יש לי אמונה אני מאמין בה' וזהו - זה מספיק". והאמת היא, שאכן יש לו רמה מסויימת של אמונה - יש לו אמונה שכלית. הוא מבין שהמסורת שלנו היא האמת היחידה, אין לי ספק שיהודי זה יהיה מוכן לקפוץ אל תוך האש ולמות על קידוש השם, אולם אין זה אומר שיש לו אמונה אמיתית. אמונה פירושה שאתה מאמין בהקב"ה לפחות כפי שאתה מאמין שיש לך דוד בשם שמואל שגר בירושלים. אמא שלך מספרת לך עליו כל הזמן ואפילו פגשת אותו פעם אחת, כאשר הוא הגיע לבר-מצוה שלך, ואפילו נתן לך מתנה. אתה לא מבקר אותו, הוא לא בא לבקר אותך, אבל אתה יודע בוודאות שהוא קיים. זוהי אמונה! ואם אתה מאמין בה' כפי שאתה מאמין בדוד הזה, אז מצבך טוב מאוד! אתה בהחלט ראוי לשבת.

אולם אם האמונה שלך בהקב"ה היא רק אמונה שכלית, אם זו רק אינטלגנציה - אז במקרה הטוב היא מאוד מעורפלת אין שום דבר בפועל, וזו אינה אמונה אמיתית. אתה מקבל את הרעיון של מציאות השי"ת אולם זה לא חלק מאישיותך. אמונה אמיתית יכולה להגיע רק לאחר שהאדם מתחיל לטפס בסולם המוצב ארצה, אשר ראשו מגיע השמימה.

ובכן, כעת נקדיש מעט זמן למי שחפץ בכך באמת ובתמים ללמוד את התכנית כיצד עליו לטפס אל עבר היעד - הכרה בה'. עלינו לזכור שרק צעדים קטנים ויציבים החוזרים על עצמם בעקביות יובילו אותנו אל הפסגה, הבה ונתחיל לטפס יחדיו בסולם האמונה - אל עבר הקב"ה.

דבר עם ה'

בכל יום, לפחות פעם אחת, באמצע היום, לעצור ולדבר עם הקב"ה במשך דקה אחת. האם עשית כך אי פעם?! למשך דקה שלמה, על השעון, דבר אתו. אם תצליח להרגיל את עצמך לדבר עם הקב"ה במשך דקה אחת בכל יום - זהו הישג יקר ביותר!

"אבל" אתה תגיד, "כבר התפללתי היום". נכון שהתפללת, אולם בכך אתה דורך בדרך הסלולה שבו הולכים כולם. זה טוב, זה מצויין חובה עליך להתפלל! אולם כרגע תפילתך היא רק דקלום של מילים מתוך הרגל, ואנחנו מחפשים יותר מזה.

אמנם, הדקה הראשונה היא שטחית ביותר, ואתה עלול אפילו להרגיש קצת נבוך. זה בכלל לא מרגיש אמיתי - אתה מרגיש שאולי, הרחק הרחק מכאן במרחק מיליון קילומטר, מיליון שלבים במעלה הסולם, נמצאת התחושה בפועל שאתה משוחח עם ידיד - עם מישהו אמיתי, אולם כעת אינך מרגיש דבר. עליך לדעת שאחרי שדברת עם ה' פעם אחת, גם אם עשית זאת רק כחלק מהתכנית שלנו, המרחק שלך כעת הוא מיליון פחות אחד טיפסת שלב אחד, וזהו כשלעצמו הוא כבר הישג אדיר!.

אבל לשמוע על כך מבלי לעשות שום דבר למעשה - לא יועיל לך כלל, אתה מוכרח להתחיל ולעסוק בפועל בתוכנית הזו. היום בערב, בדרך הביתה כשאף אחד אינו שומע, עצור לרגע ופנה אל

הקב"ה במילים שלך. אין זה משנה מה תאמר לו, אתה יכול לומר "רבונו של עולם, אנא עזור לי לבצע את התכנית שלי, אני כל כך רוצה לטפס על סולם האמונה, ואני זקוק לעזרתך עזור לי לזכור לדבר אתך במשך דקה שלמה" - זוהי דקה אחת שבה אתה מרגיל את עצמך להכרה בה' יתכן שזו הדקה החשובה ביותר ביומך.

אל תחשוש מ"מה שיגידו", אחרת תצטרך להתפטר מהתכנית הזו כאן ועכשיו. מסופר על רבינו הגר"א זיע"א, שבצעירותו החליט להתעלם מסביבתו בדרכו בעבודת ה'. ובזכות זה זכה לגדולה עצומה. לכן אל תחשוש ממה שכולם חושבים עליך - אתה תקדיש דקה אחת ביום לדבר עם ה' ויהי מה, אתה יוצא כעת, לבדך, לדרך חדשה - הדרך העולה אל השי"ת.

יהיו לך לבדך

אני מדגיש את מה שאמרתי כעת: **"לבדך!"** חשוב מאוד שלא תספר לאף אחד אודות התכנית הזו! ברגע שסיפרת למישהו על זה, הרסת את התכנית כולה! מדוע? כתוב במשלי (כג ט) "באזני כסיל אל תדבר כי יבוז לשכל מילך" כיצד הוא יבוז למילך? ראשית כל הוא עלול להגיב, "מי צריך את זה? מדוע אתה מקדיש לזה זמן?" ובהוא מחק את התכנית כולה. הוא הוציא לך את הרוח מהמפרשים. אולם גם אם הוא לא יגיב בצורה כזו, אפילו אם הוא רק יביט בך במבט אטום - די בזה כדי להרוס את כל תקוותיך.

אל תספר לאף אחד, וכמו שכתוב "יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך (שם ה יז) אל תנסה לספר על התכנית החדשה שלך לחברותא, כי יתכן שהוא מעולם לא חשב על כך בעצמו והוא לא יעריך את זה. אל תספר להוריך או לחבריך. אם ח"ו תספר לחברים שלך אתה עלול לנחול אכזבה גדולה ביותר זו תכנית אישית שלך! אתה עושה מה שאתה אמור לעשות - התחל לטפס על הסולם לבדך.

עצירה להתרענות

נניח שאתה מחליט לעשות זאת לא פעם אחת, אלא פעמיים. עכשיו זה כבר מיליון פחות שנים. כעת אתה כבר מטפס מקצועי. זה כבר לא כל כך מוזר זה גם לא כל כך קשה. אז כעת תחליט שאתה מקבל על עצמך לעשות זאת בכל יום. ביום שלישי - התקדמת עוד שלב, וביום רביעי - עוד שלב. וכן הלאה וכן הלאה.

תעשה את זה מידי יום ביומו במשך חודש ימים, ואז תפסיק. למה להפסיק? משום שלאחר זמן מה אתה מתחיל להתעייף, והמילים הופכות לריקות מתוכן. אתה ממשיך לדקלם אותם מן השפה לחוץ, וזה נהיה כמו לקרוא קריאת שמע. כך כתב בספר "חשבון הנפש" שכאשר אדם רוצה להתחיל תוכנית מעין זו ולהתמיד בה בהצלחה, כדאי לו לעצור מדי פעם ולתת לעצמו מנוחה - ואז לאחר זמן מה הוא יחזור אליה ויתחיל בה מחדש, בכוחות רעננים לאחר מנוחה, תוכל להתחיל לטפס שוב.

כעת דמיין לעצמך שאתה ממשיך בעבודה הזו במשך כל החיים - בכל יום אתה מרגיל את עצמך לדבר עם ה' במשך דקה אחת בכל יום. אם תתמיד בזה עם הפסקות מפעם לפעם כדי להחזיר לעצמך את גבורת הנפש שאבדת מתוך ההרגל - דע לך שדברים גדולים הולכים לקרות לך. לאחר זמן, תתפלא לגלות שאתה באמת מתחיל להאמין בה! זהו חידוש גדול! אתה לא רק אדם שמדקלם מילים אחרי תפילת שחרית, "אני מאמין באמונה שלמה..." "ובזה סימת. לא כעת אתה מרומם בצורה משמעותית על פני כל חבריך!

אם תמשיך בעקביות בתוכנית זו, אתה תהפוך למאמין. כמובן שעדיין אינך כמו הצדיקים שחשבו על השי"ת בכל רגע ועת. אך אסור לנו לזלזל בשלבים הקטנים של הסולם העולה מעלה מעלה - שכן כך גדלו גם הצדיקים! אם תמשיך בעבודתך - מובטח לך כי עם הזמן, תשתנה מכף רגל ועד ראש, זה ישנה לחלוטין אל אישיותך כי זה לא רק דקה ביום - בכל יום אתה עולה עוד שלב בסולמו של יעקב אבינו, אשר ראשו מגיע השמימה.

מאמרי בטחון מחז"ל

כחומה ע"י הביטחון

סיפר הגר"א יפהן על הדרגות שהגיע חותנו ה"סבא" ע"י עבודתו במידת הביטחון שהיה ממש כ"חומה". והמעשה היה במלחמת העולם הראשונה, שהיו באמצע קידוש והתחילו נופלות פצצות, וכל בני הבית נפלו על הרצפה ומצאו מחסה תחת השולחן (שהיה נחשב למקום בטוח יותר). ואף נפלה פצצה שהרעידה את כל הבית ונפל טיח, וכולם היו בפחד מוות. וכשאחר כמה דקות נהיה שקט, לאט לאט החלו יוצאים מתחת לשולחן, ומחזה מדהים נגלה לעיניהם: ה"סבא" עומד וכוס הקידוש עדין בידו ולא נשפכה אפילו טיפת יין! לגבהים כאלו הגיע בגודל בטחונו בה'.

להיות כלי קיבול לקבלת הברכה

מרון הס"ק מסלונים זי"ע מבאר את הפסוק 'והאמין בה' ויחשבה לו לצדקה'. "כי הנה הקב"ה הוא טוב ומיטיב ורצונו להיטיב. ופעמים יש שהקב"ה רוצה לתת טוב ליהודי והטוב כבר מוכן עבורו, אלא שאינו מקבלו עדיין מפני שאין לו את הכלי לקבל הטוב ההוא, שעליו מוטל להכין את הכלי כדי להמשיך עליו את הטוב. והכלי הוא חזוק האמונה והביטחון של יהודי בהשי"ת, שבזה הוא מכין כלי לקבל את החסד. וכן היה אצל אברהם שהקב"ה הבטיח לו בשורה זו של הולדת בנו, ואז הברכה כבר היתה מוכנת עבורו, אלא שהיה צריך להכין כלי להמשיך את הברכה, וע"י שהאמין בה' הכין

את הכלי. וע"ז נאמר ויחשבה לו צדקה, שהקב"ה חשבה לו לצדקה, שאברהם עשה עמו חסד כביכול שהוא יכול להיטיב עמו, כי כל זמן שלא הכין את הכלי לקבל אי אפשר היה לתת לו את החסד" עכ"ל (נתיבות שלום לך לך האדמו"ר מסלונים).

מהי מידת הבטחון הנכונה

כחיוב ההתעסקות באמונה כך הוא גם בביטחון, כפי שכתב החזון איש (אמונה וביטחון פ"ב יב) "ולהאמור אמונה וביטחון אחת היא, רק האמונה היא המבט הכללי של בעליה", להסתכל על כל מה שקורה בבריאה במשקפיים של אמונה בה', "והביטחון - המבט של המאמין על עצמו", כיצד הוא חש שהקב"ה מנהיג אותו בכל צעד ושעל. ומהי מידת מידת הביטחון הנכונה: "טעות נושנת נתאזרח במושג ביטחון - והוא שחובה להאמין כי בטח יהיה טוב, ואם מסתפק וחושש על היפוך הטוב הוא מחוסר ביטחון, ואין הוראה זו בביטחון נכונה, אבל ענין הביטחון הוא האמון שאין מקרה בעולם וכל הנעשה תחת השמש הכל בהכרזה מאיתו יתברך" ההכרה שהכול מושגח מאת השי"ת ומנוהל על ידו זוהי מעלת הביטחון עכ"ד.

מהוא ענין הביטחון? "ענין הביטחון אינו שהקב"ה יביא רק טוב על האדם, אלא כל מה שיבוא יקבל באמונה. אבל התקוה היא תולדת הביטחון: שהקב"ה הוא כל יכול ורב להושיע גם כשחרב חדה מונחת על צואר האדם" (עלי שור חלק א' אמונה פרק י"ד).

כל דעבדי מן שמיא לטב

כתב בספר חרדים פרק לה מצוות עשה מדברי קבלה התלויות בלב סע' כה: "צו לומר אדם בלבו על כל ההוה גם זו לטובה, ולשמות, ולא לדחוק השעה שנאמר ברכות ס: אמר רב משום רבי מאיר וכן תנא

משמיה דר' עקיבא לעולם יהא אדם רגיל לומר כל דעביד רחמנא לטב עביד, וכן הוא לשון השו"ע או"ח סי' ר"ל ס"ה וענין שיאמר בלבו הוא שיסכים בלבו דבר זה.

עיקר הביטחון הוא שיבטח בשם ה' דכל דעבדי מן שמיא לטב וקמי שמיא גליה דטב ליה, כי האדם ראה לעינים בעינא דלא שפיר חזי ואומר לרע טוב ולטוב רע, אבל ה' יודע מהו טוב לו לעבודת השם יתברך שמו ולתקון נפש רוח נשמה, ולכן יתרצה בכל הבא עליו ויקבל כל הבא בשמחה ובטוב לבב בהיותו בטוח שאין דבר רע יורד מן השמים רק טוב, ולכן ישליך על ה' יהבו ואליו יהא נושא את נפשו, ויאמין באמונה שלמה שהכל בידי שמים וכל אשר יחפוץ האלוקים יעשה לטובתו ואין מידו מציל ואין מעצור לה' להושיע בין רב למעט, והוא הנותן כח לעשות חיל. ושלמות מידת הביטחון שלא יקפיד על שום אדם, כי יאמין באמונה שלמה שכולם שלוחי דרחמנא נינהו והרבה שלוחים למקום אם לטוב ואם למוטב מגלגלין זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב (שבת ל"ד א) ואם יעמדו כל העולם בכף מאזנים להרע או להיטיב לו כחוט השערה וגזירת המקום בכף שניה, מכריעה היא את כולם (פלא יועץ ערך הבטחה).

מגיעים לשלמות ע"י עמידה בנסיונות

"עיקר ירידת האדם לעולם הוא כדי לעמוד בנסיונות שע"ז משיג את שלמותו. שכאשר הוא באמונה שלמה בהש"ת אז כל הנסיונות אינם נחשבים כלל לנסיונות, ועי"ז שהיהודי עומד בנסיונות הרי הוא עולה לגדולה ולתיקונו, כמו שכתוב אצל אברהם אבינו ע"ה שהיה ראש המאמינים שעבר את עשרה הנסיונות ולא הרהר אחר מדותיו יתברך וקיבל מאהבה. ולכן כל הנסיונות שעוברים על היהודי הם באמונה כמאמר לנסותך לדעת את אשר בלבבך וכו'. כל נסיונות

החיים שהיהודי עובר הם במידת בהירות אמונתו שהבורא יתברך הוא בורא ומנהיג לכל הברואים והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים ויודע כל מעשה בני אדם וכל מחשבותם, כלשון הרמ"א בריש שו"ע: כשישים האדם אל לבו שהמלך הגדול ממ"ה הקב"ה עומד עליו ורואה מעשיו מיד מגיע ליראה. וכאשר האדם מגיע לאמונה הריהו מתגבר על הנסיונות. **וכלל בהירות האמונה היא גם האמונה שאין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו, שבמהלך נסיונות החיים יש אשר נדמה ליהודי שאינו מסוגל להתגבר, וזה למעלה מכוחותיו, וצריך שתהיה לו אמונה שאין הקב"ה נותן לאדם נסיון שאינו יכול לעמוד בו עכ"ל** (האדמו"ר מסלונים נתיבות שלום פר' לך לך).

חשיבות עבודת הביטחון בפרטים קטנים

נמצנו למדים מכל האמור את חשיבות עבודת הביטחון שהיא יסוד התורה, ושהיא מקיפה את כל חיי האדם. שאם אנו לפני הכרעה חשובה ויסודית, כגון: לאיזה כולל להכנס ללמוד, או כאשר נתקלים בבעיה קשה כדאגה לפרנסה - למצוא עבודה שהיא נוחה ומכניסה ברווח, מבין כל אחד שצרכים להתפלל להשי"ת ולבטוח בו שינחנו בעצה טובה, ויתננו לחן בעיני האנשים שבידם ההחלטה והאפשרות למלא את מבוקשו, בדברים מהסוג הזה עבודת הביטחון היא פשוטה.

אבל בדברים פשוטים ופעוטים, כגון: כאשר הולכים לקנות בחנות אפילו איזה חפץ פעוט, או כאשר מתכוננים לאכול ארוחת בוקר וכל המצרכים נמצאים בבית, ואפילו מוכנים לקראת האוכל, וכי עולה במחשבה שיש פה מקום לעבודת הביטחון? הרי לכאורה השגת המבוקש בדברים הללו קלה ובטוחה. אך רבינו יונה מלמדנו שמצות הביטחון היא בכל פרט קטן כגדול, כי הכל מאת השי"ת הן הדברים הגורליים והן הדברים הפשוטים היומיומיים. וכי ח"ו יש

מקום לומר שרק פתרון של בעיות קשות הוא בידי הקב"ה, הרי את הכל פועל ועושה השי"ת, אם כן אין הבדל מהותי בעבודת הביטחון בין דברים גדולים לקטנים. וזהו 'בכל דרכיך דעהו', תמיד ובכל מצב עלי להתפלל ולבטוח בה', וכאשר אני עושה איזשהו מעשה בין שהוא חשוב ובין שהוא פעוט כקניית מחברת ואני מתחזק בתפילה ובפנייה אל ה' שיצליח את דרכי, התעלתי במדרגת הביטחון בה', אך אם פעלתי את המעשים השיגריים בלי שום מחשבה ולא זכרתי בשעת מעשה את השי"ת - הפסדתי מצוה וירדתי במדרגת הביטחון (שפתי חיים).

שכר הביטחון הוא בטבע הבריאה

כתוב בספר שיעורי דעת מרן הגאון יוסף יהודה ליב בלאך זצוק"ל (חלק א עמ' לא) וז"ל: זה שנים רבות שמעתי בשם הגר"א זצ"ל כי הגנב החותר במחירתו, אם יוכל באותה שעה להיות חדור במידת הביטחון בה', יצליח גם כן בגנבתו. כמוכן לא יכלתי להשיג את רעיון דבריו, כי הביטחון בהשי"ת יועיל לו לאדם לעבור עבירה ולהרשיע נגדו יתברך? אך הביאור הוא: **הלא מידת הביטחון - סגולה רוחנית היא, שהוטבעה בטבע הבריאה, שאם יגיע האדם לידי מידה זו ויתקשר איתה, יפעל על ידה ויפיק רצונו.** ולכן אילו היה אפשר לאדם להגיע למידת ביטחון בה', המשמשת סגולה להצליח, ובאותה שעה ירצה להשתמש במידה זו לדבר עבירה, יוכל להצליח, כי הטבע לא ישונה, ועושה את שלו, כמו בעניני הטבע הפשוטים שהטבע עושה את שלו (עכ"ל השעורי דעת).

פעם אחת היה הה"ק מבררדיטשוב זי"ע חולה מאוד, והרופאים לא מצאו רפואה בדרך הטבע למחלתו, ואמרו שזקוק לנס כדי לרפאותו. וציוו שלא להפריע למנוחתו. ישבו אנשי שלומו בחדר הסמוך והתפללו לרפואתו. פתאום שמעו קול רעש, ופתחו את

הדלת ומצאו את הרב שוכב על הארץ כי נפל מהמיטה, ומיהרו להרימו ולחזור להשכיבו. ולא ארכה השעה ושמעו את קולו שקורא להביא לו מים ליטול ידיו, כי ב"ה הוטב לו. וכן היה שעד מהרה הוטב מצב בריאותו וחזר לאיתנו הראשון. ואח"כ סיפר לאנשי שלומו שכשהיה מוטל על משכבו, נזכר מה ששמע בשם המגיד הקדוש ממזריטש זי"ע, **שפירוש הפסוק 'הבוטח בה' חסד יסובבנו'** (תהילים לב, י) **אין הכוונה שהישועה באה כתשלום שכר בעד מידת הביטחון שבו, או כסגולה, אלא שכן ברא השם יתברך את טבע העולם, שהגבר אשר שם בה' מבטחו יפעול הנצרך לו וימלא ה' חסרונו.** ומתוך כך חשבת, הרי בכוחי להתחזק ולבטוח בהשם יתברך ועל ידי כך תבוא ישועתי בדרך הטבע, ולא אהיה כלל סומך על הנס. וכך עשיתי ומתוך בטחוני קמתי לירד מהמיטה. אמנם נפלתי לארץ, שבתי והרהרתי, הלא בלי ספק דברי המגיד זי"ע אמיתיים ולמה לא נתקיימו בי, אין זה אלא כי אין בטחוני בשלמות ויש בי איזה פגם, על כן אתחזק עוד פעם בביטחון שלם ואז בודאי אקום ברפואה שלמה, וכן עשיתי, ועל ידי זה אני מודה להשי"ת שחזרתי לבריאותי כבראשונה, עד כאן דבריו הקדושים (שמועה טובה, ירמיה עמ' כד).

הביטחון הוא הסיבה לניסים כגמול על הביטחון

הבטחון בה' הוא הסיבה לניסים כגמול על הביטחון, אבל גם ההכרה ביכולת ה' הנובעת מראיית הניסים מגבירה את שלימות הביטחון בה', וכך היא הנהגת השי"ת: על האדם לבטוח בישועת ה', ובשכר הביטחון השי"ת מרחם עליו ועושה עמו ניסים. וכאשר האדם נוכח לדעת שהשי"ת הושיע אותו בהשגחה פרטית וגם שלא כדרך הטבע, אז מתחזקת בליבו מעלת הביטחון - וכגמול לה

זוכה לניסים ונפלאות נוספים. וככל שיעלה יותר בשלימות חוזק בטחונו בה' - כך יזכה יותר להארת השי"ת אליו. וכפי גדולת התקוה ואומץ הלב בתוחלת, תגדל מעלת הנפש, וככל שהאדם מקוה יותר לחסדי השי"ת וישועתו במיוחד במצבים קשים, באותה מידה גדלה נפשו, והואיל והתעלה במדרגתו, מתחזקת תקוותו, ורבו הזכויות והסיכויים לישועת השם. עכת"ד (שפתי חיים מידות ועבודת ה' ח"א עמ' תקצ"ט).

לישועתך קיויתי ה' - לא להתיאש מבקשת הרחמים

מובא במדרש רבה (בראשית פרשה צ"ח ס"ק ט"ז) לגבי ברכת יעקב לבנו דן: "לישועתך קיויתי ה'. אמר ר' יצחק הכל בקיווי ופירש העץ יוסף, כלומר אפילו אין האדם כדאי ואינו ראוי, זוכה לכל המתנות בזכות הקיווי, והיינו בזכות האמונה והביטחון, וע"ז נאמר "לישועתך קיויתי ה'" - שאפילו לא יהיו כדאים לגאולה וישועה, מ"מ תהיה הישועה בזכות הקיווי והביטחון.

וכן כתב בספר "פלא יועץ ערך ציפוי": "ולא על הגאולה בלבד צריך להיות יושב ומצפה, אלא על כל מין צרה שלא תבוא על האדם, צריך להיות מצפה לישועת ה' כהרף עין".

האור יחזקאל בספרו דרכי העבודה (עמוד נ"ד) כותב על מדרש זה וז"ל: כתוב במדרש רבה "לישועתך קיויתי ה'" הכל בקיווי, כל אשר אדם מבקש לזכות אין שום אפשרות שיזכה רק אם תהיה תקוותו חזקה ואמיצה! ומבלעדי התקוה לא יקבל ולא יזכה מאומה וללא אמונה לא יתכן תקוה, ביאורה של תקוה שאמונתו חייבת להיות חזקה וברורה עד שמקוה ומצפה שאמונתו תתממש ויזכה בה. עכ"ל האור יחזקאל.

ולהיפך ח"ו אם אינו מקוה ומצפה לישועת ה' אלא מתיאש מלבקש

רחמים, הרי הוא גורם לעצמו שלא יושיעו אותו משמים, הן בענייני רפואה הן בשאר דברים כמו שמובא פירושו של ר' ישראל מסלנט זצ"ל על הגמרא בברכות דף י'. אפילו חרב חדה מונחת על צוארו אל ימנע עצמו מן הרחמים, ולכאורה לשון הגמרא קשה, היה ראוי לומר ירבה להתפלל, ומהו אל ימנע עצמו, וכי אדם הזקוק לישועה ומצפה לעזרתו יתברך רוצה למנוע מלקבל ישועה ?

ותירץ שם שאם אדם ח"ו מתייאש מלבקש רחמים ומפסיק מלצפות לישועת ה' אזי הוא ח"ו מונע מהשי"ת לתת לו את מבוקשו, וע"ז כתוב בגמרא "אל ימנע עצמו מן הרחמים". **וכידוע האדם ע"י מדרגתו באמונה אם הוא חזק באמונה עד שצהלתו על פניו ובכל הזמנים שקט ושלו, אז הוא הקובע איך יתנהגו איתו משמים.**

לכן צריך האדם הנצרך אל הנס מהבורא ברוך הוא, לקבוע במחשבתו שאין זה בדרך נס, רק בחפץ הבורא תלוי הכל שהוא בעל היכולת ורב העליליה קטן וגדול אצלו שווים, ואם כך מחזיק בטחונו ואמונתו בה' יתברך אז כשהוא נצרך לשום דבר יהיה מה שיהיה אזי עושים לו ומסייעין לו (קדושת הלוי בשלח).

סימנים מן השמים לחיזוק הביטחון

כשנמצא האדם בקושי ואינו יודע מה יקרה בעתיד הוא נלחץ ודואג, אבל אם זוכה להתגבר על הקושי הזה ע"י בטחונו בה', שהקב"ה יודע את הצעד הבא והוא יתברך מנהל אותו לטובה כמו שכתב החוה"ל (סוף ההקדמה לשער הביטחון) וז"ל: "שהבורא יתברך מתקן עניינו יותר ממנו, ובוחר לו טוב יותר ממה שהוא בוחר לעצמו אז שכרו מרובה על בטחונו.

הרד"ק ועוד מפרשים כתבו, שמזה שראה יונה שכבר חי ג' ימים במעי הדגה ולא מת, ראה בזה סימן והבין ובטח שבודאי עוד יצילהו

השי"ת לגמרי, ויחזור לבית המקדש.

הרבה פעמים באמצע מצב בפרנסה או בבריאות, אתה רואה אור קטן ואיזה נקודה של סייעתא דשמיא והשגחה פרטית, אבל אתה צריך ביטחון כדי להבין שבאמת זהו סימן מן השמים שהקב"ה רוצה להביא לך ישועה שלמה! דוד המלך אמר לשאול - גם את הארי גם את הדוב הכה עבדך כשראה סימנים אלו היה בטוח בכל לבו שיוכל להרוג את גלית הפלישתית. וכן אצל כל אחד ואחד. שהרי הקב"ה רוצה שנראה את נקודות האור שבתוך החושך ונבין מכך שהוא רוצה, ויכול, ועומד להביא לנו ישועה גדולה אם רק נבטח בו. אבל היצר הרע עובד חזק נגד זה, ואם לא נאמין באמת בסימנים שהשי"ת מראה לנו שהרי טבע האדם הוא שרואה רק את הקשיים, אז לא יועילו הסימנים אבל אם תבטח באמת תהיה לך ישועה שלימה.

הביטחון משען ומבטח לצדיקים

אמנם ארוכה הדרך להגיע למעלת הביטחון, והחווה"ל הקדים שלושה שערים לפני שער הביטחון, כי לביטחון נצרך יסודות חזקים מקודם, אבל יש גם דרך קצרה בביטחון, וכמש"כ הגר"א זצ"ל בביאור משען ומבטח לצדיקים, שבזמן שהקב"ה רוצה שהצדיק יבטח בו אז נותן לו משען, וכמו אצל דוד המלך ע"ה שכשהכה את הארי והדב בטח בהשי"ת, וביטחון כזה קל גם לאנשים כמונו, אם נתבונן בעבר שלנו, איך נצלנו מכל צרה ע"י ישועת ה' בלבד, אז העבר צריך להיות למשען על העתיד ולבטוח בה' בכל לבבו (אוצרות רבינו יחזקאל לעווינשטיין זצ"ל נאמר אחרי גלות שנחאי).

דברי חיזוק לאמונה וביטחון לפני ביאת המשיח - מהחפץ חיים זצוק"ל

"בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחיה"

כתיב (תהילים קט"ו) לא לנו ה' לא לנו כי לשמך תן כבוד על חסדך על אמתך למה יאמרו הגויים וגו', ועיין בפסחים (ק"ח) דזה יאמרו ישראל בעת מלחמת גוג ומגוג, ויש אומרים שזה נאמר על זמן של חבלי משיח, ומסיים אח"כ ישראל בטח בה' וגו' בית אהרון בטחו בה' וגו' יראי ה' בטחו בה' וגו'. וכל זה יורה לנו הכתוב כי בעת מלחמת גוג ומגוג או בזמן חבלי משיח, אז תתגבר בעולם כל כך מידת הדין עד שיהיה אי אפשר להנצל ממידת הדין הקשה! ולכן יעץ הכתוב וזירז אותנו לכל אחד ואחד מאיזה מדרגה שיהיה שנחזק את עצמנו בעת ההיא במדת הביטחון ובזכותה ננצל כולנו ממדת הדין הקשה שתתגבר אז בעולם, ועי"ז נהיה נזכרים לפני ה' כדכתיב בתריה ה' זכרנו יברך יברך את בית ישראל, יברך את בית אהרון, יברך יראי ה' וגו'.

אמרו חז"ל (מכות כ"ד) בא דוד והעמידן (את כל התרי"ג מצות) על אחת עשר, בא ישעיה והעמידן על שש, בא מיכה והעמידן על שלוש, בא חבקוק והעמידן על אחת, שאמר וצדיק באמונתו יחיה, ולכאורה יפלא הלא אפילו אחת מהמצוות אין לגרוע ואיך מותר להם לגרוע מהמצוות, שזה העמידן על אחת עשרה וזה על שש וזה על אחת. וביאור הענין כך הוא, שכוונת כל אחד ואחד במה שפיחת מהקודם לו, לא לגרוע ח"ו מצוה אחת מן התורה, אלא להפך כוונתם היתה לטובה, וכל אחד ואחד מה שראה שדורו זקוק לכך בא וזירזם

על זה ליעצם באיזה דבר יתחזקו, וכל אחד קבע שורשים בעקרי האמונה ועי"ז ממילא יבואו לקיום כל התורה, כן הדבר בעניינינו, תורתנו הקדושה כולה היא עץ חיים אך שורש כל השורשים היא האמונה בה' והיינו שנאמין באמונה שלמה ויתחזק שכן היא האמת הברורה בלי פקפוק כלל, שכל מה שנעשה בכבר בעולם וכל מה שנעשה כעת בעולם, ובין מה שיעשה בעתיד בעולם הכל ברצון ה' יתברך. **והקב"ה בעצמו שהוא מקור הרחמים והחמלה, כאשר יבטח בו האדם באמת בודאי יעזרנו הקב"ה להנצל מכל רע** (זכור למרים פרק כ' כ"א).

מידת הביטחון אינה תלויה בזכויות

ועוד כתב הח"ח זצ"ל "וידע עוד שמידת הביטחון אינה תלויה בזכותים, שאפילו הוא אדם שאינו הגון אך חיזק בטחונו בהשם, כוח הביטחון מגין עליו והשי"ת מתחסד עמו, כך כתב הגר"א", נמצא שע"י ג' דברים באה ברכה לתוך ביתו של אדם, ע"י קיום התורה כדכתיב את הברכה אשר תשמעון וגו', וע"י מדת הביטחון וע"י נתינת מעשר ומי שמחזיק בשלושתן בודאי אשריו טוב לו בעוה"ז ובעוה"ב עכ"ל (קונטרס נפוצות ישראל פ"ח).

כל התולה בטחונו בהקב"ה, הרי הוא לו מחסה בעוה"ז ובעוה"ב

"הרי מוכח מן התורה שאפילו בעת תוקף כח הדין שצר להאדם מאוד, אם האדם דורש להקב"ה בכל לבו ובכל נפשו הוא תכף נמצא אליו וכמו שכתוב קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת. כי אין מעצור לה' להושיע ברב או במעט, וכן מצינו בגמרא (מנחות כט) שאמר כל התולה בטחונו בהקב"ה הרי הוא לו מחסה בעוה"ז ובעוה"ב שנאמר בטחו בה' עדי עד כי ביה ה' צור עולמים, ואל

יתייאש עצמו מן הרחמים ויבטח בה' וייחל לחסדו שהוא מתחסד עם הבוטחים בו כמו שכתוב רבים מכאובים לרשע והבוטח בה' חסד יסובבנו ולפי גודל הביטחון כן הוא גודל ההצלחה (מחנה ישראל פרק י')

הבה נראה את יד השי"ת שפתי חיים פרקי אמונה והשגחה

וצדיק באמונתו יחיה (חבקוק ב - ד)

הורונו רבותינו שהמבחן של הדורות האחרונים הוא באמונה. למלא בקשתם של רבותינו שליט"א הדואגים לחינוך הדור לתורה ואמונה, כתבתי קונטרס בענין דרכי ההשגחה כדי לפתוח עיניים לראות את הנהגת השי"ת אתנו. ואני תפילה לחונן לאדם דעת שקונטרס זה יעורר לעסוק בנושא האמונה וההשגחה, וחיזוק האמונה יקרב את הגאולה, כמובא במכילתא עה"פ "ויאמינו בה' ובמשה עבדו" (שמות יד - לא) "וכן אתה מוצא שאין הגלויות מתכנסות אלא בשכר אמונה וכו' ע"ש.

אלול תשמ"ה חיים פרידלנדר

הבאנו כאן רק את תוכן הענינים של הקונטרס "הבה נראה את יד השם" והרוצה להרחיב יעיין בספרו

א. אין אדם נוקף אצבע למטה אם לא מכריזין עליו מלמעלה, יש שיד השי"ת מגיעה אלינו מתוך הסתר הטבע, ויש שאנו רואים אותה בגילוי.

ב. עד כמה שאנו בוטחים בה' ורוצים לראות יד השי"ת - אנו זוכים לראותה בגילוי יותר.

ג. כל הקורה בעולמנו - יש לו שורשים רוחניים בעולמות עליונים, ומשתלשל ובא ומשפיע מלמעלה למטה.

ד. רק מעשיו של האדם משפיעים מלמטה על גבתי מרומים, ולפי תוצאות מעשיו שמגיעות אל העולמות הרוחניים, חוזרת ומשתלשלת הגזירה מלמעלה למטה, מידה כנגד מידה.

ה. יש מקרים שקורים לא לפי מעשה האדם, אלא כאמצעי להביא את הנגזר עליו, או כאמצעי להביא מה שנגזר על אדם אחר.

ו. יש והאדם על ידי בחירתו הטובה או הרעה, נעשה שליח להביא זכות או חובה על חברו.

ז. בכל הקורה לנו על ידי אדם אחר, צריך לראות בעיקר את יד השי"ת כלפינו.

ח. גם כל אחד שמגיעה אליו בעקיפין תוצאת הגזירה על פלוני - מכוונת התוצאה גם אליו, וצריך ללמוד מזה.

ט. יש וסיבות המקרים הן בעבר, כגון מעשה אבות, ויש והן העתיד - סיבות לנסיגנות שונים, כדי להביא את האדם ואת הבריאה לשלמות.

י. המבט הנכון להבין את כל הקורה לנו הוא - לראות בעוה"ז את הפרוזדור לעוה"ב.

יא. אפשר להכיר מעשה השי"ת כשמסתכלים לאחור, ורואים סיבות הרפואה לפני המכה, וסיבות ההצלחה מוכנות בעבר.

יב. כאשר מכירים שיד השי"ת הביאה את הצרה, ולא מקרה הוא ח"ו, שבים אל השי"ת, וזה גורם להסיר הצרה.

יג. עלינו להשתדל ללמוד ממעשה השי"ת העמוקים מאוד - כפי האפשר לנו.

יד. על ידי תפלתנו אנו יכולים להכיר שהשי"ת משגיח עלינו תמיד, ונותן לנו תדיר את כל צרכינו.

טז. אסור להכנס לסכנה, כי אז דנים בשמים אם ראוי להנצל, ויש רשות למקטרג לתבוע דין.

טז. על ידי ראית יד השי"ת תדיר, נוכל לבוא לידי "שויתי ה' לנגדי תמיד", שהוא "כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים"

דברי חיזוק באמונה ובביטחון מתוך מכתב מהרב חיים פרידלנדר זצ"ל

בני ברק כ"ו מרחשון תשמ"ו

כל מצב שהאדם נמצא בו - ניתן לו משמים לנצלו לעבודת הבורא. גם מצב של מחלה ויסורים וחולשת הגוף, ניתן לאדם כדי שיעבוד את הבורא מתוך מיצרים ומיגבלות אלה.

חיזוק קטן בתפילה ואמונה וביטחון במצב זה - הוא נחשב בשמים כמעשה גדול ועצום, כי "פעם אחת בצער, כמאה פעמים שלא בצער". וביאר מו"ר הגה"צ הרב אליהו דסלר זצ"ל בשם אביו זצ"ל (עי' מכתב מאליהו ח"ג עמ' 14) שזה נאמר גם על צער כלשהו, כי הרי רז"ל אמרו (ערכין טז). "עד היכן תכלית יסורין... אפילו הושיט ידו לכיס ליטול שלוש ועלו שניים" היינו שצריך להכניס את ידו עוד פעם לכיס - גם זה נחשב ליסורים. ואם נוסף עוד קצת צער אז נכפל השכר שוב פעם במאה, היינו בעשרת אלפים, ועל ידי קצת צער נוסף שוב נכפל במאה (היינו ס"ה במליון) וכן הלאה.

ואם כן אין לנו תיאור ושיעור עד כמה גדול השכר על עבודת השם שיעושים מתוך מאמץ ובמצב של יסורים וצער גדול. במצב זה מעט תפילה ומעט לימוד תורה ומעט חיזוק באמונה ובביטחון - ערכם הוא רב מאוד בשמים, ואפשר במעט זמן לפעול מה שצריך במצב רגיל שנם רבות.

בעיקר צריך להתחזק באמונה ובביטחון שהכל משמים. "ואין אדם נוקף אצבע מלמטה, אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה" (חולין ז:).

ומכיון שכל שמץ של יסורים וכאב משמים הם - אם כן ודאי זה לטובה כי "כל מאי דעביד רחמנא לטוב עביד", אלא שאנחנו לא מבינים עכשיו איך זה טוב, זה יתגלה רק לעתיד לבוא כאשר גם על כל הרעות נברך הטוב והמטיב (עי' פסחים ג.).

ושכר הביטחון הוא גדול מאוד. ובזכות הביטחון יסלק הקב"ה את ההסתר ואת היסורים שניתנו כדי שהאדם יתנסה בביטחון כדברי רבנו יונה בפרושו על משלי (ג' כו). "ובוטח בה' ישוגב מן הצרה בשכר הביטחון אע"פ שהיתה הצרה ראויה לבוא עליו" (היינו לפי מעשיו), ועוד שם "זכן אם גברו עליו צרות ונכנע מפניהם, יבטח על רחמי השם, כי ירחם עליו מפני צרותיו ומפני הכנעתו, ומפני תקותו על השם".

אם כן, מצב של מחלה ויסורים הוא העת והאתגר להתחזק בביטחון. ובזכות זה, ובזכות תפילת רבים של ידידך המתפללים עבורך תיושע במהרה מכל צרותיך, ותוכל להלל להשי"ת "ארוממך ה' כי דליתני" (מלשון "דל" ומלשון "דלה" - להרים) לשבח לה' עבור הצרה ועבור הישועה גם יחד.

דרישת שלום לבביים מאת המצפה לשמוע ממך
בשורות טובות

בידידות נאמנה, חיים פרידלנדר

ה' ה'-שתי הנהגות של חסד

(מתורתו של הגאון ר' אביגדור מילר זצ"ל)

נוסחת חירום

לפעמים יש ח"ו יהודי חולה, השרוי במצב קשה מאד. משפחתו ממחרת אל בית המדרש ומבקשת מהציבור הקדוש להעביר בתפילה לרפואתו. במצב כזה, לא מסתפקים באמירת תהילים. פרקי תהילים מיועדים עבור אדם חולה, אך לא עבור כזה השרוי במצב קשה. ישנה תפילה מיוחדת, המיועדת לשעת חירום שכזו, והיא: "ג מדות של רחמים.

כך הוא גם כאשר אנו מתקרבים לימים הנוראים. ימים אלו, בהם עומדים אנו בפני כתיבה וחתימה לשנה הבאה, גם הם מצב חירום, ולכן אנחנו משכימים מוקדם בבוקר אל בית הכנסת, כדי לחלות פני מלך רם ונשא, ולבקש את רחמיו. בתוך הסליחות, אנו משתמשים באותו הכלי שבו אנו אווזים כאשר יש אדם השוכב על ערש דווי. אנחנו מתפללים את התפילה המיוחדת הזו לא רק פעם אחת-לפעמים היא נאמרת ארבע או חמש פעמים, שוב ושוב ושוב אנו חוזרים על תפילה זו, וצועקים שוב ושוב "ה', ה', קל רחום וְחַנּוּן".

לאחר חטא העגל כאשר כבר התרצה השי"ת לעמו, מבקש משה רבינו בקשה מיוחדת מאת ה': "הוֹדְעֵנִי נָא אֶת דְּרָכֶךָ" (שמות לג, יג). משה ביקש להגיע להבנת הנהגתו של ה' עם האדם, משום שכאשר יש לאדם ידיעה זו, הוא כבר מוכן להתמודד עם כל ניסיונות העולם הזה, לדעת את דרכי הנהגתו יתברך עם האדם, פירושו של דבר הוא, שסוד ההצלחה נמצא בידך.

י"ג מדות של רחמים

ואז, "וַיַּעֲבֹר ה' עַל פְּנֵי וַיִּקְרָא ה' ה' קַל רַחוּם וְחַנוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וְאֱמֶת וְכוּ" – השי"ת קרא אל משה את כל י"ג מדות הרחמים, שלוש עשרה דרכים שבהם מנהיג ה' את עולמו. בכך, ענה הקב"ה למשה רבינו שביקש, "וְעַתָּה אִם נָא מְצַאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ הוֹדְעֵנִי נָא אֶת דְּרָכֶךָ וְאֶדְעָה לְמַעַן אֲמַצָּא חֵן בְּעֵינֶיךָ". על ידי לימוד י"ג המידות הללו, נלמד להכיר את דרכי הבורא, ונמצא חן בעיניו.

על חשיבותם של פסוקים אלו, נוכל ללמוד מדברי הגמרא (ר"ה יז, ב): "א"ר יוחנן אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו, מלמד שנתעטף הקב"ה כשליח צבור והראה לו למשה סדר תפילה, אמר לו כל זמן שישראל חוטאין יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם". זו הסיבה שכאשר אנו זקוקים לרחמים מיוחדים מאת השי"ת, כשיהודי מוטל על ערש דווי, וכן כאשר עם ישראל כולו צריך סליחה ומחילה, אוחזים אנו באומנות זו של אמירת י"ג מדות של רחמים, שהיא אחת התפילות היותר מועילות לישועה והצלה, כפי שידוע כל יהודי ירא ה'.

עם זאת, רובם של בני אדם נוטים להתייחס ל"ג המדות כאל נוסחה ותו לא. סבורים הם שעל ידי אמירת המילים לבד יזכו לכפרה על פשעיהם, וכך, אומרים הם את התפילה שוב ושוב, מבלי לחשוב מה הם אומרים. יהיה זה רעיון טוב, לפחות פעם בכמה זמן, לומר את המילים הללו במתינות.

מסכתות שלמות של חכמה מופלאה

אולם האמת היא, שגם אם ניקח מעט זמן לומר את הי"ג מדות במתינות ומתוך מחשבה, ככל הנראה נתאכזב, כי אנחנו לא באמת מבינים מהו ה"עסק הגדול" סביב מדות אלו. אחרי הכל, כאשר אנו

אומרים את המילים, "אָנִי אֶעֱבִיר כָּל טוֹבֵי עַל פְּנֵיךָ", אנחנו מצפים לאיזו התגלות אדירה, איזה חידוש גדול, אולי אפילו סתרי תורה. ולכן אנחנו מופתעים, אולי אפילו מאוכזבים לגלות שכל מה שמשה שמע היו הפסוקים הללו.

ואכן, מוכרחים אנו לומר שיש כאן דבר גדול, ולא רק מילים בעלמא. הקב"ה לימד את משה רבינו י"ג מסכתות, שלש עשרה כרכים של חכמה מופלאה, הכלולה בנבואה זו של משה רבינו. האמת היא, שיש כל כך הרבה מה לומר על כל אחת משלש עשרה המדות הללו, שהמילה "מסכת" בה נקטתי היא בלשון המעטה. כל אחת מהן היא ש"ס שלם של חכמה, ולא תהיה זו גוזמא לומר שכל אחת מהם גדולה יותר מהש"ס כולו. שהרי אחרי הכל, מי שיעבוד קשה, יוכל לסיים את הש"ס-כל מי שהוא בעל שאיפות, בכוחו לסיים את הש"ס. כמובן, מי שמתחיל בגיל שמונים וחמש, זה כבר אולי סיפור אחר, אבל אם אתה מתחיל קצת מוקדם יותר בחיים ויש לך שאיפות, בכוחך לעשות זאת! אבל ללמוד את דרכי ה' בעולם זה כמו כמה וכמה שסי"ם, זה בבלי וירושלמי ועוד כהנה וכהנה.

מהווה את הכל

ואמנם, לא אני הוא זה שמסוגל לפתוח את מסכתות החכמה הנפלאות הללו ולהסביר לכם אותן, אבל כדאי שננסה לכל הפחות להציץ בהן. גם אם נצליח לעמוד על רק טיפה מן הים, אבל טיפה אחת של הבנת דרכי ה' בעולם, היא כבר הישג משמעותי וחשוב ביותר. ואם בכוחה של אמירת הי"ג מדות של רחמים לבד להביא ישועה גדולה, אין ספק שאם נשתדל ללמוד ולהבין את דרכיו של השי"ת, נזכה לכל מיני ישועות.

אשר על כן, במסגרת זו ננסה ללמוד מעט את המדה הראשונה: שם הוי"ה ברוך הוא. אופן ביטוי של שם זה אינו ידוע, אולם ניתן להבחין מיד ששורשו של שם זה הוא "הווה" - להיות. בוודאי שכלול בו הרבה הרבה יותר, אולם ברור ללא כל ספק כי משמעותו של השם קשור ל"הויה" וקיום. פירושו של דבר הוא, שלא זו בלבד שה' יתברך לבד הוא המציאות האמיתית האחת והיחידה, אלא שהוא מהווה את הכל, הוא גורם למציאות להמשיך ולהתקיים. כל מה שהיה אי פעם, שהווה כעת, או שיהיה בעתיד, מתהווה ומתקיים אך ורק משום שכך הוא רצונו יתברך.

מדת החסד

אולם ענין זה של "מהווה" הוא רק ההתחלה, שכן מסורת בידינו ששם הוי"ה ברוך הוא מתייחס לא רק אל מציאותו של הבורא, אלא למדת חסדו וטובו. פירושו של דבר הוא, שכל מאורע המתרחש בעולם, הוא רק מכח מדת החסד של הבורא יתברך.

לא זו בלבד שכך היא מסורת בידינו, אלא זוהי עובדה שכל מי שיפקח את עיניו יבחין בה. אם נתבונן בעולם, נבחין שהמציאות כולה נוצרה כדי להיטיב. מי שילמד היטב את הבריאה, גם אם לא תמיד יצליח להבין הכל, יגלה כי "חֶסֶד ה' מְלֵאָה הָאָרֶץ" (תהילים לג, ה).

אדמה מופלאה

מיד כאשר האדם פוסע את פסיעתו הראשונה עלי אדמות, יגלה הוא שהאדמה היא חסד. צא החוצה, רד מהמדרכה ולך כמה פסיעות על האדמה, ודע לך שכעת אתה פוסע על גבי חסדי ה'. כדאי לתרגל את זה מדי פעם, ללכת כמה צעדים על האדמה, להזכיר לעצמך שאתה פוסע על גבי מקור של אושר.

אדמה היא מתנה אדירה, אין כמוה! זהו חומר מופלא, וכמעט אין שני לו מבין כל השילובים הכימיים. האמת היא, שהאדמה היא יותר חיה מאשר דוממת. בתוך כפית אחת של אדמה, ישנם מספר רב יותר של יצורים חיים מאשר מספר האנשים בכל ניו יורק רבתי! כדור הארץ מלא באורגניזמים מתפקדים, מיליארדי חיידקים ופטטריות ונמלים ותולעי אדמה-צבאותיו של השי"ת, עובדים כולם יחד כדי לייצר מזון עבורנו.

המוציא בגד מן הארץ

מהאדמה צומח דשא, ודשא הוא הכל עבורנו-הפרות אוכלות דשא ומייצרות חלב. גבינה, חמאה, שמנת-כולן מגיעות מהעשב שהפרות אוכלות. וגם בשר! הפרות אוכלות עשב שהופך בגופם לעוד בשר, וכן לעוד עגלים. נמצא שהבשר ממנו אנחנו נהנים בצ'ולנט, מקורו בדשא ובאדמה. וזו רק דוגמא אחת-כל האוכל שאנו נהנים ממנו, כל ימי חיינו, מגיע מהאדמה.

אבל לא רק החסד שבמזון אותו אנו אוכלים מגיע מאדמתו של ה', כל הבגדים שלנו מגיעים גם כן מהאדמה. החליפה שלך העשויה צמר, היא גם הגיעה מהאדמה, כי הצמר הגודל על הכבשים מגיע מהעשב אותו הם אוכלים, שמקורו מהאדמה. הכותנה מגיעה מהאדמה. הפשתן מגיע מהאדמה. עניבת המשי שאתה עונד, גם היא מקורה מהאדמה, שכן תולעת המשי אינה יכולה לייצר משי אם לא תאכל עלי תות, שמקורם מהאדמה, ההופכים למשי בגופה של התולעת.

הימים, האוקיינוסים, האגמים, הנהרות, כולם מלאים בחסד הבורא! ראו אילו דגים שמנים ועסיסיים יוצאים מהמים! כמה ארוחות מזינות ניתן להפיק מהם! מאות טונות של דגים נשלים

מהים מדי יום ביומו. אני ממליץ לכם לעצור פעם ולהביט בחלון הראווה של חנות דגים, ולא כדי לקנות משהו, אלא רק לראות במו עיניכם את חסדי הבורא, אה! איזה תענוג.

והנה טוב מאוד

וזו רק ההתחלה. אתה מסוגל לראות? ה' נתן לך שתי עיניים מתפקדות? אה, איזה תענוג הוא זה- לראות את הצבעים המרהיבים בעולם שמסביבנו- "גדלו וטובו מלא עולם!"

אני יודע שכאשר אני מדבר כך, הדברים אינם נקלטים בשכלנו, שכן הם נשמעים מוגזמים, אולם האמת תאמר שזו רק טיפה מן הים ממשמעותו של שם הוי"ה בורך הוא. עולמנו מלא במיליוני צורות של חסדים שמרעיף עלינו הבורא יתברך, וגם אם נשב ונדבר על כך כל הלילה, לא נוכל לתאר אפילו שבריר קטן מחסדי הבורא הממלאים את העולם.

ככל שמתבוננים יותר בדבר, מגיעים להכרה ש"עולם חסד יבנה" (תהילים פט, ג) - ה' בנה את עולמו כדי לעשות חסד. כל פרט ופרט בבריאה המתגלה לעינינו מצביע לכיוון אחד ויחיד: לא רק שיש בורא לעולם, שהיווה את הכל וממשיך להוותו בכל רגע ורגע, אלא שהבורא חפץ חסד הוא, אשר כוונתו היחידה היא להעניק אושר לבני האדם. השם הוי"ה מורה על מדת חסדו האינסופית שהוא מרעיף על העולם.

דומה אך שונה

וכעת אנחנו מגיעים לשאלה גדולה. משום שלאחר שקרא הקב"ה למשה וגילה לו את המדה הראשונה והעצומה ביותר מבין דרכיו, והיא, "הוי"ה, החפץ חסד" - קרא אחריה את מדתו השניה. ומהי

המדה השניה? "ה" - אותנו שם הויה". ואל לנו לחשוב שזו רק חזרה על המדה הראשונה, כדי לתת לה דגש נוסף. שם הויה השני נמנה כמדה בפני עצמה, השניה מבין י"ג המדות.

חכמינו ז"ל (ר"ה יז, ב) עומדים על שאלה זו, כיצד יתכן ש"ה' ה'" נחשבים כשתי מדות נפרדות, הרי זו אותה המילה בדיוק. כיצד יכולה מילה אחת לשקף שתי מדות שונות של הנהגת ה' בעולם?

ועל כן מסבירה הגמרא את משמעותן של שתי המדות: "ה' ה' אני הוא קודם שיחטא האדם ואני הוא לאחר שיחטא האדם". ביאור הדברים הוא, שישנם שתי הנהגות בהם "הויה" - החפץ חסד, נוהג עם האדם בעולמו. אחת היא קודם שחטא ואחת היא לאחר שחטא, אבל כך או כך, הנהגת השי"ת עם האדם היא עם מדת "ה'", מדת החסד.

האם אתה חושב שהנהגת ה' משתנה לאחר שהאדם עשה צעד מוטעה? שכעת הוא כבר אינו בעל חסד אלא כועס ונוקם? לא ולא! הנהגתו יתברך לפני שנפלת היא אותה הנהגה כמו לאחר שנפלת! הוא לא השתנה כלל וכלל. הוא עדין "הויה", ה' של "עולם חסד יבנה", אלא שכעת הוא עוזר לך בדרך אחרת. ההטבה כעת מתבטאת באופן שונה מהאופן בו היא התבטאה קודם החטא.

אשת חיל מי ימצא

משל למה הדבר דומה, לאדם צעיר ובריא, שאשתו מכינה עבורו את מיטב המאכלים - בשרים, ולפעמים גם פרוסת עוגה טעימה להפליא. היא אשה טובה מאוד, אשה של חסד, ושלחנם הוא שלחן של חסד.

אולם עוברות השנים, ואדם זה קלקל חלילה את בריאותו על ידי

אכילת כל מיני מרעין בישין, והרופא גוזר עליו לאכול רק מאכלים דלים. כעת הוא יושב על יד השלחן וממתין למטעמיה של רעייתו, אליהם היה רגיל כל השנים. אולם כאן נכונה לו אכזבה, כאשר אשתו מניחה בפניו לא יותר מכמה מציות בליווי כוס חלב. האיש פונה לאשתו בשאלה, "רעייתי, תמיד היית כל כך טובה אלי, תמיד הגשת בפני מאכלים כל כך טובים. מדוע כעת את נותנת לי רק מציות וחלב?"

והיא עונה לו, "אני עדיין אותה אישה נאמנה, אבל אתה כבר אינך יכול לאכול בשר ולחם שחור. זה יהרוס אותך! גופך אינו מסוגל לסבול את זה. אנו מבינים שזוהי אותה אשת חסד - היא לא השתנתה כלל וכלל, אלא הוא זה שהשתנה, וכעת היא מעניקה לו את הטוב ביותר עבורו במצבו החדש, לאחר החטא, בדיוק כפי שעשתה כל השנים, קודם החטא.

גן עדן של הטבה

הנהגת השי"ת אינה משתנה! כל עוצם מדת החסד הטמונה ב"הוי"ה הראשון, נמצאת לא פחות מכך ב"הוי"ה השני. הטבתו אינה מתמעטת כלל, אלא שלפעמים הדבר הטוב עבור האדם הם מציות עם חלב במקום עוגה טעימה.

ניקח לדוגמא את אדם הראשון. קודם החטא חי אדם הראשון בגן עדן. בגן עדן ניתנו לאדם כל סוגי האושר האנושי, צמחו שם פירות מופלאים ויפים כל כך! היה זה כל כך מענג להסתכל עליהם, עד שרק לטייל בגן עדן היה מביא לאדם אושר ושמחה אינסופיים.

כשאדם וחיה טיילו בגן עדן, הם נהנו מהמראות המרהיבים. וכאשר הם טעמו מהפירות המופלאים, הרגישו שמחה עזה ביותר, הם לא היו זקוקים לשום "מוסיקת רקע" שתרגש אותם, טובו של העולם

בעצמו ריגש אותם כל כך. הם שרו לקב"ה, וקיימו את המעלה הגדולה של "שירו לו זמרו לו". בכל דקה שעברה, הם קנו בנפשם עוד אמונה, עוד קרבת ה' ועוד אהבת ה'.

זו היתה מטרתו של גן עדן - להיות מקום בו יוכל האדם להצליח בתפקידו החשוב ביותר עלי אדמות: "וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה שִׁירָאוֹ מִלְפָּנָיו" (קהלת ג, יד). הקב"ה ברא את העולם הזה לתכלית אחת: שבני אדם יכירו בו, זוהי ההצלחה הגדולה ביותר עבורנו בעולם - לבא לידי הכרה בהשי"ת. והאופן היעיל ביותר לגדול בהכרה בה היא ע"י השמחה. חסד הבורא יתברך שבא לידי ביטוי בגן עדן, נועד כדי לתת לאדם וחווה הזדמנות להשיג גדולה אינסופית, שכן בכח השמחה ניתן לקנות שלמות עליונה ביותר.

גירוש, לא עונש

זה היה סדר הבריאה קודם החטא - כך היו צריכים להראות חייהם שלבני אדם, לפני שארעה הטעות הגדולה. אולם אדם וחווה מעדו, ונפלו מהזדמנות אדירה זו. מה היה החטא ומדוע הוא התרחש, זה נושא הדרוש ביאור נרחב, ואין זה הנושא שלנו כעת, אולם הוא התרחש. ולאחריו, "ויגרש את האדם", הקב"ה גירש את האדם וגזר עליו, "בַּיּוֹם הַהוּא תֹאכַל לֶחֶם" ו"בְּעֵצְבוֹן תֹּאכְלֶנָּה כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וְקוֹץ וְדַרְדַּר תַּצְמִיחַ לָךְ". המציאות כעת השתנתה לחלוטין, ומעתה היא אינה תמיד סוגה בשושנים.

ונשאלת השאלה: מדוע גזר השי"ת גזירה כזו? אז יש החושבים שזה נועד רק כדי להעניש את האדם: "לא התנהגת כראוי, אז כעת תקבל על הראש". לא ולא! כעת אנו לומדים שגזרה זו גם היא הגיע מכח "הויה" - החפץ חסד, ממש כפי שהיה קודם לכן. אל לנו לאפשר לעיצבון ולקוץ ודרדר שבחיינו להקהות את

ההבנה הזו בקרבנו, שה' שלאחר החטא נוהג עמנו במדת חסדו, באותה מדה ממש כפי שנהג עמנו קודם החטא, גם אם החסד כעת הוא שונה.

גזירת הגירוש מגן עדן היתה לטובתו של אדם. ה' לא סילק אותו כמנהל שמסלק תלמיד סורר מבית ספרו, אלא כיוון ושלח אותו **למחלקה אחרת של חסד, מחלקה בה יוכל האדם להשיג הכרה בבורא ולהצליח בעבודת החיים**, מקום שבו הוא ישיג תועלת מרובה יותר מאשר יוכל להשיג בגן עדן. בדיוק כפי שמוטל על האדם להשיג שלמות וגדולה מכח השמחה, כך יש גם זמנים שבהם הקב"ה מביא קשיים וייסורים על האדם.

וישמן ישורון

לאחר החטא, המקום הראשון כבר אינו טוב עבורך. הטבע האנושי הוא, שכאשר מורעף עליו טוב ללא גבול, הדבר גורם לו לשכוח מה'. הדבר דומה לעשיר המביט בהנאה מחלון דירת הפאר שלו, המשקיף אל עבר סניף הבנק המפואר, שם שוכנת לה כספת מלאה בחפצי הערך שלו. במצב כזה, קשה לו מאוד להרים את עניו אל השמים ולחשוב על דבר מרומם יותר מזה.

העני לעומתו, אינו מסוגל לראות דבר מחלון ביתו, מכיוון שהחלון חסום על ידי בתי שיכונים האחרים, הוא אינו רואה שום דבר סיבבו מלבד עוני, ואין לו על מה לסמוך, אז קל לו לחשוב על השי"ת.

ולכן אנו מבינים כי "ה'" השני, כאשר החיים כבר אינם סוגים בשושנים, הוא גם כן חסד גדול. לפעמים הקשיים והצרות הם הדבר הטוב ביותר עבור האדם. בכוחם של הקשיים להביא את האדם לעליה מיוחדת, וזהו חסד והטבה, כי כאשר האדם מגיב נכון לצרות

הפוקדות אותנו, ומנצל אותם כדי להצליח בעולם הזה, הוא נושא חן וחסד בעיני בוראו - ואין לך טובה גדולה יותר מאשר נשיאות חן בעיני ה'.

גן עדן בעולם הזה

לפני שנמשיך הלאה ללמוד את הנושא הזה, כיצד להצליח בזמנים של קושי, עלינו לעמוד על נקודה חשובה ביותר, והיא, שהקב"ה אף פעם אינו מרפה לגמרי את הנהגתו במדת ה"ה" הראשונה. זה נכון שלכולנו יש קשיים בחיים - אף אחד אינו נחלץ מזה - אולם עלינו לזכור תמיד שגם בעולם הזה קיים אושר אינוספי.

האישי החכם עושה שימוש באושר הזה ככל האפשר. זהו שמלמד אותנו קהלת (ז, ט), **"בְּיֹם טוֹבָה הֲיִיה בְּטוֹב"**. מה הפירוש "היה בטוב"? הרי אם היום הוא יום טוב, כמובן שהכל טוב. האם זה לא דבר מובן מאליו?

התשובה היא לא, "היה בטוב" פירושו שעליך לנצל את היום הטוב הזה. זה אומר שכאשר אתה הולך ברחוב ונהנה ממזג אויר נעים, אל תבזבז את מחשבותיך במחשבה אודות נהג האוטובוס שצעק עליך. **"בְּיֹם טוֹבָה הֲיִיה בְּטוֹב"** - היום הוא יום טוב, אז תהיה במצב רוח טוב, ותודה לה' על היום הטוב הזה. אה! מתיקותה של השמש הזורחת על פני ומחממת אותי. משב הרוח המרענן הנושב על פני! אל תוותר על ההזדמנות הזו לשאוב אושר ממעמקי נפשך.

אתה מרגיש טוב? הגוף שלך מתפקד בצורה חלקה פחות או יותר? שים לב שלא להרפות מהיום הזה! יש לך ימים טובים בחיים, לא? אם מישהו יעצור אותך וישאל, "ר' פלוני, האם כואב לך הראש?" לא. "כואבות לך העיניים?" לא. "כואבות לך השיניים?" לא. "כואב לך הגרון?" לא. "כואבות לך האוזניים?" לא. "כואבת לך הבטן?" לא. "שום דבר לא כואב?" לא.

אנחנו אוהבים את ה'!

אז מדוע פניך עגומות כל כך? תחיירי! אם אתה יושב כאן עכשיו - אתה ח'י, אתה נושם - זהו כבר אושר גדול. בואו נגיד כולנו יחד, "אנחנו אוהבים אותך ה' בכל לבנו!" אל תתביישו להגיד את זה בקול! אם תרצו, תוכלו לחזור על זה גם מחר במהלך היום. פנו אל ה' ואמרו לו: "אני אוהב אותך ה'!".

לכן מלמד אותנו שלמה המלך שביום טוב, עלינו להיות במצב רוח טוב. "אנא ממך", מבקש שלמה המלך, "אל תהיה טיפש. אל תהיה שוטה ותבזבז את חייך". זהו לקח חשוב ביותר אותו אנו למדים כאן. במידה מסוימת, אנחנו עדיין נמצאים בגן עדן - כאן ועכשיו, והקב"ה נותן לנו את זה עבור מטרה מסוימת: כדי שנתעורר ונודה לו. אם אתה מסוגל לעשות כך, זוהי ההצלחה הגדולה ביותר - על ידי הערכת חסדי ה' ועל ידי אהבת ה' אתה מתקרב אליו יותר ויותר, באופן היותר מתקבל, בהנהגה של ה' קודם החטא".

יתירה מזאת, אתה מחזק את עצמך ב"ויטמינים" של אושר שיתנו לך כח להצליח כאשר מגיעות תקופות של ה' לאחר החטא. אדם המכין את עצמו בימים שבהם הדברים הולכים בקלות, אם ביום טובה הוא בטוב, אז כאשר מגיעה הנפילה, הוא מסוגל יותר להצליח. זוהי עצתו הגדולה של החכם מכל אדם. ביום טובה היא בטוב-התכונן, ואסוף לעצמך ביטחון ואושר לעתיד.

לראות את הטוב

הן אמנם, אין זה משנה כמה האדם הכין את עצמו בימי הטובה, גם אם הוא השכיל לאסוף בשכלו אושר רב מכל חסדי הבורא יתברך, אנו מבינים שאין אדם שחי כל ימיו אך ורק עם המדה של ה' קודם החטא". אף אחד אינו מושלם ולכן לא תמיד העניינים יתנהלו

בצורה חלקה כל כך. לכל אחד ואחד יהיו גם יהיו מהמורות בדרך - מהמורות קטנות ומהמורות גדולות. ובכל זאת, עלינו להבין שהטרגדיה האמיתית, המהמורה הגדולה ביותר היא, כאשר האדם נכשל בכך שהוא אינו מנצל את ההזדמנויות שהנהגת ה' שאחר החטא פותחת בפניו.

עלינו לדעת שכל מאורע הפוקד את האדם הוא רצון ה'. אף אחד אינו נעשה חולה בטעות, ולאף אחד אין קשיים מבלי שכן נגזר עליו. וכאשר הקב"ה גוזר גזירה כזו, חוזרים אנו אל העיקרון הבסיסי של "ה' ה'" - בין אם זה ה' קודם החטא, ובין אם זה ה' לאחר החטא, הגזירה הזו היא תמיד לטובת האדם. "כָּל אַרְחוֹת ה' חֶסֶד וְאֱמֶת" (תהילים כה, י). כל פירושו **כל!** הכל, ללא יוצא מן הכלל, הוא חסד.

שיראו מלפניו

למעשה זו שאלה שכל אדם חושב שואל את עצמו במוקדם או במאוחר, שכן דברים קורים ל"ע. ניקח לדוגמא אדם מצליח, שביום בהיר אחד הוא מוצא את עצמו מאושפז בבית החולים, ללא כל התראה מוקדמת. הוא שוכב על מיטת חוליו וחושב לעצמו, למה זה קרה לי? הרי הייתי יהודי טוב, פחות או יותר. הכל הלך אצלי חלק. ה' היה כל כך טוב אלי עד עכשיו. מדוע ה' עשה את זה?"

והתשובה היא כך: ישנו חסד, שהוא חשוב וגדול יותר מכל החסדים בעולם - חשוב יותר מבריאות איתנה, חשוב יותר מפרנסה ושלוש בית. וזהו החסד הנקרא יראת ה'! יראת ה' - להכיר במציאות הבורא - זהו הדבר החשוב ביותר בחיים.

אני מבין שהדברים הללו נשמעים מוזרים באוזניהם של אלו החיים חיים של חומרנות, אולם זהו יסוד בסיסי שאנחנו חייבים

להכניס אל תוך ראשינו: אנחנו כאן כדי להשיג הכרה בה' - זוהי הצלחתך הגדולה ביותר בעולם הזה. ורק משום כך, הקב"ה מתמרן תמיד את מאורעות חייו של האדם כך, שלעולם תהיה לו הזדמנות להשיג תכלית זו שלשמה נוצר.

לזכור את אבא

משל למה הדבר דומה (על' רש"י שמות יז, ח), לאדם הנושא את בנו על כתפו. הבן שמח כל כך, ו"מרגיש בעננים", הכל הולך טוב, והוא שוכח מאביו - הוא חושב שהוא זה שעומד תמיר וגבוה. אז מרוב התרגשות ושמחה, הוא מתחיל לבעוט ברגליו, והמטרה לבעיטותיו היא לא אחר מאשר חזהו של אביו.

האב רואה שבנו כבר אינו מודע אליו. הוא אינו זוכר את קיומו, מרוב שהוא "בעננים". האב רואה כלב מתקרב, ומחליט להניח את בנו ליד הכלב. "אבא תציל אותי!" קורא לפתע הילד. "אה", אומר האב, "אז כעת אני אבא!"

לכן, כאשר אדם חווה ח"ו איזה קושי בחייו, כל צרה שלא תהיה, יש לו לדעת שהקב"ה מסייע לו כעת לזכור אותו. נצל את ההזדמנות! כואבת לך השן? עליך להודות לקב"ה על כאב זה, משום שהכאב שובר את המחיצות בינך בין אביך שבשמים.

שיניים בריאות

אם היית חכם, היית מנצל את המדה של ה' קודם החטא, היית שמח ומאושר בשיניך הבריאות, ומודה לה' עליהם בכל עת. אתה מסוגל ללעוס? לנגוס בתפוח? תודה לה' על כך!

אבל תחת זאת מה קורה? אינך זוכר אפילו שיש לך בכלל שיניים - אתה מסוגל להסתובב במשך חדשים רבים מבלי להעריך את האושר שבשיניים - שביכולת לנגוס וללעוס. מתי זוכרים את חסד הבורא המתבטא בשיניים? רק כאשר הוא שולח לך תזכורות באמצע הלילה. "אוי ה'! הצל אותי! השן! השן!"

כעת אתה כבר זוכר את השיניים אותם נותן לך השי"ת במתנה מדי יום. כשמגיעה עת צרה, לפתע נזכרים באבא. בדרך לרופא השיניים, אתה מתפלל לה' שהרופא יצליח למצוא מזור לכאבך. גם כשהוא קודח בשן, עליך להתפלל שידו לא תחליק. אתם יודעים שלפעמים קורה שידו של הרופא מחליקה והמקדחה פוגעת בשן הסמוכה. הרופא ישתוק ולא יאמר דבר, אולם כעבור מספר חדשים, תצטרך לשוב אליו כדי לסתום את השן שנפגעה.

אז כאשר אתה זקוק אתה זקוק לעזרתו של רופא השיניים, אתה מתפלל לה' ומבקש, "רבנו של עולם, יהי רצון מלפניך שתצליח את דרכו של רופא השיניים, בכל כמה שהוא צריך לעשות למעני". אה! איזה כאב שיניים נפלא! זוהי הזדמנות אדירה לשבור את המחיצה המבדילה בינך לבין הקב"ה.

וכעת יש בידינו תשובה לשאלה עתיקת היום, מדוע דברים "רעים" קורים לצדיקים: משום שלמען האמת הדברים הללו אינם רעים כלל וכלל, אלא הם סוג אחר של טוב. זו מצייה דלילה במקום עוגה טעימה, אולם זה בדיוק מה שטוב עבורך עכשיו.

ביקור חולים

מצוה גדולה היא לבקר חולים. כאשר מבקרים את החולה, בודקים כיצד ניתן לעזור לו. אולי הוא זקוק לכמה מילות עידוד,

או שמא זקוק הוא לעזרה טכנית. אם הא מאושפז בבית החולים, תוכל להביא לו אוכל כשר. תהיה העזרה אשר תהיה, זוהי מצוה חשובה ביותר.

אולם נניח שכאשר אתה מגיע לבקר את החולה, אתה מוצא אותו שוכב על מזרן או אלונקה המונחים על הרצפה - זה קורה לפעמים. במקרה כזה, אומרת הגמרא (שבת, יב, ב, וכן נפסק להלכה בשו"ע יו"ד סי' של"ה ס"ד), שאסור לך לשבת על כסא. אם אתה חפץ לשבת לצידו, עליך לשבת על הרצפה. ומה הסיבה לכך? משום ששכינה למעלה מראשותיו של חולה. השכינה נמצאת ממש כאן לידך, מעל לראשו, אז כיצד תוכל לשבת גבוה יותר מן השכינה?

נתבונן נא - איזו אמירה מדהימה! מדוע צריכה השכינה לבוא ולשכון ליד אדם חולה? האם הוא כזה צדיק גדול? הוא יהודי רגיל. מה הוא כבר עשה? בסך הכל הוא נהיה חולה, זה הכל.

את דכא ושפל רוח

התשובה היא כזאת: כאשר טוב לו לאדם והכל הולך כשורה, הוא עלול להגיע לידי (דברים לב, טו) "שִׁמְנַתְּ עֵבֶיֶת" - הוא נעשה גאוותן, ואז "וַיִּטֹּשׂ אֱלֹהִים עֲשָׂהוּ" - הוא עוזב את השי"ת. הקב"ה נמצא כעת רחוק מדעתו. ואם הקב"ה רחוק ממך, אז לא משנה כמה בריא ומוצלח אתה, לא משנה כמה הכל מתנהל אצלך בצורה חלקה, אתה כישלון.

לעומת זאת, אדם שבור ורצוף - זה כבר סיפור אחר לגמרי. אדם זה השוכב על האלונקה, הוא אדם שבור. היהורה, הגאוה, שכמעט כל אחד סובל ממנה, נמחקה ממוחו! ואז אומר ה': "זה האיש שאני מחפשי!" והוא יורד קרוב אליו.

האיש הזה הופך כעת לאהוב על ידי ה', וכמו שמעיד הפסוק, "ואת ככא ושפל רוח" (ישעיה נז, טו), השכינה שורה על האדם השבור, על מי שהוא שפל רוח. מדוע? כי ה' אוהב אנשים שאינם גאים, הם אלו שזוכרים אותו.

מחלה פתאומית

מטעם זה אמרו חז"ל (ברכות נד, א), "חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה". כשאדם חולה, זוהי הצלחתו הגדולה ביותר בעולם הזה. ככה עלינו להבין מאורע זה. לפעמים מחלה קשה יכולה להציל את אדם! וכבר ראיתי את זה קורה בחיים.

הכרתי בחור צעיר שעבד במשרד מסוים. ליהודי זה לא היה שום קשר לתורה ולמצוות. הוא היה יושב במשרדו וחושב כיצד יבלה - זה מה שהיה חשוב לו בחיים. ואז, יום אחד הוא התעלף לפתע פתאום. הוא הובהל בדחיפות לבית החולים, ובאופן מפתיע ביותר, הובחן כמי שסובל משחפת. האמינו לי, הוא מעולם לא חלם על דבר כזה. כעת הוא היה חייב לעזוב את הבית לחודשים ארוכים כדי לשהות בבית חולים.

במשך חדשים על גבי חדשים הוא היה שוכב במרפסת בית החולים וחושב. כעת אין הנאות, אז יש זמן לחשוב. לאחר תקופה זו, כאשר נרפא גופו, זכה הבחור שלנו להתרפא גם מבחינה רוחנית. הוא שב לבית עם החלטה לשנות את חייו. במקום לכלות את חייו בהנאות שווא ובבילויים ריקים, הוא נכנס ללמוד בישיבה. הוא ישב ולמד, עלה ונתעלה בתורה ובעבודת ה', הקים בית של תורה, ואף כיהן כרב של קהילה חשובה במשך שנים רבות.

נחשוב נא, כאשר יהודי זה הסתכל אחורה על היום ההוא, אותו יום שחור בחייו כשהתעלף במשרדו, אלמלא הבין את החסד של

"ה' שלאחר החטא", האירוע הזה היה נשאר אצלו כחוויה בלתי נעימה בעליל, והוא היה ממשיך להתלונן כל חייו: "למה זה קרה לי? כזה דבר איום ונורא!" אולם למעשה, המכה הזו שקיבל היה הדבר הטוב ביותר שקרה לו אי פעם, וכאשר יגיע לעולם הבא, אין ספק שהוא יאמר לקב"ה, "ה', אני מודה לך על כל הדברים הטובים, אבל על השחפת יותר מכל!"

יסורין ממרקין

גם אדם הסובל ייסורים גדולים, בגופו ובממונו, והוא מרגיש שהקרע נשמטת מתחת רגליו ועולמו חרב עליו. כל מה שבנה וטיפח בחייו משפחתו, עסקיו, שמו הטוב - קורס לנגד עיניו. לו ליפול ליאוש ח"ו ולנקוט בצעדים חמורים ובלתי הפיכים ח"ו. להיפך, עליו לחשוב, "הלוואי שאזכה להמשיך את חיי כך, כי כל יום שאני חי אני מכפר על חטאי. אני זוכה לשלמות כה גדולה של מדת הענווה, הישגים שלא הצלחתי להגיע אליהם כל חיי. להיפך, אני רוצה לחיות עוד ועוד, כי ככל שאני חי יותר, גם בנסיבות האלה, אני מתעלה ומשתפר יותר ויותר."

כל מה שקורה לנו בחיינו, גם אם לפי שעה אנחנו מאוכזבים, עלינו לדעת שהוא נועד למטרה חשובה ביותר. "ייסוריו ממרקין" אומרים חז"ל (ברכות ה, א, יומא פו, א) - הסבל מטוהר את מדותיו של האדם. אמנם אנחנו לא מחפשים את זה, אבל הקב"ה יודע מה טוב לנו. הייסורים כולם מכפרים על חטאיו של האדם, והוא יזכה להיכנס לעולם הבא כשהוא נקי וטהור מעוונות. הסבל הוא הישג גדול, המכות הקשות של החיים הן באמת הברכות של החיים.

סוד החיים

יהודי הזוכה להבין את היסוד הזה עליו דיברנו, מכיר כבר מקצת מדרכי ה', וכעת הוא מוכן לחיים - הוא מוכן לזמנים הטובים מחד ולמכות הקשות מאידך, כי הוא מבין חלק מהסוד של "ה' ה'" אותה גילה השי"ת למשה רבינו בהר סיני.

הוא יודע שהנהגת השי"ת לעולם אינו משתנה. חסדו הגדול, שנמצא שם כדי לעזור לך להצליח בעולם הזה, נמצא שם תמיד. ההבדל היחיד הוא, באיזו צורה החסד ניתן לנו. לפני החטא, החסד מתבטא בפירות יפים בגן עדן. הולכים אנו במורד השדרה, מתחת לצילם של עצי הפרי המרהיבים, ולבנו גואה משמחה ואושר, זו צורה אחת של חסד ה'. אולם לפעמים יש גם עצב, וזהו מין אחר של חסד והטבה, אבל גם זהו טוב לאדם להשיג שלמות, הן בזמנים הטובים והן בתקופות הקשות, ועל ידי זה יזכה לאושר האמיתי והנצחי בעולם הבא.

לנצל את שתי הנהגות החסד

חיינו מלאים בשתי מדות החסד של ה' יתברך, בהם הוא נוהג עם בריותיו. בלי נדר, בכל יום בשבוע הקרוב, אקדיש זמן כדי להכיר בשתי בחינות החסד הללו בחיי, ואנצל אותם לתכלית עבורן הן מיועדות. אודה לה' על חסדיו המשמחים, ואנצל את ה"מהמורות שבדרך" כדי לקרוא אליו שיושיעני

בכל דרכך דעהו והוא יישר אורחותיך (משלי ג,ו)

"בכל פועל גדול או קטן אשר אתה מבקש לעשות זכור את השי"ת וקוה אליו להצליחך בו ותלה בו את בטחונך ותשב אליו לבך, כי אין לך כח ויכולת בפועל ההוא ואינו בידך רק ביד השם ותלה בו תקותך וציפייתך לחסד השי"ת וזה ענין נכבד מאוד וע"י ההרגל הזה תקבל הנפש בטחון, ודע כי יש אנשים שעיניהם אל ה' במעשה גדול, כמו אם יבקשו לפרוש בים לסחורה וכו', ובמעשה קטן לא יזכרו את ה', מפני שהפועל קל בעיניהם וברור לדעתם כי יעלה בידם, או מפני שלא יגיעם הפסד מרובה אם יתבטל המעשה ההוא ולא יעלה בידם. על כן אמר בכל דרכיך דעהו, בדבר גדול או קטן, כי אחר שכל הפעולות תלויות ביד ה', וכל ההצלחות בחסדו, חייב האדם לזכרו בכל מעשיו. כי אם יצליח המעשה בידו, והוא לא זכר בו את ה' ולא נשא עיניו אל ה', הנה קצר בחוק העבודה, גם יתן אל לבו כי שכר הבטחון והתקוה אל ה' להצלחת הפועל, גדול יותר מאוד מתועלת הפועל עצמו. והוא יישר אורחותך, זולתי שכר הבטחון אשר הוא גדול מעל השמים. תצליח במעשה ההוא (רבינו יונה משלי ג,ו)

כשהולך לעשות איזה עסק או פעולה יהיה שם שמים שגור בפיו בקיווי להשי"ת והמרגיל עצמו בזה, לבד שמקיים מצות בטחון, זוכה להשגחת השם מיוחדת ובכל פעולה אשר יעשה יצליח" (שפת

חיים השגחה פרטית פרק כ"ג)

ולבקש בדיבור ממנו יתברך שמו. למשל כשתצטרך נעליים, תאמר: רבש"ע אני צריך נעליים, אנא הזמן לי מעות והזמן לי את המקום שאמצא שם את הנעלים המתאימות, וכן לאחר מכן תודה

להקב"ה בפה מלא על מה שנתן לך. ובזה אתה מחזק אמונתך יום
יום, מכיוון שאתה פונה אליו בכל ענייניך, (החזון איש זצ"ל).

**בלי נדר בשבוע הקרוב בחר מספר פעולות שלפניהן תתפלל
ותבקש מהשי"ת סיעתא דשמיא בביצוען. תשתדל לבקש במילים
שלך ולא כמצוות אנשים מלומדה**

תפילה להצלחה

כשרוצה לעשות עסק או פעולה או לקנות אפילו דבר פעוט
יאמר: השי"ת הבוטח בה' חסד יסובבנו, היה נא מצליח את דרכי
שאקנה את מבוקשי ותצליח פעולתי בעזרתך השם יתברך, ותן לי
ברכה והצלחה בכל מעשי ידי, כי בטחתי בך. (השל"ה הקדוש צצוק"ל)

**הנכנס להקיז דם או לאכול או לשתות איזה דבר רפואה
אומר: "יהי רצון מלפניך ד' אלוהי ואלוהי אבותי, שיהא עסק זה לי
לרפואה, כי רופא חינם אתה ובצאתו נותן הודיה על חלקו ואומר
"ברוך רופא חולים". ולא יחשוב שתהיה איזה דבר לו רפואה אלא
על ידי הברא יתברך שמו, ולכן ע"י תפילה זו ישים בטחונו בו
ויבקש ממנו שתהיה לו לרפואה. (שו"ע מ"ב סימן רל ס"ק ו').**

למצוא חן בעיני רואיו יאמר:

"תנני לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואי"

(בתנחומא וישב אות ח')

אם רוצה לעשות איזה משא ומתן, כגון לקנות או למכור איזה סחורה יאמר: "אני בוטח בה", ומקוה בזו הסיבה ישלח לי השי"ת מזונותי וצרכי".

אם הרויח יאמר באיזו פעולה שעשה יאמר: "הרוחתי בעזרת השם יתברך", כמו שכתוב (דברים ח, יח) "וזכרת את ה' אלוקיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל". וכן להיפך אם ארע לו איזה רעה או הפסד ח"ו, אל יתלה את הנזק באמצעי הלא מוצלח שנקט בו, ויחשוב שאם היה פועל ומשתדל באופן אחר לא היה מפסיד, אלא יאמר: "מאת ה' היתה זאת מפני חטאי".

תפילה לפני נתינת צדקה (ספר חסידים סעיף ס"א)
"לפיכך יתפלל אדם להקב"ה לעולם
שיזמין לו בני אדם מהוגנים"

התפילה - הדרך אל הבטחון

אחת הדרכים הנהדרות, אחת השיטות הטובות ביותר להוציא אל הפועל את האמונה והבטחון שחבויים בנשמותנו היא התפילה. והנה. למילה "תפילה" - אין כל משמעות עבורינו. המושג "תפילה" נתפס אצלנו כאמירת מילים ותו לא. ועל כן, הדבר הראשון שעלינו להבין שהתפילה היא הדרך שסוללת את הדרך להשגת הבטחון. כולנו שמענו על 'שער הבטחון' המפורסם שבספר חובת הלבבות, אשר מהווה את אחד המקורות החשובים ביותר לנושא האדיר הזה. אולם מתי נלמד אותו ? ללמוד את שער הבטחון הוא דבר מצויין, אבל כמה אנשים אכן לומדים אותו ? חובת הלבבות אינו נושא קל כלל ועיקר. עלינו ללמוד את הדברים ולומר אותם בפנינו שוב ושוב עד שזה יכנס לנו אל תוך הראש. התפילה סוללת בפנינו את הדרך להשיג את זה. למעשה, זאת המטרה הבסיסית ביותר של התפילה, מטרת התפילה היא לא לקבל אל תוך הכיס את הדברים להם אנו זקוקים, אלא להכניס אל הלב שלנו אמונה ובטחון, זאת אחת המטרות העיקריות של התפילה, ללמוד שהקב"ה הוא זה שעושה הכל, שהוא שולט בכל.

לבקש, לבקש, ושוב לבקש

כשאתה הולך ברחוב, אתה יכול לדבר עם ה', הרי בכל מקרה הוא היחיד שיכול לעזור לך. אתה מחפש שידוך ? בקש מה' שידוך טוב. אתה כבר נשוי ? בקש ילדים טובים, בקש שידוכים טובים עבור ילדך. בקש חתנים טובים, מחותנים טובים. בקש ממנו פרנסה. יש לך כבר פרנסה ? בקש שתצליח במקצוע שלך. בקש שתמיד ישררו השקט והשלווה בביתך. בקש ממנו שתהיה לך בריאות טובה, שתהיה לך ראייה טובה. שתוכל ללכת תמיד ללא מקל הליכה. שלעולם לא תצטנן, שלעולם לא תידבק באף מחלה. יש לך הרבה על מה לבקש.

בקש מה' שתהיה מקובל בחברה, בקש מה' להיות חכם. תוכל לבקש ממנו שיהפוך אותך ללמדן. כמובן שעליך גם לעשות משהו בנידון, אבל אתה יכול לבקש מה' שיעזור לך לדעת ולהבין את המסכת שאתה לומד.

אתה מנסה להספיק את האוטובוס ? אז בזמן שאתה רץ - תאמר, "אנא ה' הושיע נא", או "ה, עזור לי להספיק את האוטובוס!"

בהחלט! אין כל הגבלה בזה: אתה יכול לבקש ממנו כל דבר, גם את הדברים הקטנים ביותר, וזאת משום שכשזה מגיע לבטחון, שום דבר הוא לא קטן, אין זה משנה כמה הדבר שאתה מבקש הוא קטן, התפילה עבורו הוא גדולה. מה שחשוב זה לא על מה אתה מתפלל, אלא עצם הדבר שאתה מתפלל. הקריאה התמידית אל ה' היא זו שהופכת אותך לאדם גדול.

אבק יהלומים

ברצוני להסביר נקודה קטנה. יש אנשים שטוענים 'נו כמה בטחון כבר אוכל להשיג על ידי תפילה אחת ? המושג 'בטחון' הוא גבוה ונעלה כל כך, כמה יכולה לעשות תפילה אחת קטנה". התשובה היא כזו: אני מכיר אדם שיש לו חנות יהלומים, ובמשך כל היום כולו הוא משפשף ומלטש יהלומים באמצעות גלגל. מדי יום, כאשר מגיעה שעת סגירת החנות, הוא יורד על ברכיו עם כף ומברשת, ומטאטא אל תוך הכף את כל האבק שנשר מתחת למכונה שלו, כי הרי זה לו סתם אבק - זהו אבק יהלומים, ואבק יהלומים הוא דבר יקר. ולפעמים הוא אף מוצא על הרצפה שבב קטן של יהלום

ולכן, כאשר מדובר בבטחון, כל פירור קטן הוא יקר- ערך, אפילו יותר מיהלום. והתפילה היא המקום שבו תמצאו את אותם יהלומים. תמצאו שם אבק יהלומים ושבבי יהלומים, ואם תתנו דעתכם לכך, תמצאו אפילו גוש של יהלום (תורת אביגדור פר' כי תבוא)

שיעור בהליכות חיים

שנים רבות הייתי בטוח שאני מחנך את ילדי כמו שיהודי צריך לחנך, אבל הפתעת חיי הגיעה יום אחד בו נשארתי בבית המדרש והצצתי לעבר יהודי שלמד עם בנו. ראיתי שהם לומדים, ראיתי שהאבא מסביר לבן, והבן ישב מרותק כולו, אבל ללא שום ספר על הסטנדר. זה הפליא אותי ולכן המשכתי לתהות על המחזה שהתגלה לנגד עיני. התחלתי להקשיב והופתעתי לגמרי. מסתבר שהאבא נתן שיעור לבנו בהליכות חיים. הוא הסביר לבן שהקב"ה נמצא אתנו בכל רגע, בכל שניה, ומעורב בכל מעשה ובכל מחשבה. הוא לא הסביר הוא המחיש, הוא חי את המילים שהוא אומר. הוא השריש בלב איך על כל פעולה צריך להקדים תפילה, ולאחריה להודות להקב"ה על החסד שעשה עמנו. דברים פשוטים, ידעתי את זה שנים, אבל כשהוא המחיש את זה היה נראה אחרת לגמרי. למשל הוא המחיש לילדו המרותק, כי כאשר מחכים לאוטובוס בתחנה אומרים, והוא פשט את שתי ידיו לשמים ואמר: ריבוננו של עולם תעזור לי שהאוטובוס כבר יגיע. נו עכשיו מוישי יקירי, מה עושים כשמחכים לאוטובוס? ומוישי שלו פושט את שתי ידיו השמימה ואומר: ריבוננו של עולם תעזור לי שהאוטובוס כבר יגיע. התרגיל חזר על עצמו לפחות חמש פעמים, עד שמוישי לא יעמוד בחיים שלו בתחנת האוטובוס בלי למלמל את התפילה הפשוטה שאביו לימדו. לאחר שנגמר התרגיל הזה, התחילה סידרת ההודיה. מוישי מה עושים כשהאוטובוס מגיע? עולים ואומרים: ריבוננו של עולם אני מודה לך שהאוטובוס הגיע. ומוישי חוזר אחריו, ריבוננו של עולם אני מודה לך שהאוטובוס הגיע. האוטובוס היה הראשון בסדרה, לאחריו הגיע המזגן של האוטובוס שגם עליו מוישי צריך להתפלל שהוא יפעל טוב, ולהודות לקב"ה על העובדה שהוא לא צריך להזיע עכשיו. השלישי בסדרה היה הספסל, ומוישי מתפלל

שהקב"ה יזמין לו מקום ישיבה. אחריו הוא מתפלל שלא יכשל חלילה בראית דברים שאסור לראותם, והודיה על העובדה שהוא עמד בנסיון הזה.

מאז, גם אני לומד עם ילדי כל יום, והם בולעים כל מילה בשקיקה. אסתפק בדוגמא קצרה. שמעון בני, נוסע באופניים, וכל פעם שהוא מגיע לירידה הוא נעצר ואומר: ריבוננו של עולם תעשה שאני לא התהפך. בסוף הירידה הוא אומר: אני מודה לך הקב"ה שלא התהפכתי. אצלו זה טבעי, דבר נורמלי ורגיל. (קולמוס הלב)

בכל דרכיך דעהו במעגל החיים

אך תועלת הבטחון לעולם, מהן מנוחת הנפש מן הדאגות העולמיות והשלווה מנדנוד הנפש וצערה לחסרון תאוותיה הגופניות, והוא בהשקט ובבטחה ובשלווה בעולם הזה כמו שכתוב "ברוך הגבר אשר יבטח בה" והיה ה' מבטחו והיה כעץ שתול על מים" (ירמיה י"ז)

(חובת הלבבות בפתיחה לשער הבטחון)

והנה מצות הבטחון מלבד שאדם אוכל פירותיה בעוה"ז שנאמר על הבוטח בה' שממלאים משאלות לבו לטובה עוד טובה שמשגי בחינת 'על מי מנוחות ינהלני כמאמר ירמיה אודות הגבר אשר יבטח בה' "ברוך הגבר אשר יבטח בה" והיה ה' מבטחו והיה כעץ שתול על פלגי מים ועל יובל ישלח שורשיו ולא יראה כי יבוא חום והיה עליהו רענן ובשנת בצורת לא ידאג ולא ימיש מעשות פרי (י"ז ח-ט) והוא בבחינת הבוטח בה' חסד יסובבנהו, שטובל בים של חסד.

וזה שאמר הכתוב (מכות כ"ד ע"א) "בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחיה" הרי שכל החיים עומדים על ציר אחד שהוא הבטחון וזהו שהעמידן על אחת. וכן כתב בספר כד הקמח לרבינו

בחיי ערך בטחון על מה שנאמר (בברכות ס"ג ע"א) איזו פרשה קטנה שכל גופי תורה תלויים בה, הוי אומר בכל דרכיך דעהו, דהיינו האמונה והבטחון שמקיפים את כל חיי האדם להיותו דבוק בקונו.

אין לו דאגות: גם נמצא במנוחת הנפש שמאמין שאין מעצור ביד ה' להושיע ברב או במעט ולא דואג וחושב איך ובמה יוכל הקב"ה להושיע אותו ואינו מוציא מחשבות אלו על דל שפתיו שכן כתב (קונטרס היחיילי) שמחשבות האדם כיצד יושיע אותו השי"ת מונעות מהאדם כמה טובות, ומאבד בזה את סגולת הבטחון שמעלתה גדולה מאוד שזוכה על ידה לראות ניסים ונפלאות מעל הטבע. ואינו דואג על פרנסתו כי אמון הוא על אמרם ז"ל (סוטה מ"ח ע"ב) כל האומר מה אוכל למחר הרי הוא מקטני אמנה, וכל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה עד ראש השנה (ביצה ט"ז ע"א) ושגור על לשונו תמיד מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר.

גם אין לו קנאה שנאה ותחרות: המוציאים את האדם מן העולם כי יודע נאמנה שאין אדם נוגע במוכן לחברו ואין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלא נימא (יומא ל"ח ע"ב) ומאמין במה שכתוב (בבא בתרא צ"א ע"ב) אמר רב חנן בר אבא אמר רב על הפסוק 'זהמתנשא לכל ראש' שאפילו השר שממונה על הבורות מי ידלה ממנו היום להשקות שדותיו ומי למחר ושררה קטנה היא, שאפילו הוא מתנשא על פי ה' מדכתיב לך ה' הממלכה. לכן גם אינו מנסה לדחוק את השעה כמו שנאמר (ערובין י"ג ע"ב) כל הדוחק את השעה השעה דוחקתו, אבל הבוטח יש לו מלאי של סבלנות עד שיקויים בו בשמך יקראוך ובמקומך יושיבוך (יומא שם).

ואם פגע בו אדם: אינו מתמלא כעס וקנאה כי יודע שהוא שלוחא דרחמנא, כמו שכתב החינוך מצוה רמ"א בלאו דלא תקום, "משורשי המצוה שידע האדם ויתן אל לבו כי כל אשר יקרהו מטוב ועד רע

הוא סיבה שתבוא עליו מאת השי"ת, ולא יקרהו דבר בלתי רצון השם ברוך הוא, על כן כשיצערהו אדם, ידע בנפשו כי עוונותיו גרמו, והשי"ת גזר עליו כך, ולא ישית מחשבותיו לנקום ממנו, כי הוא אינו סיבת רעתו כי העוון הוא המסבב כמו שאמר דוד ע"ה (ש"ב ט"ז י"א) הניחו לו שיקלל כי כך אמר לו ה'. הרי שתלה בחטאו ולא בשמעיו בן גרא.

כשנחבלה ידו: אינו מחפש אשמים כאמרם ז"ל (חולין ז' ע"ב) אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה, וכשהולך לרופא אינו במתח כיצד יחרוץ הלה את משפטו, כי קודם שבא אליו נושא עיניו למרום בתפילה "יהי רצון מלפניך ה' אלוקי שיהא עסק זה לרפואה כי רופא חינם אתה" ובצאתו נותן הודיה על חלקו ואומר "ברוך רופא חולים" וחושב בלבו שרפואתו היא רק על ידי הבורא יתברך שמו, וישים בטחונו בו ויבקש ממנו שתהיה לו לרפואה. (שו"ע, מ"ב או"ח ר"ל ד)

אם תחנה עליו מחנה או צרה קרובה לא ירא לבו: כמו שכתב רבינו יונה (שערי תשובה שער שלישי, ל"ב) "כי תצא למלחמה על אויבך וראית סוס ורכב עם רב ממך לא תירא מהם", שהוזהרו בזה שאם יראה האדם כי צרה קרובה, תהיה ישועת השם בלבבו, ויבטח עליה. ונאמר "גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי". ואם תקום עליו מלחמה יודע שלכל כדור יש כתובת, ועל מי יש לנו להשען רק על אבינו שבשמים.

בהגיעו לפרק האיש מקדש: ומחפש את בת הזוג שלו, אותה שהכריזו עליה ארבעים יום קודם יצירת הולד בת פלוני לפלוני (מו"ק י"ח ע"ב) וכמו שהוסיף הר"ן שם שגם פסיקת הגדוניה כבר נקבע מראש עוד קודם יצירת הולד כשהכריזו שדה פלונית לפלוני, ולכן כל מה שיתנו לו חמיו וחמותו לוקח בעין טובה ואז יצליח כהבטחת הרמ"א (אה"ע ב' א).

לעולם אינו מיצר על צרת המחר: כי לא יידע האדם מה ילד יום (סנהדרין ק' ע"ב) שמאמין שמי שנותן חים נותן מזונות, גם על זקנותו לא דואג, כי התורה עומדת לו לאדם בעת ילדותו ונותנת לו אחרית ותקוה לעת זקנותו (קידושין פ"ב ע"א)

עומד בקושי ובנסיון: הנה אצל מרבית העולם קושי הוא דבר בלתי רצוי, אבל הבוטח לא נרתע מקשיים ויודע שהנהגת השם יתברך איתו היא כמו אב שאוהב את בנו ושכל המאורעות שעוברים עליו לשמחה או לצער נועדו רק לטובתו ולתיקון נפשו כמו שכתוב "וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלוקיך מיסרך" (דברים ח ה). ובזוה"ק (ח"א ק"ד ע"א) כתוב: "כשירצה הקב"ה לשלוח מנחה לחסידיו, יזמין לו עני על שער ביתו כדי שיזכה על ידו "ויראה ביסורים דורון מן השמים" (ספר הישר לרבינו תם שער י"ג) וכן כתב רבינו בחיי (בשלח י"ג י"ז) "ודע כי כל עניני ישראל ומקריהם במדבר הכל היה נסיון גמור כדי שיגדלו נפשם במדת הבטחון שהוא שורש האמונה" עכ"ל. וגם רואים שנסיונותיו של אברהם אבינו היו כולם באמונה ובטחון ולא בקיום המצוות. וכמו שמסופר על הגרי"ז זצוק"ל שבערב ר"ח אחד לא היה לו עדיין כסף לשלם לאברכי הכולל, ואז אמר לו אחד ממקורביו שיעשה קרן מגבית של רבע מליון לירות למען הישיבה, שאחת ולתמיד יסורו דאגותיו. ענה מרן הגרי"ז זצ"ל "וכי בעד סכום כזה אמכור את מצות הבטחון שלי". לכן כשרואה שעה של קושי לא יבעט ביסורים יתחזק ויאמר לעצמו בטחו בה' עדי עד.

יסוד האמונה מתורתו של רבי עקיבא

אמר רב הונא אמר רב משום רבי מאיר וכן תנא משמיה דרבי עקיבא לעולם יהא אדם רגיל לומר כל דעביד רחמנא לטב עביד (ברכות ס:)

יודעים ומאמינים אנחנו שהכל נעשה בידי שמים, ושהשי"ת הוא טוב ומיטיב לרעים ולטובים, וזאת באמת הכוונה באמירת "כל דעביד רחמנא לטב עביד". אבל אין אנו רגילים לומר כן על כל מאורע הבא לידנו, וכמה פעמים אפשר לשמוע גם מאנשים יראים שעוסקים בתורה ובמצוות, כשהם נמצאים במצב לא טוב, מתלוננים על רוע מזלם וגם צועקים מרה למה עשה להם השם יתברך רעה על לא עוול בכפיהם כאיוב בשעתו. אולם עלינו לדעת שדיבורים אלו אינם יוצאים מלב רע וחוסר אמונה, כי אין עולה על דעתם חלילה המחשבה שעזב השם את הארץ, או חלילה שהשופט כל הארץ לא יעשה משפט, אלא סיבת הדבר היא מפני שהאמונה אצלם גנוזה וטמונה עמוק בלב עד שהיא כמו שכוחה ואבודה לשעתה ולכן פיו מדבר מה שאין בלבו מכיוון שפיו ולבו אינם שווים.

כדי לתקן מעוות זה בא רבי עקיבא ולימד עצה מוסרית טובה ומתוקנת, שיהא אדם רגיל לומר בפיו תמיד מה שהוא יודע ומאמין בלבו, ולעולם יאמר זאת ללא הפסק על כל מאורע הבא לידו, בין על מאורע המביא טובה ועושר ובין על מאורע רע שיש בו אפשרות שתצא טובה ממנו, או אפילו בשעה שאין כל תקוה לטובה מהרעה ההיא. בכל מצבי החיים יאמר האדם "כל דעביד רחמנא לטב עביד" ועל ידי אמירה זאת יתחזק באמונה שיש בלבו וירגיש את הטוב שיש בהנהגת האלוקים איתו.

רבי עקיבא לא הסתפק בהוראת עצה טובה זו בדרך לימוד בלבד, אלא הראה לפני תלמידיו דוגמא חיה ממה שארע לו בעצמו כשהיה הולך בדרך והגיע לעיר אחת וביקש ללון שם ולא נתנו לו, אמר "כל דעביד רחמנא לטב עביד", הלך וישן בשדה, והיו לו חמור תרנגול ונר, באה רוח וכבתה את הנר, בא חתול ואכל את התרנגול, בא אריה וטרף את החמור, אמר רבי "כל דעביד רחמנא לטב עביד". בלילה באו חיילים ושבּו את בני העיר אמר רבי עקיבא לתלמידיו אמרתי לכם שכל מה שעושה הקב"ה הכל זה לטובה !.

והנה בלילה ההוא היה רבי עקיבא במצב מאוד קשה, שהרי רעה אחרי רעה באה עליו כשלא נתנו לו מקום ללון והיה מוכרח ללון בשדה, ואמר רבי עקיבא על מאורע רע זה כמו שהיה רגיל לומר תמיד כל דעביד רחמנא לטב עביד. בודאי שחשב רבי עקיבא בלבו שהבוטח בה' יש לו לקוות שתצא טובה ממאורע זה, אבל אח"כ כשבא האריה ואכל את החמור ואח"כ כשהתרנגול גם נאכל וגם האור נכבה ונשאר רבי עקיבא יושב בחושך, במצב נורא כזה היה אז באין תקוה לראות טובה ממאורעות קשות אלו, ורק בעין השכל באור האמונה ראה שהכל לטובתו, ואמר בלב שלם כל דעביד רחמנא לטב עביד, שאילו היה הנר דולק היה הגייס רואה אותי ואילו היה החמור נוער או התרנגול קורא היה הגייס בא ושובה אותי

עצת רבי עקיבא זו צריכה לעורר את היראים שומרי תורה ומצוות לעסוק בחיזוק באמונה, כמו שהשתדל רבי עקיבא בחינוך תלמידיו **להרגיל אותם לומר בפה מה שיש בלבם**, כי החינוך הזה הוא חובת כל אדם בכל עת ובכל שעה, שהרי בא חבוק והעמידן על אחת (חבוק ב', ד') וצדיק באמונה יחיה, שהכוונה בזה שכל תרי"ג מצות צריכות לצאת מן האמונה וצריכות לבוא אל חיזוק האמונה, שהכל ממדד על פי מצוה זו, וכאשר אמר רבי עקיבא לעולם יהא אדם רגיל

לומר, כוונתו שיאמר מתוך שביעות רצון ולב שמח שיסכים בלבן דבר זה שכל דעביד רחמנא לטב עביד.

והענין בזה הוא, כי מהות הבטחון, הוא ההכרה בלב האדם לסמוך על הבורא יתברך, שכל מה שהוא יתברך עושה בעד האדם - טוב הוא, ואין הכוונה בזה שיהיה האדם "רגיל לומר" כך בשפת-פיו ולבו בל עימו, אלא שיאמר כך מתוך הכרה שלימה בלב שאכן כל מה שהקב"ה עושה עמו טוב הוא. וכאשר האדם בא לדי מדרגה גבוהה זו, אז הוא נקרא בוטח בה', ויתמלאו משאלות לבו, כדרך אב הממלא משאלות לבו של בנו המתגעגע אליו, וזה שאמר דוד המלך עליו השלום "הבוטח בה' חסד יסובבנו". (לקט שיחות מוסר - אמונה הרב אייזיק שר זצוק"ל)

וכך נפסק בשו"ע ומשנה ברורה (סימן ר"ל סע' ה) לעולם יהא אדם רגיל לומר "כל מה דעביד רחמנא לטב עביד". וכונת הכתוב 'לעולם' כלומר בין על הטובה ובין על הרעה יאמר כן (עין יעקב ברכות ס')

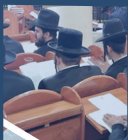
לעולם יהא אדם
רגיל לומר:
**"כל דעביד רחמנא
לטב עביד",**
וענין שיאמר בלבו הוא,
שיסכים בלבו דבר זה.
(שו"ע או"ח סי' ר"ל)

יהודים יקרים!

הצגנו עבורכם חלק מה"פסלולים"

נר למאור

בתרומת 4,000 ₪

הנכם זוכים להיות שותפים בכל התפילות
ההרצאות והשיעורים
בבית מדרש 'קהילות פז'
ובזכויות של לומדי הכולל
ובחורי הישיבה לבעלי תשובה!
ואחזקת בית המדרש לשנה שלמה.

כסא בית כנסת

בתרומת 2,000 ₪

בתרומת 4,000 ₪

זוכו בכסא לשנה בבית כנסת
'קהילות פז' עם שמכם הרוט;
לרפואה שלימה, או לעילוי נשמת
ליד כבוד הרב לשנה
(בשורה הראשונה).

זוכו בכסא לשנה בבית כנסת
'קהילות פז' עם שמכם הרוט;
לרפואה שלימה, או לעילוי נשמת
ליד כבוד הרב לשנה
(בשורה הראשונה).

מסלול דיסק און קי

בתרומת 2,000 ש"ח

יחולקו עבורכם בהרצאות ברחבי הארץ
40 דיסק און קי עם מאגר השירית הגדול בעולם
של הרב אמנון יצחק שליט"א

מאגר השירית הגדול בעולם - חלק ב'!!! ב"ה בדרך...
מתאים לשמיעה ברכב - שיעורי תורה במגוון נושאים

תרומה לחלוקת ספרי מוסר

חלוקת ספרים "אעירה שחר", "ישמחו במלכותך",
"ישראל והזמנים", "שלום רב", "אשא עיני"
מאת הרב ישראל שלמה.

עלות ספר: 15.5 ש"ח

זכות הקרנת הרצאה

שידורים חיים של הרב אמנון יצחק שליט"א
ברחבי הארץ והעולם המועברים באתר שופר
ומעתה גם בבית כנסת 'קהילות פז' בני ברק
עבור אלו שאין להם אפשרות לצפות בבית.

בשקל וחצי ליום - להציל יהודים!

גם אתם בתרומה של שקל וחצי בלבד ליום
תוכלו לתת כתר ולשמש כמנוף
כדי שנזכה להגיע לעוד יהודים
להכיר להם את היהדות

ולקרבם אל אבינו שבשמים!

כעת, ניתן לרכוש את זכות הקרנת

שידורים חיים בבית הכנסת

ולהקדיש לרפואה/לעילוי נשמת ועוד...

הוצאה לאור של ספרי 'גנזי המלך'

הוצאת ספרי 'גנזי המלך' מאוצרות דרשותיו של

הרב אמנון יצחק שליט"א

שנמסרו ברחבי הארץ והעולם

ונדפסו והופצו בכ-90 אלף עותקים בכל ערב שבת
במשך כעשור (בין השנים 2003-2013) ברחבי הארץ
על חמישה חומשי תורה, מועדי ישראל ותגי השנה.

מסלול חוזרים בעבר

בתרומת 700 ש"ח

תזכו להפיץ קלטת ידע וידא נדירה מהרצאותיו הראשונות,
הנפלאות והמייוחדות של כבוד הרב אמנון יצחק שליט"א
מרחבי הארץ והעולם, משנות ה-80 ועד שנת 2009 שלא
פורטמו מעולם! ב"ה מאז עלו לאתר שופר

ובתרומת 300 ש"ח

מעל 270 קליפים של הרצאות מרחבי הארץ והעולם
ניתן לצפות באתר שופר ולשמיעה בשופר קול.

ועכשיו! זו ההזדמנות הנדירה שלכם!!

זכות ולקחת חלק
בהפצת דברי התורה היקרים מפיו
על פרשיות השבוע ומועדי השנה
2-3 כרכים 'גנזי המלך'
בעימוד חדש ובסדר נאה -
כדי שייזהו דבר נאה ומתקבל!

כדי שתוכלו לבחור את הפסול שפתאים לכם לזכות את הרבים,
להיות פבני העולם הבא עם זכויות לאין שיעור!

מסלול נציב יום

הדרך שלך להגיע לכל בית יהודי -
בשיעור תורה על הבוקר!

בתרומת 1.000 ש"ח

תזכו לשיעור בשידור חי וחוזר בהקדשה אישית
מ**הרב אמנון יצחק** שליט"א;
לעילוי נשמת, רפואה שלמה,
פרנסה, זיווג הגון ועוד...

מסלול סעודה שלישיית

בזכות סעודה שלישיית יצלים מחבלו של משיח,
מדינה של גיהנם, וממלחמת גוג ומגוג (שבת קי"ח, א)
"רענא דרעוין" (ירצון הרצונות)

עם **הרב אמנון יצחק** שליט"א
בבית הכנסת קהילות פז רח' מתתיהו 10 בני ברק
סעודה שלישיית כיד המלך דוברי תורה מתוקים מדבש
ניתן להקדיש את הסעודה לעיני או להבדיל
לרפואה שלימה, הצלחה, זיווג הגון, זרע קודש
בר קיימא. ועוד... כל הקודם זוכה!

מחיר לזמן מוגבל 1,000 ש"ח

מסלול ספרים ודיסקים

בתרומת 1.000 ₪

הנכם זוכים שארגון "שופר" יחלק לזכותכם
ספרי קודש (ספרי יסוד ועוד)
ודיסקים לצפיה ולשמיעה.
לזיכוי הרבים ברחבי הארץ,
וגם יחולק על ידי
הרב אמנון יצחק שליט"א
בהרצאותיו.

חלוקת עשרות סטים 'לכתחילה'

בתרומת 20 ש"ח לכרך
או 200 ש"ח לסט.

בקיום מצוות בני"א לחבירו ובני"א למקום העוסקים
בנושאים הנצרכים ופותחים צוהר ענק לקיום המצוות
לכתחילה!
תקציר ברור: מחובות האדם בכל תחום
(12 נרכים!!!)
וכן יודעים הרבה מהמצוות איך לקיים בפועל!!
ומתחדשים דברים!! יש סגולות איך לתקן
כאבי רגלים, ראש, מחלות, צרות,
ואיך ב"ה להשתחרר מהכל! ע"י קיום
מצוות ספציפיות.

מסלול מדיה

בתרומת 1.200 ש"ח לשנה

תזכו להיות שותפים באחזקת
אתר 'שופר' ובשידורים חיים (גם בטל' 073-3376900)
ובשידורים חוזרים המשודרים בארץ ובעולם, אפליקציית
"שופר" ו'שופר קול' (גם בקומה הכשרה 02-3724787).

מסלול קרן הרצאות

בתרומת 50 ₪ למשך 12 חודשים

תזכו להיות שותפים בארגון הרצאותיו
של **הרב אמנון יצחק** שליט"א
ברחבי הארץ.

משפיעים בגדול-2!

בתרומה של 3,000=12*250 יחולקו 15 מארזים חינם!

מארז 50 דיסקים לצפיה ולשמיעה -
הינם הדרך הטובה ביותר להכיר את היהדות
גם לרחוקים מהיהדות!

